

SÁMEDIGGI SAMETINGET

Sámedikki 2012 bušeahtta

SÁMEDIGGI SAMETINGET

Ávjovárgeaidnu 50
9730 Karasjok/Karášjohka
Telefuvdna +47 78 47 40 00
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

Sámediggi 2011
1. almmuhus

Ovdasiidogovva: Hanne Holmgren, Sámediggi.
Govas oaidnit Sara Marielle Gaup ja Lawra Somby
guoimmuheamen go Bolivia presideanta Evo
Morales galledii Sámedikki 2010:s. Soai gullaba
Adjágas jovkui

ISBN: 978-82-91200-08-8

Sisdoallu

1 ÁLGGAHUS	10
2 RÁMMAEAVTTUT	11
2.1 SÁMEDIKKI ÁRVOVUOÐDU	11
2.2 SÁMEDIKKI RÁMMAEAVTTUT	12
2.2.1 Ollislaš juolludus Sámediggái	12
2.2.2 Sámedikki ekonomalaš rámmajuogadus	13
2.2.3 Váikkubangaskaomii	14
2.2.3.1 Njuolggodoarjagat	15
2.2.3.2 Ohcanvuđot doarjagat	15
2.2.4 Lágat ja šiebtadusat	15
2.2.4.1 EEO-njuolggadusat	15
2.2.4.2 Válđošiehtadus sámi dáiddárganisašuvnnaiguin	16
2.2.4.3 Duoji válđošiehtadus	16
2.2.5 Ovttasbargu	16
3 GIELLA	17
3.1 MIHTTOMEARIT	17
3.2 STRATEGIJAT	17
3.3 EKONOMALAŠ VÁIKKUHANGASKAOAMIT	17
3.3.1 Visogorva mii čájeha ekonomalaš váikkubangaskaomiid gillii	17
3.3.2 Guovttegielalašvuodadoarjagat	18
3.3.2.1 Guovttegielalašvuodadoarjja gielddaide – njuolgga doarjja	18
3.3.2.2 Guovttegielalašvuodadoarjja fylkkagielddaide – njuolgga doarjja	19
3.3.3 Sámi giellaguovddážit – njuolggodoarjagat	20
3.3.4 Davviriikkalaš sámi giellaovttasbargu – hálddabuslaš bargamušat	20
3.3.5 Giellaprošeavttat – ohcanvuđot doarjagat	21
3.3.6 Hállansyntesa – prošeakta iežamet hálddus	22
3.3.7 Sámi sátnebánku - prošeakta iežamet hálddus	22
3.3.8 Terminologija ja báikenamat – prošeakta iežamet hálddus	22
3.3.9 Čuovvolit Ráđđehusa doaibmaplána sámegeala várás – prošeakta iežamet hálddus	23
4 KULTUVRA	24
4.1 MIHTTOMEARRI	24
4.2 STRATEGIJAT	24
4.3 EKONOMALAŠ VÁIKKUHANGASKAOAMIT	25
4.3.1 Tabealla mii čájeha ekonomalaš váikkubangaskaomiid kultuvrii	25
4.3.2 Sámi kulturviesut ja kulturgaskkustanásahusat – njuolggodoarjagat	25
4.3.3 Sámi festiválat – njuolggodoarjagat	26
4.3.4 Sámi valástallan – njuolggodoarjagat	27
4.3.5 Sámi teáhter – njuolggodoarjagat	27
4.3.6 Girjebusset – njuolggodoarjagat	28
4.3.7 Museat – njuolggodoarjagat	29
4.3.8 NuorajTV – njuolgga doarjja	29
4.3.9 Doarjagat bálvalusaid čadabeapmái sámi girjjálašvuodas ja musibkas	30
4.3.9.1 Sámi prentosat – njuolggodoarjagat	30

4.3.9.2	Girjjálašvuohta – ohcanvuđot doarjagat	31
4.3.9.3	Musihkkaovddideapmi - ohcanvuđot doarjagat	32
4.3.9.4	Sámegielat govvasárggusráiddut - ohcanvuđot doarjagat	32
4.3.9.5	Sámi lágádusat - ohcanvuđot doarjagat	33
4.3.10	<i>Kulturdoaimbajjut mánáid ja nuoraid várás – ohcanvuđot doarjagat</i>	34
4.3.11	<i>Eará kulturdoaimbajjut - ohcanvuđot doarjagat</i>	35
4.3.12	<i>Sámi deainvadansajit - ohcanvuđot doarjagat</i>	36
4.3.13	<i>Beainvás Sámi Našunálateáhtera teáhtervisti ovdaprošeahta – prošeahta iežamet hálddus</i>	36
4.3.14	<i>Sámi dáiddáršiehtadus</i>	37
4.3.14.1	<i>Dáiddafoanda</i>	37
4.3.14.2	<i>Stipeanda sámi dáiddáriidda</i>	37
4.3.14.3	<i>Doaimbadoarjja sámi dáiddárganisašuvnnaide ja Sámi dáiddárráđđái</i>	37
4.3.14.4	<i>Sámi govvadáidaga ja dáiddaduoji oastinortnet</i>	37
4.3.14.5	<i>Fágakonsuleanttat (Fágalaš bagadallan)</i>	38
4.3.14.6	<i>Čájálmasbuhtadus</i>	38
4.3.14.7	<i>Ortnet sámi čáppagirjjálašvuođa ja sámi musihka ja juoigama ja eará áššiid várás</i>	38
5	MÁHTOLAŠVUOHTA	39
5.1	MIHTTOMEARIT	39
5.2	STRATEGIJAT	39
5.3	EKONOMALAŠ VÁIKKUHANGASKAOAMIT	40
5.3.1	<i>Máhtolašvuođa ekonomalaš váikekubangaskaomiid čoahkkeáigeassu</i>	40
5.3.2	<i>Rávisolbmuid oahpahus – Njuolggodoarjja</i>	40
5.3.3	<i>Árbediedu systemáhtalaš kárten - njuolggodoarjja</i>	41
5.3.4	<i>Doarjagat sámi oahpponeavvovttadeami bálvusaide</i>	41
5.3.4.1	<i>Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpussii – ohcanvuđot doarjagat</i>	41
5.3.4.2	<i>Earenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut – ohcanvuđot doarjagat</i>	42
5.3.4.3	<i>Oahpponeavvut mánáidgárddiide – ohcanvuđot doarjagat</i>	43
5.3.4.4	<i>Oahppobuktosiid jorgaleapmi ja heiveheapmi - háhkan</i>	44
5.3.5	<i>Gelbbolašvuodalokten</i>	44
5.3.5.1	<i>Stipeanda ohppiide geain lea sámegiella joatkkaskuvlla fágasuorggis – ohcanvuđot doarjagat</i>	44
5.3.5.2	<i>Stipeanda alit ohppui – ohcanvuđot doarjagat</i>	45
5.3.5.3	<i>Stipeanddat rávisolbmuid oahpahussii – ohcanvuđot doarjagat</i>	45
5.3.5.4	<i>Meahcástallan/ sámi luonddugeavaheami prošeahttat vuodđoskuvllas – ohcanvuđot doarjagat</i>	46
5.3.6	<i>Mánáidgárddit</i>	47
5.3.6.1	<i>Doarjja sámi mánáidgárddiide – ohcanvuđot doarjagat</i>	47
5.3.7	<i>Árbediehtu – Ohcanvuđot doarjagat</i>	49
5.3.8	<i>Sámi oahpponeavvoportála – prošeahta iežamet hálddus</i>	50
5.3.9	<i>Kvalitehtaovddideapmi sámi mánáidgárddiin ja fierpmádatčoagganeapmi sámi giliskuvllaide – prošeahta iežamet hálddus</i>	51
5.3.10	<i>Lohkan- ja čállinveahkeki vuorasiidda – prošeahta iežamet hálddus</i>	51
5.3.11	<i>Ovddasmanniprošeahta – Sámi luonddugeavaheami gelbbolašvuodaguovddás – prošeahta iežamet hálddus</i>	51
6	DEARVAŠVUOHTA JA SOSIÁLA	53
6.1	MIHTTOMEARIT	53
6.2	STRATEGIJAT	53
6.3	EKONOMALAŠ VÁIKKUHANGASKAOAMIT	53
6.3.1	<i>Geahčastat ekonomalaš váikekubangaskaomiin dearvašvuhtii ja sosiálii</i>	53
6.3.2	<i>Fálaldagat boarráset sápmelaččaid geavahussii – Njuolggodoarjja</i>	54
6.3.3	<i>Dearvašvuođa- ja sosiálaprošeahttat – ohcanvuđot doarjagat</i>	54

6.3.4 Ovttasdoaimbanodastusa čuovvoleapmi – prošeakta iežamet hálddus	55
7 AREÁLAT JA BIRAS	56
7.1 MIHTTOMEARIT	56
7.2 STRATEGIJAT	56
7.3 EKONOMALAŠ VÁIKKUHANGASKAOAMIT	57
7.3.1 Protect vuoddudus– njuolggodoarjja	57
8 KULTURMUITOSUODJALUS	58
8.1 MIHTTOMEARIT	58
8.2 STRATEGIJAT	58
8.3 EKONOMALAŠ VÁIKKUHANGASKAOAMIT	58
8.3.1 Kulturमितosuodjaleapmi – ohcanvuđot doarjja	59
8.3.2 Nuortasámi kulturbiras nuortalaš gilis –prošeakta iežamet hálddus.....	60
9 EALÁHUSAT	61
9.1 VÁLDMIHTTOMEARRI	61
9.2 EKONOMALAŠ VÁIKKUHANGASKAOAMIT EALÁHUSAIDE	61
9.3 ÁĐGIRUŠŠANSUORGI RÁMMAEAVTTUT VUOĐĐOEALÁHUSAIN	62
9.3.1 Mibttomearri	62
9.3.2 Oassemibttomearit	62
9.3.3 Strategijat	62
9.3.4 Ulbmilolabusa eavttut	63
9.3.5 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit	63
9.3.6 Doaimbajjut.....	63
9.3.6.1 Doaimbajjut 1: Bargat strategalaččat sihkkarastin dihtii areálaid ja resurssaid – hálddahuslaš bargamušat.....	63
9.3.6.2 Doaimbajjut 2: Geavahit konsultašuvnnaid aktiivvalaččat – hálddahuslaš bargamušat.....	64
9.3.6.3 Doaimbajjut 3: Mariidna ealáhusat – Ohcanvuđot doarjagat	64
9.3.6.4 Doaimbajjut 4: Eanadoallu – Ohcanvuđot doarjagat	65
9.3.6.5 Doaimbajjut 5: Lassealáhusat boazodoalus – Ohcanvuđot doarjagat.....	65
9.4 ÁĐGIRUŠŠANSUORGI GEASUHEADDJI BÁIKEGOTTTIT	66
9.4.1 Mibttomearri	66
9.4.2 Oassemibttomearit	66
9.4.3 Strategijat	66
9.4.4 Ulbmilolabusa eavttut	66
9.4.5 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit	67
9.4.6 Doaimbajjut.....	67
9.4.6.1 Doaimbajjut 1: Álggahit ja čuovvolit ovttasbarggu ovddidanbirrasiguin – hálddahuslaš bargamušat.....	67
9.4.6.2 Doaimbajjut 2: Álggahit ja čuovvolit ovttasbarggu erá organisašuvnnaiguin – hálddahuslaš bargamušat.....	67
9.4.6.3 Doaimbajjut 3: Galledit ealáhusaid ja gielddaid - hálddahuslaš bargamušat.....	68
9.4.6.4 Doaimbajjut 4: Máŋggabealat ealáhuseallin – Ohcanvuđot doarjagat.....	68
9.5 ÁĐGIRUŠŠANSUORGI KULTUREALÁHUSAT.....	69
9.5.1 Mibttomearri	69
9.5.2 Oassemibttomearit	69
9.5.3 Strategijat	69
9.5.4 Ulbmilolabusa eavttut	69

9.5.5 Ekonomalaš váikkuhangaskaomit.....	69
9.5.6 Doaibmabijut.....	70
9.5.6.1 Doaibmabidju 1: Gánnáhahti sámi kulturealáhusa ovddideapmi – iežas prošeakta.....	70
9.5.6.2 Doaibmabidju 2: Sámi mátkaaláhusat stuorrumin - ÁHP – Ohcanvuđot doarjagat.....	70
9.5.6.3 Doaibmabidju 3: Duoji ealáhusšiehtadus	71
9.5.6.4 Doaibmabidju 4: Doarjja duodjeealáhusa ovddideapmái ja rekrutteremii - ÁHP – Njuolggodoarjagat.....	72
9.5.6.5 Doaibmabidju 5: Doarjja Duodjeinstituhtii – Njuolggodoarjagat.....	72
9.6 OÐÐAHUTKAN, DUTKAN JA ÁRVOHÁHKAN.....	73
9.6.1 Ulbmilat.....	73
9.6.2 Oassemihhtomearit	73
9.6.3 Strategijjat	73
9.6.4 Ulbmiloláhusa eavttut	73
9.6.5 Ekonomalaš váikkuhangaskaomit.....	73
9.6.6 Doaibmabijut.....	74
9.6.6.1 Doaibmabidju 1: Oktavuolta dutkan- ja ovddidanbirrasiguin – hálldahuslaš bargamušat.....	74
9.6.6.2 Doaibmabidju 2: Ovdáneapmi meahccealáhusain – ÁHP – Ohcanvuđot doarjagat.....	74
9.7 ÁÐGIRUŠŠANSUORGI: GEALBUDEAPMI JA OÐÐAÁLGGAHEAMIT.....	75
9.7.1 Mihhtomearit.....	75
9.7.2 Oassemihhtomearit	75
9.7.3 Strategijjat	75
9.7.4 Ulbmiloláhusa eavttut	75
9.7.5 Ekonomalaš váikkuhangaskaomit.....	76
9.7.6 Doaibmabijut.....	76
9.7.6.1 Doaibmabidju 1: Álggahanstipeanddat – ÁHP – Ohcanvuđot doarjagat	76
9.7.6.2 Doaibmabidju 2: Nuorra ealáhusutkan – Njuolggodoarjagat	76
9.7.6.3 Doaibmabidju 3: Gealbudeapmi ja čuovvoleapmi – ÁHP – Prošeakta iežamet hálldus.....	77
10 REGIONÁLAOVDDIDEAPMI	78
10.1 ULBMIL.....	78
10.2 STRATEGIJJAT.....	78
10.3 EKONOMALAŠ VÁIKKUHANGASKAOAMIT	78
10.3.1 Regiónálovddideai ekonomalaš váikkuhangaskaomit	78
10.3.2 Regiónálovddidanprošeavttat – obcanvuđot doarjagat	78
11 SÁMI OVTTASBARGU JA RIIKKOIDGASKASAŠ BARGU	80
11.1 ULBMIL.....	80
11.2 STRATEGIJJAT.....	80
11.3 EKONOMALAŠ VÁIKKUHANGASKAOAMIT.....	81
11.3.1 Sámi ovttasbarggu ja riikkaidgaskasaš barggu ekonomalaš váikkuhangaskaomit	81
11.3.2 Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris – Njuolggodoarjagat	81
11.3.3 Sámi rájárástá organisašuvnnat – Njuolggodoarjagat.....	81
11.3.4 Riikkaidgaskasaš doaibmabijut - Obcanvuđot doarjagat.....	82
12 SÁMI ORGANISAŠUVNNAT	83
12.1 EKONOMALAŠ VÁIKKUHANGASKAOAMIT.....	83
12.1.1 Ekonomalaš váikkuhangaskaomit sámi organisašuvnnaide.....	83
12.1.2 Sámi váldoorganisašuvnnat – Njuolggodoarjagat.....	83
12.1.3 Doarjagat Sámedikeis ovddastuvvon bellodagaid ja joavkkeuid organisašuvnnaide – obcanvuđot doarjagat.....	84
12.1.4 Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnat – obcanvuđot doarjagat.....	84

12.1.5 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat– Občanvudot doarjagat	85
13 EARÁ VÁIKKUHANGASKAOAMIT	86
13.1 VÁIKKUHANGASKAOAMIT MAID SÁMEDIGGERÁÐÐI HÁLDDAŠA	86
13.1.1 Friija váikekkuhangaskaoamit – očanvudot doarjagat.....	86
13.1.2 Dásseárvodoaimbajjut – njuolggodoarjagat	87
13.1.3 Ásabusdieđáhusa čuovvleapmi	87
13.1.4 Verdde-prošeakta – prošeakta iežamet hálddus.....	88
13.1.5 Sámiid boazomearkavuoigatvuodaid kárten – prošeakta iežamet hálddus.....	88
13.2 VÁIKKUHANGASKAOAMIT MAID DIEVASČOAHKKINJØÐIHANGODDI HÁLDDAŠA	89
13.2.1 Sámedikki politihkalaš joavkkut – njuolggodoarjagat.....	89
13.2.2 Opposišuvnna bargoeavttut – njuolggodoarjagat.....	89
14 EARÁ DOAIMBABIJUT MAT EAI LEAT VÁIKKUHANGASKAOAMIT	90
14.1 SÁMEDIKKI KONFERÁNSSAT	90
14.2 SÁMIIDE GUOSKI STATISTIHKKA NORGGAS	90
14.3 BÁLKKAŠUMIID JA STIPEANDDAID JUOHKIN	91
14.3.1 Daviriikkalaš sámi dásseárvobálkkašupmi.....	91
14.4 ČIELGGADAN JA DUOĐAŠTANPROŠEAVTTAT	91
14.5 ÁRVVOŠTALLAMAT	92
15 POLITIHKALAŠ DÁSI DOAIMMAGOLUT	93
15.1 SÁMEDIKKI DIEVASČOAHKKIN	93
15.2 SÁMEDIKKI DIEVASČOAHKKINJØÐIHANGODDI.....	93
15.3 SÁMEDIKKI BEARRÁIGEAHČČANLÁVDEGODDI.....	94
15.4 SÁMI PARLAMENTÁRALAŠ RÁÐÐI (SPR)	94
15.5 SÁMEDIGGERÁÐÐI.....	94
15.6 SÁMEDIKKI NUORAIDPOLITIHKALAŠ LÁVDEGODDI (SNPL).....	94
15.7 SÁMEDIKKI VORRASIIDRÁÐÐI.....	94
15.8 SÁMEDIKKI VÁIDDALÁVDEGODDI.....	95
16 HÁLDDAHUSDÁSI DOAIMMAGOLUT	96
16.1 HÁLDDAHUSA DOAIMMAGOLUT	96
17 SÁMEDIKKI NJUOLGGA DOARJJAORTNEGIID NJUOLGGADUSAT	98
17.1 ULBMIL.....	98
17.2 HÁLDDAŠEAPMI	98
17.3 OPPALAŠ EAVTTUT.....	98
17.4 EEO-NJUOLGGADUSAT	99
17.5 ULBMILOLAHUSA MIHTTOMEARIT JA EAVTTUT.....	99
17.6 MEARRÁDUSA DIEÐIHEAMI BIRRA	99
17.7 MÁKSINEAVTTUT.....	99
17.8 RAPPORTEREN JA BEARRÁIGEAHČČAN	100
17.9 DOARJAGA UNNIDEAPMI	100
17.10 DOARJAGA RUOVTTOLUOTTA GEASSIN JA RUOVTTOLUOTTA MÁKSIN	100
17.11 EVALUEREN	101
17.12 SIERRA EAVTTUT OVTTASKAS NJUOLGGA DOARJJAORTNEGIIDDA	101
17.12.1 Guovttegielalašvuodadoarjja gielddaide.....	101
17.12.2 Guovttegielalašvuoda doarjja fylkekagielddaide	102
17.12.3 Sámi giellagovddážit.....	102
17.12.4 Sámi kulturviesut ja kulturgaskkustanábusat	102

17.12.5 Sámi festiválat	103
17.12.6 Sámi valástallan	104
17.12.7 Sámi teáhter	104
17.12.8 Girjebusset	104
17.12.9 Museat	104
17.12.10 NuorajTV	104
17.12.11 Sámi publikašuvnnat	105
17.12.12 Rávisolbmuidoahpabusprográmma	105
17.12.13 Árbedieđuid vuogádatlaččat kárten	105
17.12.14 Doarjja geavabeaddijfálaldaga várás vuorraset sápmelaččaide	105
17.12.15 Organisašuvnadoarjja – Duoji ealáhusšiebtadus	105
17.12.16 Doarjja duoji ovddideapmái ja ealáhusrekrutteren– VSP	105
17.12.17 Duodjeinstitutta	106
17.12.18 Ungt entreprenørskap	106
17.12.19 Barents álgoálbmotkantuvra Lujávris	106
17.12.20 Sámi rájásttiedeadji organisašuvnnat	106
17.12.21 Vuodđudus Protect	106
17.12.22 Sámi válдоorganisašuvnnat	107
17.12.23 Dásseárvodoaibmabijut	107
17.12.24 Sámedikki politikkalaš joavkkut	107
17.12.25 Opposišuvnna bargoeavttut	108
18 NJUOLGGADUSAT SÁMEDIKKI OHCANVUÐOT DOARJJAORTNEGIID VÁRÁS	109
18.1 ULBMIL	109
18.2 DEFINIŠUVNNAT	109
18.3 HÁLDDAŠEAPMI	109
18.4 MEARRÁDUSAT DIEÐIHEAMI BIRRA	109
18.5 OPPALAŠ EAVTTUT	110
18.6 EEO-NJUOLGGADUSAT	110
18.7 GÁIBÁDUSAT OHCAMA SISDOLLUI JA HÁPMÁI	111
18.8 GOLUT MAT EAI LEAT DOARJJAVUOIGADAHTTOJUUVON	111
18.9 OHCAMIID ÁRVVOŠTALLAN JA VUORUHEAPMI DAID GASKKA	111
18.10 ULBMILOLAHUSA MIHTTOMEARIT JA EAVTTUT	111
18.11 MEARRÁDUSA BIRRA DIEÐIHEAPMI	111
18.12 MAÐIDUVVON ÁGEMEARRI PROŠEAVTTA/DOAIBMABIJU GÁRVVISTEAMIS	112
18.13 MÁKSINEAVTTUT	112
18.14 RAPORTEREN JA BEARRÁIGEAHČČAN	113
18.15 DOARJAGA OANIDEAPMI PROŠEAVTTA/DOAIBMABIJU GÁRVVISTEAMI MAÐÐÁ	114
18.16 DOARJAGA RUOVTTOLUOTTA MÁKSIN JA SIHKKUN	114
18.17 EVALUEREN	114
18.18 SIERRA EAVTTUT OVTTASKAS OHCANVUÐOT DOARJJAORTNEGIIDDA	114
18.18.1 Giella	114
18.18.1.1 Giellaproševttat	114
18.18.2 Girjjálašvuhta	116
18.18.2.1 Girjjálašvuhta – ohcanvuđot doarjagat	116
18.18.2.2 Musihkkaovddideapmi	118
18.18.2.3 Sámegeilat govvasárggusráiddut – ohcanvuđot doarjagat	118
18.18.2.4 Sámi lágádusat – ohcanvuđot doarjagat	119
18.18.2.5 Kulturdoaimmabijut mánáid ja nuoraid várás	120

18.18.2.6 Eará kulturdoaimbajut - ohcanvuđot doarjagat.....	120
18.18.2.7 Sámi deaivvadansajit – ohcanvuđot doarjagat.....	121
18.18.3 <i>Mábttu</i>	122
18.18.3.1 Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii – ohcanvuđot doarjagat.....	122
18.18.3.2 Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut – ohcanvuđot doarjagat.....	125
18.18.3.3 Oahpponeavvut mánáidgárddiide – ohcanvuđot doarjagat.....	127
18.18.3.4 Stipeanda ohppiide geain lea sámegealla joatkkaskuvlla fágasuorggis – ohcanvuđot doarjagat..	130
18.18.3.5 Stipeanda alit ohppui – ohcanvuđot doarjagat.....	130
18.18.3.6 Stipeanda rávesolbmuide – ohcanvuđot doarjagat.....	131
18.18.3.7 Prošeavttat sámi luonddugeavaheami birra vuodđoskuvllas.....	132
18.18.4 <i>Doarjagat sámi mánáidgárddiide</i>	132
18.18.4.1 Árbediehtu.....	134
18.18.5 <i>Helse og sosial</i>	135
18.18.5.1 Helse- og sosialprosjekter – ohcanvuđot doarjagat.....	135
18.18.6 <i>Kulturmuutosuodjalus</i>	135
18.18.6.1 Kulturmuutosuodjalus – ohcanvuđot doarjagat.....	135
18.18.7 <i>Ealáhusat</i>	136
18.18.7.1 Mariidnaealáhusat.....	136
18.18.7.2 Eanadoallu.....	137
18.18.7.3 Lasseealáhusat boazodoalus.....	138
18.18.7.4 Juohkelágan ealáhusat.....	139
18.18.7.5 Sámi mátkeealáhusat ahtanuššamin – Árvoháhkkanprográmma.....	140
18.18.7.6 Ovddidan- ja investerendoaimbajut – duoji ealáhusšiehtadus.....	141
18.18.7.7 Čálgoortnegat – duoji ealáhusšiehtadus.....	144
18.18.7.8 Vuovdima ovddidandoaimbajut – duoji ealáhusšiehtadus.....	144
18.18.7.9 Meahcástanealáhusaid ovddideapmi– Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma.....	145
18.18.7.10 Álggaganstipeanda – Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma.....	146
18.18.8 <i>Regionálaovddideapmi</i>	147
18.18.8.1 Regionálaovddidanprošeavttat.....	147
18.18.9 <i>Sámi ovttasbargu ja riikkaidgaskasaš bargu</i>	148
18.18.9.1 Riikkaidgaskasaš doaimbajut.....	148
18.18.10 <i>Sámi organisašuvnnat</i>	148
18.18.10.1 Doarjja organisašuvnnaide, bellodagaide ja joavkkuide main lea ovddasteapmi Sámedikkis – ohcanvuđot doarjja.....	148
18.18.10.2 Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnat.....	149
18.18.10.3 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat.....	149
18.18.11 <i>Friija váikkehangaskaoamit– ohcanvuđot doarjagat</i>	150
19 EALÁHUSOVDDIDEAMI DOARJAGIID DOAIMMAGUOVLU (SED-GUOVLU)	151

1 Álggahus

Sámediggi lea sámiid álbmotválljen orgána Norggas. 39 áirasa válljejit sámit sámiid juohke njealját jagi. Maŋimuš válga lei 2009:s.

Sámedikki bušeahtta vuodđuduvvo daid juolludusaide maid Ráđđehus addá stáhtabušeahτας ja bidjá čanastagaid Sámedikki doibmii bušeahttajagis. Sámediggi lea vikkadeamen beassat duohta šiehtadallanpošišuvdnii Ráđđehusain bajimuš ekonomalaš rámmaid ektui doaimmas várás.

Sámediggi ásahuvvui sámiid dásseárvosaš meannudeami sihkkarastima várás. Sámi giella ja kultuvra lea leamaš álgoálggus Norggas ja danne leat seammalágan gáibádusat suodjaluvvot ja ovddiduvvot go dárogielas ja dáža kultuvrras. Norggas stáhta lea Vuodđolága vuodul geatnegahttojuvvon láchit diliid dađi mielde. Dasto lea Norga geatnegahttojuvvon sámiid guovdu eará lágaid bokte ja riikkaidgaskasaš konvenšuvnnaid dohkkeheami bokte. Sámedikki mihttomearrin lea bargat dan badjelii ahte sámiid vuoigatvuodát dohkkehuvvojit vuodđun sámi kultuvrra, giela ja servodateallima suodjaleapmái ja nannemii.

Álbmotrievtti bokte leat norgga eiseválddit geatnegahttojuvvon konsulteret sámiiguin áššiin main lea mearkašupmi sámi servodahkii. Sámedikkis lea maiddái oktavuohta norgga stáhtain konsultašuvnnaid, gulahallančoahkkimiid bokte ja eará čoahkkimiid bokte ovttaskas áššiid birra.

Dásseárvu ja dásseárvosašvuolta leat vuodđun Sámedikki doibmii. Sámediggi galgá láchit diliid nu ahte sihke nisssonolbmot ja almmáiolbmot, nuorat ja boarrásat galget leat dásseárvosaš bealit sámi servodagas.

Sámediggi bargá dan ala ahte livččii rabas, geavaheaddjiguoibmásaš ja searvvaheaddji, sámediggi álbmoga várás. Oktavuohta sámi álbmogiin galgá álohii leat vuodđun Sámedikki politihka ovddideami oktavuođas. Sámediggi galgá maiddái barggus bokte gulahallat lávga guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin.

Sámit lea álgoálbmot njealji riikkas. Rájárastá oalli lea danne lunddolaš oassi sámi servodateallimis. Deatalaš lea gozihit álgoálbmotoli nationála ja riikkaidgaskasaš forain.

2 Rámmaeavttut

2.1 Sámedikki árvovuodđu

Sámediggi bargá dainna ulbmiliin ahte nannet ja ovddidit sámi servodagaid sámi vuodđo árvvuid vuodul. Sámi árvvuiguin mii oaivvildit dán oktavuodas guottuid ja oainnuid mat leat vuodđun min vuoruhemiide ja válljemiidda, ja mat sáhttet áddejuvvot oktasažžan sámi servodagaide. Dat ahte muhtun árvvut adnojuvvot mihtilmassan sámi servodagaide, ii mearkkaš ahte dat eai leat eará servodagain. Ollu eará álbmogiin leat seamma árvvut, muhto eai dáidde leat seamma láhkai deattuhuvvon.

Bušehttabarggus lea heivvolaš deattuhit dakkár árvvuid go sámi giela ja kultuvrra, dásseárvvu ja iežas ja earáid kultuvrra árvvusatnima, ja ovttasbargu ja oktiigullelašvuoha. Bušehta ja politihka bokte sáhtta Sámediggi ovddidit sámiid identitehta ja identitehtaáddejumi. Sámedikki leahkima vuodđojurdda lea oččodit dásseárvvu rastá čearddalaš gullelašvuoda demokráhtalaš vuogádaga bokte.

Sámi giella ja kultuvra lea vuodđun Sámedikki ángirusšamii buot bušehta surggiin, leš dal oahpahuš, ealáhuš, dearvvašvuoha, arealahálddašeapmi dahje riikkaidgaskasaš bargu. Árvvusatnin, ovttasbargu ja oktiigullelašvuoha leat sámi servodatovddideami eará vuodđo árvvut. Seammás lea árvvusatnin ja ovttasbargu vuohki mo dáistalit dakkár hástalusaiiguin, mat leat hui deatalaččat sámi giella ja kultuvrra ovddideapmái buot oktavuodain. Árvvusatnin, ovttasbargu ja oktiigullelašvuoha leat sihke árvvut ja reaidut dáid árvvuid ovddideamis.

Buot olbmuid lea eatnigiella iešalddis vuodđo árvun man ii dárbbas ákkastit eará oktavuodain. Kultuvra ja ovttaskasa gullelašvuoha dasa čilgejuvvo eatnigiella bokte. Sámeigiella lea dat eatnigiella ja giella mii čatná sámi álbmoga oktii, beroškeahhtá das sáhteš go dahje geavaheš go giella árijjalaččat vai ii. Sámeigiella ádden oktasaš árbin ja oktasaš árvun lea vuodđun dasa ahte atnit iežas gullelašžan sámi searvevuhtii. Sámi giella ja kultuvra nanne oktiigullelašvuoda ja identitehta, ja duddjo čatnaseami sámi ássanguovlluide. Čielga giellapolitihkka ja árijjalaš kultureallin lea vuodđo árvun sámi guovlluid ovddideapmái. Sierranas sámi servodagat váikkuhit mánggabealat Sámi, mas leat erohusat ealáhuseallimis, árbevieruin, kultuvrras ja gielain. Dát mánggabealatvuodas lea stuorra árvu man Sámediggi galgá leat mielde fuolaheamen ja ovddideamen bušehttabarggu bokte. Sámediggi láhčá dasa sihke dakko bokte ahte nanne báikkálaš sámi árbevieruid ja árbedieđu ja ahte váikkuha rabasvuhtii eará ge sámi servodagaid ektui go dušše iežas.

Iežas duogáža ja iežas kultuvrra árvvusatnin lea buohkaid vuodđo árvu. Sámediggi galgá leat mielde váikkuheamen dasa ahte sámi servodaga árvvut árvvusadnojuvvot. Dát gáibida vuostevuolašvuoda Sámedikki ja eará sámi servodagaid gaskkas. Iežas kultuvrra árvvusatnin ja máhtolašvuoha dan birra lea eaktun dasa ahte duodas árvvusatnit ja áddet eará álbmogiid kultuvrra. Riikkarájáid rastásaš oktiigullelašvuoha lea árvun ja vuodusteapmin Sámedikki riikkaidgaskasaš bargui, erenoamážit oktiigullelašvuoha eará álgoálbmogiiguin.

2.2 Sámedikki rámmaeavttut

2.2.1 Ollislaš juolludus Sámediggái

Tabealla 2.2.1 Departemeanttaid juolludusat

(1000 ru)

Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev-11	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodep. - OHD	215 136	225 655	225 655	233 650	7 995	3,5 %
Máhtodepartemeanta - MD	36 355	35 420	35 420	36 518	1 098	3,1 %
Máhtodepartemeanta - MD	13 339	13 753	13 753	14 179	426	3,1 %
Birasgáhttendepartemeanta - BD	3 000	3 000	3 000	3 093	93	3,1 %
Kulturdepartemeanta - KD	65 353	67 379	67 379	70 379	3 000	4,5 %
Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta - DFD	6 500	6 500	6 500	5 800	-700	-10,8 %
Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindep. - MDD	0	0	0	1 000	1 000	-
Eanandoallo- ja biebmodepartemeant - EBD	4 000	4 000	4 000	4 000	0	0,0 %
Juolluduvvon buohkanassii	343 683	355 707	355 707	368 619	12 912	3,6 %

Ollislaš bušeahhtarámma Sámediggái lea lasihuvvon 12 912 000 ruvnnuin Sámedikki reviderejuvvon 2011 bušeahta ektui.

12 912 000 ruvdnosaš lasáhussii gullet earret eará čuovvovaččat:

- 1 000 000 ru čuovvolit Ráđđehusa doaibmaplána sámegeielaid várás

Loahppaoassi lassáneamis, 11 912 000 ru dahje 3,3 %, manná hadde- ja bálkállassáneapmái. Stuorradiggi lea juolludan 75 miljon ru Sámeálbmotfondii. Foandda reanttut eai leat mielde Sámedikki rámmajuolludusas. Foandda reanttut 2012:s gártet 2 535 000 ru. Reanttut leat čadnojuvvon guhkesáiggi stáhtaobligašuvnnaid reantodássái, maid Finánsadepartemeanta mearrida. Finánsadepartemeanta lea mearridan ođđa 3,38 % reanttu suoidnemánu 1.b. 2010 rájes 10 jagi áigodahkii. Ovddit áigodaga reantu lei 6,2 % 2000 rájes 2010 rádjai.

Foandda reanttut váldojuvvojedje atnu 2008:s ja daid hálddaša Sámediggi. Stuorradiggi lea bidjan eaktun ahte Sámeálbmotfoanda ii galgga geavahuvvot ovttaskas buhtadusaide. Jahkásaš reanttuid geavaheapmi bušeahtras mearriduvvo válgaáigodaga vuoruhemiid ja áŋgiruššansurggiid mearrádusaid vuodul, gč. ášši 47/09.

Jahkái 2012 várrejuvvo 7 950 000 ru Sámeálbmotfoandda sestojuvvon reanttui. 2012 rájes loahpahuvvo Sámeálbmotfoandda kapihtal. Dán kapihttala váikkuhangaskaoamit sirdojuvvojit kapihttaliidda giella, kultuvra ja oahpahas.

- - 1 200 000 ru giellaproševttaide, kap. 3.3.5
- - 1 000 000 ru hállansyntesii, kap. 3.3.6
- - 500 000 ru sámi sátnebáŋkui, kap. 3.3.7
- - 2 000 000 ru girjjálašvuhtii, kap. 4.3.9.2
- - 800 000 ru rávesolbmuid oahppoprográmmii, kap. 5.3.2
- - 650 000 ru árbedieđuid systemáhtalaš kártemii, kap. 5.3.3
- - 500 000 ru rávesolbmuid oahpu stipeanddaide, kap. 5.3.5.3
- - 1 300 000 ru árbedihtui, kap. 5.3.7

Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta fievrriid 4 000 000 ru Sámediggái. Boazodoallošiehtadusas fievrriiduvvo 2 000 000 ru Sámediggái jahkásaččat mii galgá geavahuvvot bozodoalu lassealáhusaide. Eanadoallošiehtadusas fievrriiduvvo jahkásaččat 2 000 000 ru Sámediggái mii galgá geavahuvvot ealáhusdoaimmaide eanadoalus.

2.2.2 Sámedikki ekonomalaš rámmajuogadus

Tabell 2.2.2 Čoahkketabealla – Sámedikki boadut ja golut buohkanassii

(1000 ru)

	Rehketdoallu-10	Buš 2011	RevBuš-11	Buš 2012	Erohus	% erohus
Doaibmaboadut						
Departemeanttaid	343 683	355 707	355 707	368 619	12 912	3,6 %
juolluđusat Sámealbmotfoandda reanttut	8 944	5 500	5 500	7 950	2 450	44,5 %
Submi doaibmaboadut	352 627	361 207	361 207	376 569	15 362	4,3 %
Váikkuhangaskaoamit						
Váikkuhangaskaoamit	236 041	250 133	258 119	265 319	7 200	2,8 %
Submi					7 200	
váikkuhangaskaoamit	236 041	250 133	258 119	265 319		2,8 %
Submi doaibmaboadut - váikkuhangaskaoamit	116 586	111 074	103 088	111 250	8 162	7,9 %
Doaibmagolut						
Politiikkalaš dási golut	22 528	21 774	21 974	21 250	-724	-3,3 %
Hálddahušlaš dási golut	84 977	89 300	90 560	90 000	-560	-0,6 %
Sierra proševttat	-316	0	3 600	0	-3 600	-100,0 %
Submi doaibmagolut	107 189	111 074	116 134	111 250	-4 884	-4,2 %
DOAIBMBOAÐUS	9 397	0	-13 046	0	13 046	-100,0 %
JAHKEBOAÐUS	9 397	0	-13 046	0	13 046	-100,0 %

2.2.3 Väikkuhangaskaoomit

Sámediggi juogada čuovvovaččat väikkuhangaskaomiid váldopoasttaide 2012:

Tabealla 2.2.3.1 Čoahkketabealla -

Väikkuhangaskaoomit

(1000 ru)

Namahas	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
Njuolggodoarjagat	124 242	126 424	127 024	135 044	8 020	6,3 %
Ohcanvuđot doarjagat	83 808	87 087	92 623	87 260	-5 363	-6,2 %
Prošeavttat iežamet hálddus	2 533	6 850	7 750	13 800	6 050	88,3 %
Väikkuhangaskaomiid háhkan	4 000	4 000	4 000	4 000	0	0,0 %
Šiehtadusat	14 364	15 315	15 315	15 695	380	2,5 %
Eará väikkuhangaskaoomit	5 808	6 432	6 782	5 672	-1 110	-17,3 %
Eará doaibmabijut	1 286	4 025	4 625	3 848	-777	-19,3 %
SUBMI	236 041	250 133	258 119	265 319	7 200	2,8 %

Tabealla 2.2.3.2 Čoahkketabealla väikkuhangaskaoomit -

Váldosuorggit

Namahas	Rehketdoallu-10	Buš 2011	RevBuš-11	Buš 2012	% juogadus	Erohus	%
Giella	59 253	60 409	61 800	65 563	24,7 %	3 763	6,1 %
Kultuvra	87 229	90 036	91 876	94 587	35,7 %	2 711	3,0 %
Máhttu	38 969	37 880	40 435	41 980	15,8 %	1 545	3,8 %
Dearvvašvuohta ja sosiála	3 209	3 350	3 350	3 965	1,5 %	615	18,4 %
Biras ja areála	0	0	0	1 000	0,4 %	1 000	-
Kulturmuutosodjalus	2 051	2 600	2 600	2 500	0,9 %	-100	-3,8 %
Ealáhus	30 143	35 563	36 563	37 627	14,2 %	1 064	2,9 %
Regiovdnaovddideapmi	3 349	4 987	5 237	3 707	1,4 %	-1 530	-29,2 %
Sámi ovttasbargu ja riikkaidgaskasaš bargu	1 643	1 700	1 700	1 219	0,5 %	-481	-28,3 %
Sámi organisašuvnnat	3 101	3 151	3 151	3 651	1,4 %	500	15,9 %
Eará väikkuhangaskaoomit	5 808	6 432	6 782	5 672	2,1 %	-1 110	-16,4 %
Eará doaibmabijut mat eai leat väikkuhangaskaoomit	1 286	4 025	4 625	3 848	1,5 %	-777	-16,8 %
Submi	236 041	250 133	258 119	265 319	100,0 %	7 200	2,7 %

Väikkuhangaskaomiid váldopoasttat leat fas dárkileappot čilgejuvvon kapihttaliin 3 – 13. Juohke kapihttala vuolde lea visogovva das man ollu ruđat leat várrejuvvon njuolggodoarjagiidda, ohcanvuđot doarjagiidda ja prošeavttaide iežamet hálddus.

Sámedikki väikkuhangaskaomiide gullet njuolggodoarjagat organisašuvnnaide ja ášahusaide, iešgudege ohcanvuđot doarjjaortnegat, doarjagat mat leat muddejuvvon šiehtadusaid bokte ja prošeavttat iežamet hálddus.

Stáhta ekonomiijanjuolggadusat geatnegahttet Sámedikki fuolahit dan ahte doarjagat hálddašuvvojit ulbmillaččat ja beaktilis vugiin. Diesa gullá maid geatnegasvuohta bearráigeahččat ja gávnnahit ortnegiid maiguin duođaštit ruđaid geavaheami dohkálaččat.

2.2.3.1 Njuolggodoarjagat

Lagabui daid ovttaskas ortnegiid birra mat juolluduvvojit njuolgga Sámedikki bušehta bokte, oainnát 17. kapihttalis *Sámedikki njuolggodoarjagiid njuolggadusat*.

2.2.3.2 Ohcanvuđot doarjagat

Sámediggi fámohtta dákko bokte mearrádusa áššis 43/07 Bajimus njuolggadusat ohcanvuđot doarjagiid hálddašcapmái.

Sámedikki bušehta ohcanvuđot doarjagiid ovttaskas ortnegat leat lagabui čilgejuvvon 18. kapihttalis *Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiid njuoggaduat*.

Sámediggerádis lea fápmudus eará láhkai geavahit gitta 20% dain ruđain mat leat várrejuvvon bušehtas. Fápmudus ii guoska njuolggodoarjagiidda, váikkuhangaskaomiide maid dievasčoahkinjođihangoddi hálddaša, Sámeálbmotfondii ja doaibmagoluide. Sámediggeráđdi galgá bušehttajagis addit dieđuid Sámedikki dievasčoahkkimii jus ruđat geavahuvvojit eará láhkai.

Sámediggerádis lea fápmudus čadahit dárbbaslaš rievdadusaid ohcanáigemeiin.

Sámedikki doarjjaáššiid váiddagoddi lea sámediggeráđi dahkan mearrádusaid váiddaorgána dahje dan orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Sámedikki doarjjaáššiid váiddagoddi lea dievasčoahkkingotti dahkan mearrádusaid váiddaorgána.

2.2.4 Lágat ja šiehtadusat

2.2.4.1 EEO-njuolggadusat

EEO-šiehtadus lea šiehtadus gaskal Norgga, Islánda ja Liechensteinna nuppi bealis ja EU-riikkaid ja Eurohpá searvevuoda nuppi bealis. EEO-šiehtadusa bokte lea Norga čadnojuvvon EU siskkit márkani. EEO-šiehtadusa ulbmil lea nannet beliid gaskasaš gávppašeami ja ekonomalaš čatnasemiid oktasaš gilvovavttuiguin ja oktasaš njuolggadusaid čadahemiin. EEO-láhka čadaha Norgga rievttis EEO-šiehtadusa guovddáš mearrádusaid, earret eará stáhtadoarjjanjuolggadusaid. Stáhtadoarjjanjuolggadusat lea dat seammá Norggas go EU:s.

Go Norga lea searvan EEO-šiehtadussii, de lea Norga dohkkehan vissis ráddjejumiid nationála politihka hábmemis, nu go stáhtadoarjjasuorggis ja guovlopolitihka suorggis. EEO-šiehtadus ii atte vejolašvuoda spiehkastit stáhtadoarjjanjuolggadusain go guoská doarjagiidda ovddidit sámi dahje eará álgoálbmogiid beroštusaid.

Go stáhtadoarjja sáhtta headuštit márkaniid ja nu váikkuhit EEO-guovllu ovttasdoaibmamii, de lea stáhtadoarjja dábálaččat gildojuvvon, muhto doppe leat mánga spiehkastaga mat suvvet dakkár doarjagiid, mat ovddidit servodatlaš ja politihkalaš ulbmiliid. Sámedikki doarjjaortnegat leat hábmejuvvon nu ahte dat guorrasit EEO-njuolggadusaide.

2.2.4.2 Váldošiehtadus sámi dáiddárorganisašuvnnaiguin

Sámediggi lea 2004:s dahkan váldošiehtadusa sámi dáiddárorganisašuvnnaiguin mat ovddastuvvojit Sámi dáiddárráđi bokte. Ulbmilin lea ovddidit buori ja girjás sámi kultureallima ja láchčit diliid sámi girjjálašvuoda, musihka, dánsuma, teáhtera, filmma, govvadáidaga ja dáiddaduoji dahkamii ja gaskkusteapmái. Dáiddáršiehtadus siskkilda oktasaš doaibmabijuid dáiddasuorggis mat čadahuvvojit oasálaččaid gaskka sohppojuvvon ekonomalaš rámmaid siskkobeaide. Juohke jagi sohppojuvvo šiehtadus sámi dáiddárorganisašuvnnaiguin.

2.2.4.3 Duoji váldošiehtadus

Sámediggi lea 2005:s dahkan váldošiehtadusa duodjeealáhusa várás duodjeorganisašuvnnaiguin Riikaorganisašuvdna Sámiid Duiin ja Duojáruid ealáhusservviin. Šiehtadusa ulbmilin lea ovdánahttit duoji buorebut gánnáhahti ealáhussan ja vai nagodivččii eanet vuovdit iežas buvttaduvvon gálvvuid. Dakkár ovdánahttin gáibida ahte biddjojuvvo eanet deaddu gelbbolašvuoda bajideapmái, buvttavddideapmái, vuovdaleapmái ja vuovdimii. Dahkkojuvvo jahkásaš ealáhusšiehtadus duoji váste, mas leat doaibmabijut maid ulbmilin lea ovdánahttit ealáhusa nu ahte dat dávista daid politihkalaš mihttomeriide ja njuolggadusaide, maid Sámediggi áiggis áigái mearrida.

Sámediggi buorida oktilaččat dáid rámmaeavttuid.

Ovttadássásašvuolta ja dásseárvu leat vuodđun buot Sámedikki bargui, ja nu mearridit deatalaš rámmaid Sámedikki vuoruhemiide bušehtas ja eará mearrádusain.

2.2.5 Ovttasbargu

Sámediggi dárbbáša ovttasbargat earáiguin juksan dihtii bohtosiid barggusteamet. Ovttasbargošiehtadusaid bokte fylkkagiellaiguin šiehtaduvvo dat ovddasvástádus mii regionála eiseválddiin galgá leat sámi giela, birrasa, ealáhusaid ja servodatovddideami ektui.

Álgoálbmogin lea sápmelaččain vuoigatvuolta dakkár konsultašuvnnaide, main sáhtta leat njuolggá mearkkašupmi sidjiide. Dat mearkkaša ahte Norgga eiseválddit leat geatnegahttojuvvon, álbmotrievtti bokte, konsulteret sápmelaččaiguin dakkár áššiin, main lea mearkkašupmi sámi servodahki. Lea sohppojuvvon šiehtadus gaskal stáhta ja Sámedikki das mo konsultašuvnnat galget čadahuvvot. Konsultašuvdnaprošedyrat gustojit juohke lágan áššiide, mat sáhttet váikkuhit sámi beroštusaide njuolggá.

Sámi parlamentáralaš ráđđi lea sámedikkiid gaskasaš parlamentáralaš ovttasbargoorgána Suomas, Norggas ja Ruotas. Ruošša bealde sápmelaččat oassálastet bistevaččat ovttasbargui. Ráđđi galgá bargat áššiiguin mat gusket sápmelaččaide riikkarájaid rastá. Ovttasbarggu ulbmil lea oktiivehit sámi jiena riikkaidgaskasaččat, erenoamážit go guoská riikkaidgaskasaš álgoálbmotpolitihkki. Sámi parlamentáralaš ráđđi hálddaša prinsihpalaš oaiviliid ja beroštusaid mat ovddiduvvojit ja bealuštuvvojit riikkaidgaskasaš arenain.

3 Giella

Sámi álbmogis galgá leat vejolašvuohta ja vuoigatvuohta geavahit gielas. Sáme giella suodjaleapmi ja ovddideapmi lea deatalaš sámi kultuvrra boahtteáigái.

3.1 Mihttomearit

Váldomihttomearri

- Sáme giella lea lunddolaš giella buot arenain

Oassemihttomearit

- Mís leat ceavzilis ja árjjalaš arenat sáme giella várás
- Sáme giella lea oidnosis ja geavahuvvo maiddái dain guovlluin gos giella lea áitojuvnon
- Sáme giella geavahuvvo árjjalaččat ja lea oidnosis almmolašvuođas
- Sáme giella lea ollesárvosáš geavahangiella árgabeaivvis

3.2 Strategijjat

- Gulahallama bokte báikkálaš, regionála ja guovddáš eiseválddiiguin ja eará aktevrraiguin háhkat buriid rámmaeavttuid sáme giella várás
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte ovdánahttit sáme giella geavaheami, ja carenoamážit deattuhit lullisáme giella ja máttasáme giella
- Bargat dan ala ahte bisuhit ja viidáseappot ovddidit dáláš arenaid, ja ásahit ođđa arenaid sáme giella várás
- Bargat dan ala ahte buoridit dihtomielalašvuođa giellageavaheamis
- Atnit ávkki boarrásiin resursan giellabarggus
- Nannet, suodjalit ja buktit oidnosii sáme giella sámi báikenammabarggu bokte
- Ovddidit sámi terminologiija ja dahkat dan olahahhttin
- Beavttálmahttit terminologiijabarggu

3.3 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit

3.3.1 Visogovva mii čájeha ekonomalaš váikkuhangaskaomiid gillii

Tabella 3.3.1 Čoahkketabealla - Sáme giella

Akt.	Namahas	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Njuolggodoarjagat	51 271	51 599	51 599	53 353	1 754	3,4 %
	Ohcanvuodot doarjagat	7 982	8 810	10 201	8 810	-1 391	-13,6 %
	Prošeavttat iežamet hálddus	0	0	0	3 400	3 400	-
Submi		59 253	60 409	61 800	65 563	3 763	6,1 %

3.3.2 Guovttegielalašvuodadoarjagat

Guovttegielalašvuodadoarjja rievdaduvvo das ahte golut stivrejit juolludeami dasa ahte šaddat ulbmilstivrejuvvon málle golmmaoasat meroštallanvuoduin sámegiela hálddašanguovllu gielddaid doarjagiid juolludemiid várás

Málles lea vuodđoassi, bálvalusoassi ja ovddidanoassi hálddašangielddaid várás. Sámegiela hálddašanguovllu fylkkagielddaid várás lea juogadanmálle guovtteoasat ja das lea vuodđo- ja bálvalusoassi ja ovddidanoassi.

Tabella 3.3.2 Guovttegielalašvuodadoarjagat (1000 ru)

Akt.	Namahuš	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Guovttegielalašvuodadoarjagat - gielddat	40 671	40 829	40 829	40 829	0	0,0 %
	Guovttegielalašvuodadoarjagat - fylkkagielddat	5 100	5 100	5 100	5 100	0	0,0 %
Submi		45 771	45 929	45 929	45 929	0	0,0 %

3.3.2.1 Guovttegielalašvuodadoarjja gielddaide – njuolga doarjja

Tabella 3.3.2.1 Guovttegielalašvuodadoarjja gielddaide – njuolga doarjja (1000 ru)

Akt.	Namahuš	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
10000	Guovdageainnu suohkan/Kautokeino kommune	7 554	7 554	7 554	7 554	0	0,0 %
10001	Karášjoga giella/Karasjok kommune	7 320	7 320	7 320	7 320	0	0,0 %
10002	Deanu giella/Tana kommune	5 082	5 082	5 082	5 082	0	0,0 %
10003	Porsángu giella/Porsanger kommune	5 313	5 313	5 313	5 313	0	0,0 %
10004	Unjárgga giella/Nesseby kommune	2 863	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
10005	Gáivuona suohkan/Kåfjord kommune	3 476	3 476	3 476	3 476	0	0,0 %
10006	Divtasvuona suohkan/Tysfjord kommune	3 021	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
10007	Snåase suohkan/Snåsa kommune	3 021	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
10008	Loabága suohkan/Lavangen kommune	3 021	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
Submi		40 671	40 829	40 829	40 829	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegiela hálddašanguovllu álbmot galgá oazžut bálvalusaid sámegillii, sihke čálalaččat ja njálmmálaččat
- Suohkanat aktiivvalaččat mielde sámegiela ovdánahttinbarggus

Doarjjaortnega doarjjaoazžut:

- Sámegiela hálddašanguovllu suohkanat, vrd. sámelága

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámegiela hálddašanguovllu álbmot
- Ulbmilolahusa eavttut:

Guovttegielalašvuodadoarjaga vuodđo- ja bálvalusoassái leat čuovvovaš ulbmilolahusa eavttut:

- Daid bargiid lohku geain lea gelbbolašvuolta bálvalit álbmoga sámegillii njálmmálaččat ja/dahje čálalaččat
- Daid bargiid lohku geat váldet oahpu sámegielas
- Almmuhusat, diehtujuohkin, skovit ja ruovttusiiddu teaksta sámegillii
- Dokumeanttaid lohku guovtti gillii (sámegillii/dárogillii)

- Guovttegielalašvuodadoarjaga ovddidanoassái leat čuovvovaš ulbmilolahusa eavttut:
- Doaimmat ja čađahuvvon doaibmabijut ja ovttasbargošiehtadus ovttaskas gielddain
- Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalis.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 40 829 000 ru gielddaid guovttegielalašvuodadoarjjan.

3.3.2.2 Guovttegielalašvuodadoarjja fylkkagielddaide – njuolggadoarjja

Tabella 3.3.2.2 Guovttegielalašvuodadoarjja fylkkagielddaide

– njuolggadoarjja		(1000 ru)					
Akt.	Namahuš	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
10050	Finnmárkku fylkkagielda/Finmark fylkeskommune	1 400	1 400	1 400	1 400	0	0,0 %
10051	Romssa fylkkasuohkan/Troms fylkeskommune	1 200	1 200	1 200	1 200	0	0,0 %
10052	Norlandda fylkkasuohkan/Nordland fylkeskommune	1 300	1 300	1 300	1 300	0	0,0 %
10053	Davvi-Trøndelága fylkkasuohkan/Nord-Trøndelag fylkeskommune	1 200	1 200	1 200	1 200	0	0,0 %
Submi		5 100	5 100	5 100	5 100	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegiela hálddašanguovllu almmolašvuolta galgá bálvalit álbmoga sámegillii, sihke čálalaččat ja njálmmálaččat

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Sámegiela hálddašanguovllu fylkkagielddat, sámelága giellanjuolggadusaid vuodul

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámegiela hálddašanguovllu álbmot
- Doarjjaortnega olahusjoavku:

Guovttegielalašvuodadoarjaga vuoddo- ja bálvalusoassái leat čuovvovaš ulbmilolahusa eavttut:

- Daid bargiid lohku geain lea gelbbolašvuolta bálvalit álbmoga sámegillii njálmmálaččat ja/dahje čálalaččat
- Daid bargiid lohku geat váldet oahpu sámegielas
- Almmuhusat, diehtajuohkin, skovit ja ruovttusiiddu teaksta sámegillii
- Dokumeanttaid lohku guovtti gillii (sámegillii/dárogillii)
-
- Guovttegielalašvuodadoarjaga ovddidanoassái leat čuovvovaš ulbmilolahusa eavttut:
- Doaimmat ja čađahuvvon doaibmabijut ja ovttasbargošiehtadus ovttaskas fylkkagielddain

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalis.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 5 100 000 ru fylkkagielddaid guovttegielalašvuodadoarjjan.

3.3.3 Sámi giellaguovddážit – njuolggodoarjagat

Tabealla 3.3.3 Sámi giellaguovddážit – njuolggodoarjagat

		+/- 12-Rev					(1000 ru)
Akt.	Namahas	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	11	% erohus
10100	Porsángu - Sámi giella- ja kulturguovddáš	550	567	567	584	17	3,0 %
10101	Gáivuotna – Sámi giellaguovddáš	550	567	567	584	17	3,0 %
10102	Divttasvuotna – Árran julevsáme guovdásj	550	567	567	584	17	3,0 %
10103	Evenášši – Várdobáiki sámi guovddáš	550	567	567	584	17	3,0 %
10104	Unjárga – Isak Saba guovddáš	550	567	567	584	17	3,0 %
10105	Deatnu – SEG	550	567	567	584	17	3,0 %
10106	Romsa – Gáisi Giellaguovddáš	550	567	567	584	17	3,0 %
10107	Røros – Aajege - Saemien gieles- jih maahtoejarng	550	567	567	584	17	3,0 %
10108	Áltá – Áltá Sámi Giellaguovddáš	550	567	567	584	17	3,0 %
10109	Loabat - Ástávuona giellagoahie	550	567	567	584	17	3,0 %
10110	Snoasa giellaguovddáš	0	0	0	584	584	-
Submi		5 500	5 670	5 670	6 424	754	13,3 %

Doarjaortnega mihttomearri:

- Sámegiella gullo ja oidno giellaguovddáža doaibmaguovllus

Doarjaortnega doarjjaožžut:

- Dat sámi giellaguovddážit mat bohtet ovdan tabeallas 3.3.3
- Doarjaortnega olahusjoavku:
- Giellaguovddážiid doaibmaguovllu álbmot.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Čađahuvvon sámegielkursat ja eará sámegiela oahpahusfálaldagat
- Čađahuvvon giellamovttiidan- ja giellaovddidandoaimmat ja lágideamit báikkálaš servodagas
- Čađahuvvon giellamovttiidandoaimmat sámegiela ovddideapmái
- Leat go geavaheadjit duhtavaččat fálaldagain
- Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalas.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 6 424 000 ru sámi giellaguovddážiid doarjagiidda.

3.3.4 Davviriikkalaš sámi giellaovttasbargu – hálldahuslaš bargamušat

Tabealla 3.3.4 Davviriikkalaš sámi giellaovttasbargu –

Njuolggodoarjagat

(1000 ru)

		+/- 12-Rev					(1000 ru)	
Akt.	Namahas	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	11	% erohus	
12000	Davviriikkalaš sámi giellaovttasbargu	a)	0	0	0	1 000	1 000	-
Sum		0	0	0	1 000	1 000	-	

a) Sámi giellalávdegoddi lea sirdojuvvon dán postii.

1 000 000 ru várrejuvvo davviriikkalaš sámi giellaovttasbarggu doibmii. Bargamušaide gullá earret eará duktan, giellagáhtten, giellaovddideapmi, terminologijabargu, normeren, nammabálvalus, báikenamat ja diehtjuohkin giellafágalaš áššiid oktavuodas.

3.3.5 Giellaprošeavttat – ohcanvuđot doarjagat

Tabella 3.3.5 Giellaprošeavttat – ohcanvuđot doarjagat

							(1000 ru)	
							+/- 12-Rev	
Akt.	Namahus		RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	11	% erohus
11000 -11020	Giellaprošeavttat	a)	7 982	8 810	10 201	8 810	-1 391	-13,6 %
Submi			7 982	8 810	10 201	8 810	-1 391	-13,6 %

a) Giellaovddidandoaimbajut sámeálbmotfoandda kapihttalís leat sirdojuvvon deike. Jagis 2012 geavhuvvo 1 200 000 ru Sámeálbmotfoandda reanttuin.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegiela nannen ja geavaheami lasiheapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Almmolaš ásašusat
- Priváhta ásašusat
- Almmolaš organisašuvnnat
- Priváhta organisašuvnnat
- Ovttaskasat mat barget ovttas ásašusaiguin ja/ dahje organisašuvnnaiguin veahkehit fágalaččat prošeavtta čadaheami oktavuodas

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi álbmot

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle prošeavtta leat álggahuvvon 2012
- Galle prošeavtta leat čadahuvvon
- Sámegiel arenaid lohku
- Geavaheddjiid duhtavašvuolta

Giellaprošeavttaid vuoruheapmi 2012:s

- Prošeavttat ja kurssat mat váikkuhit sámegiela ealáskahttima guovlluin gos sámegiella lea fuones dilis
- Gielladikšundoaimmat mat nannejit sámegiela guovlluin gos sámegiella geavahuvvo beaivválaččat
- Prošeavttat ja giellamovttiidahttindoaimbajut mat ovddidit sámegiela ártjalaš geavaheami eanet ja odđa giellaarenain
- Prošeavttat maid ulbmil lea nannet giellagaskkusteami buolvvaid gaskkas
- Giellaleairrat ja giellalávgun mánáide, nuoraide ja rávesolbmuide
- Tearbma- ja báikenammaprošeavttat
- Spillaid jorgaleapmi ja heiveheapmi sámegillii
- Doaimbajut mat nannejit sámegiela geavaheami doaimmaid bokte

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalís.

Ortnega hálldaša sámediggeráddi dahje dat orgána masa sámediggeráddi fápmuda válldi.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 8 810 000 ru giellaproševttaide.

3.3.6 Hállansyntesa – prošekta iežamet hálldus

Tabealla 3.3.6 Hállansyntesa - Sámeálbmotfoanda -

prošekta iežamet hálldus		(1000 ru)						
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus	
12100	Hállansyntesa	0	0	0	1 000	1 000	-	
Submi		0	0	0	1 000	1 000	-	

1 000 000 ru várrejuvvo sámi hállansyntesa ovddideapmái. Hállansyntesa lea dáhtaprográmma mii áddehallá olbmo hállama. Sámi hállansyntesa lea earret eará sámegeala divvunprográmma lasseveahkkeneavvu, ja maiddái čállinveahkki dyslektihkariidda ja earáide geain leat stuorát dahje uhcit čállin- ja hállanválttisvuodát.

3.3.7 Sámi sátnebáŋku - prošekta iežamet hálldus

Tabealla 3.3.7 Sámi sátnebáŋku - Sámeálbmotfoanda - prošekta iežamet hálldus

		(1000 ru)						
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus	
12200	Sámi sátnebáŋku	0	0	0	500	500	-	
Submi		0	0	0	500	500	-	

500 000 ru várrejuvvo sámi sátnebáŋkku risten.no ođasmahttimii. Ođđa neahttabálvalus, Risten 2, galgá leat sátn- ja tearbmareaidun olles sámi álbmogii ja eará geavaheddjiide dálá resurssaid vuodul. Risten 2 galgá leat ávkin buot geavaheaddjiioavkkuide. Ođđa sátnebáŋkkus galget leat dat seamma gielat go dál ge leat: davvisámegeala, julevsámegeala, lullisámegeala, suomageala, dárogeala, ruotageala, eaŋgalasgeala ja láhtengeala.

3.3.8 Terminologijja ja báikenamat – prošekta iežamet hálldus

Tabealla 3.3.8 Terminologijja ja báikenamat - prošekta

iežamet hálldus

		(1000 ru)						
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus	
12300	Terminologijja ja báikenamat	a)	0	0	0	500	500	
Submi		0	0	0	500	500	-	

a) 500 000 ru lea sirdojuvvon kapihttalis Eará doaibmabijut mat eai leat váikkuhangaskaoamit poasta čielggadan- ja duodaštanruodát.

500 000 ru várrejuvvo terminologijja- ja báikenammaprošektii. Fágabirrasat bovdejuvvojit ovttasbargui Sámedikkiin álggahit terminologijja- ja báikenammaproševttaid.

3.3.9 Čuovvolit Ráđđehusa doaibmaplána sámegiela várás – prošeakta iežamet hálddus

Tabecalla 3.3.9 Čuovvolit Ráđđehusa doaibmaplána sámegiela várás - prošeakta iežamet hálddus

(1000 ru)

		RR						
Akt.	Namahus	2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus	
12400	Čuovvolit Ráđđehusa doaibmaplána sámegiela várás a)	0	0	0	1 400	1 400	-	
Submi		0	0	0	1 400	1 400	-	

a) 2010:s várrejuvvui 1 280 000 ru čuovvolit Ráđđehusa doaibmaplána sámegiela várás ja biddjojuvvui regiovdnaovddidankapihttalii.

Dát ruđat sirdojuvvojit ruovttoluotta giellakapihttalii.

Doaibmaplána sámegielaid várás ovddiduvvui Bargo- ja searvadahttindepartementii 2009:s ja ráhkaduvvui ovttasráđiid Sámedikkiin ja guoskevaš departemeanttaiguin. Doaibmaplána doaibmanáigi lea 5 jagi ja lea dat ovttaskas departemeant geasa lea biddjojuvvon ovddasvástádus doaibmabijus, lea ovddasvástádus doaibmabiju čađaheamis, dás maiddái das mo doaibmabidju galgá organiserejuvvot ja ruhtaduvvot. Ođasmahttin-, hálddahus- ja girkodepartemeanttas lea oktiuheivehanovddasvástádus. Sámedikkis lea ovddasvástádus ja mielovddasvástádus mángga doaibmbijus. Ruđat daidda doaibmabijuide main Sámediggi lea ovddasvástádus, leat juogaduvvon Sámedikki bušehta iešguđet poasttaide. Iešguđet ossodagat čuovvolit daid doaibmabijuid main Sámedikkis lea ovddasvástádus. 1 400 000 ru várrejuvvo čuovvolit Ráđđehusa doaibmaplána sámegielaid várás.

4 Kultuvra

Máŋggabealat kultureallin nanne sámi gullevašvuoda ja identitehta, ja váikkuha ealli báikegottiid.

4.1 Mihttomearri

Váldomihttomearri

- Ealli ja máŋggabealat sámi dáidda- ja kultureallin

Oassemihttomearit

- Aktiivvalaš sámi deaivvadanbáikkid, kulturásahusat ja musea alla fágalaš dásiin
- Máŋggalágan sámi dáiddalaš ja kultuvrralaš ovdanbuktimat dahkkojuvvojit oainnusin servodagas
- Máŋggabealat valáštallandoaimmat sámi álbmogii
- Viiddes kulturdoaimmafálaldat sámi mánáide ja nuoraide
- Buorre girjerádjovalaldat sámi geavaheddjiide

4.2 Strategiiijat

- Gulahallama bokte báikkálaš, regionála ja guovddáš eiseválddiiguin ja earáiguin nannet sámi kulturovddideami rámmaeavttuid
- Árijjalaš váikkuhangaskaomiid geavaheami bokte váikkuhit sámi dáidda- ja kultureallima bisuheami ja viidáset ovddideami
- Váikkuhit sámi mediafálaldaga nannema buot sámi giellajoavkkuid várás
- Bargat sámi valáštallama viidodaga sihkkarastimiin
- Sámedikki ja fylkkagielladaid gaskasaš ovttasbargošiehtadusaid bokte vel eanet geatnegahttit ovttas ovddidit sámi dáidda- ja kultureallima
- Dáiddáršiehtadusa bokte lámhit dili sámi dáidaga dahkamii ja gaskkusteapmái
- Čuovvolit sámi ásahusovddideami dieđáhusa vuoruhuvvon doaibmabijuid
- Váikkuhit buori kulturovddideami nuortasámi servodagas
- Ovttasbargat Norgga girkuin ja eará oskkuservodagaiguin
- Váikkuhit posiitiiva kulturovddideami lullisámi servodagas

4.3 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit

4.3.1 Tabealla mii čájeha ekonomalaš váikkuhangaskaomiid kultuvrii

Tabealla 4.3.1 Čoahkketabealla – Sámi kultuvra

							(1000 ru)
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Njuolggodoarjagat	64 149	65 672	66 272	71 891	5 619	8,5 %
	Ohcanvuđot doarjagat	17 565	17 949	19 189	15 901	-3 288	-17,1 %
	Prošeavttat iežamet hálddus	0	500	500	500	0	0,0 %
	Dáiddársiehtadus	5 515	5 915	5 915	6 295	380	6,4 %
Submi		87 229	90 036	91 876	94 587	2 711	3,0 %

4.3.2 Sámi kulturviesut ja kulturgaskkustanáshusat – njuolggodoarjagat

Tabealla 4.3.2 Sámi kulturviesut ja kulturgaskkustanáshusat – njuolggodoarjagat

							(1000 ru)	
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus	
15000	Árran julevsámi guovddáš, Divttasvuotna	1 590	1 640	1 640	1 890	250	15,2 %	
15001	Sámi dáiddaguovddáš, Kárášjohka	2 567	2 647	2 647	2 726	79	3,0 %	
15002	Davviálbmogiid guovddáš os, Gáivuotna	1 166	1 202	1 202	1 238	36	3,0 %	
15003	Mearrasámi diehtoguovddáš, Billávuotna	513	529	529	545	16	3,0 %	
15004	Sijti Jarne, Arborte	1 316	1 316	1 316	1 355	39	3,0 %	
15005	Várdobáiki, Evenášši/Skánit	741	764	764	1 015	251	32,9 %	
	Gamtofta, Ráisavuotna	a)	62	64	64	0	-64	-100,0 %
15006	Bihtánsámi viessu	450	464	464	478	14	3,0 %	
15007	Sámi viessu Oslo	246	254	254	262	8	3,1 %	
	Vilgesvárre	a)	50	50	50	0	-50	-100,0 %
15008	Lásságámme	246	254	254	262	8	3,1 %	
	Sámi viessu Sáččás	191	0	0	0	0	-	
	Mearrasámi musea	a)	50	52	52	0	-52	-100,0 %
15009	Villmarkscampen i Tolládal - pihtánsámi	50	52	52	54	2	3,8 %	
15010	Riikkaidgaskasaš sámi filbmaiguovddáš	0	300	300	609	309	103,0 %	
15011	Saemien Sijte	0	0	0	600	600	-	
Submi		9 238	9 588	9 588	11 034	1 446	15,1 %	

a) Dát áshusat sáhttet oheht doarjaga sámi deaivvadansajiid vuolde

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi kulturgaskkustanáshusat mat čalmmustahttet sámi kultureallima ja doibmet sámi kultuvrra ovddidanarenan

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Dat sámi kulturviesut ja kulturgaskkustanáshusat mat leat tabeallas 4.3.2

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Dan guovllu álbmot gos kulturgaskkustanáshusat leat cegejuvvon

Ulbmilolahusa eavttut:

- Raporteren doaibmaplána ektui
- Kulturgaskkustanásahusaid čadahan lágideamit
- Man muddui geavaheaddjit leat duhtavaččat kulturgaskkustanásahusaid doaibmamiin sámi kulturarenan sámegeiela ja sámi kultuvrra čalmmustahttima ektui
- Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalis.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 11 034 000 ru doarjjan sámi kulturviesuide ja kulturgaskkustanásahusaide.

4.3.3 Sámi festiválat – njuolggodoarjagat

Tabealla 4.3.3 Sámi festiválat – njuolggodoarjagat

		+/- 12-Rev					(1000 ru)
Akt.	Namahas	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	11	% erohus
15100	Riddu Ridđu	706	943	943	1 011	68	7,2 %
15101	Guovdageainnu musihkkafestivála (beassašfestivála)	1 067	1 100	1 100	1 148	48	4,4 %
15102	Markomeannu	435	449	449	503	54	12,0 %
15103	Páskefestivalen i Karasjok	435	449	449	463	14	3,1 %
	Filmfestivalen i Kautokeino	4	308	308	0	-308	-100,0 %
Submi		2 647	3 249	3 249	3 125	-124	-3,8 %

a) Doarjja Riddu Ridđu, Musihkkafestiválii ja Márkomennui lea lasihuvvon festivála doaimmaide. Si leat ovdal ozzon doarjga iešguđet doaimmaide ohcanvuđot ortnegiid bokte.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi festiválat mat čalmmustahttet, gaskkustit ja ovddidit sámi kultuvrra

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Ásahuvvon festiválat mat bohtet ovdan tabeallas 4.3.3

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Festiváloassálastit ja báikkálaš servodagat gos festiválat lágiduvvojit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Čilgehus mo festivála čalmmustahttá, gaskkusta ja ovddida sámi kultuvrra
- Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalis.
- Jagi 2012 várás várrejuvvo 3 125 000 ru doarjjan sámi festiválaide.

4.3.4 Sámi valáštallan – njuolggodoarjagat

Tabealla 4.3.4 Sámi valáštallan – njuolggodoarjagat

		+/- 12-Rev					(1000 ru)
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	11	% erohus
15100	Sámi Valáštallan Lihttu - Norga (SVL-N)	929	1 003	1 003	1 033	30	3,0 %
15101	Sámi spábbačiekčanlihttu (SSL)-Samisk fotballforbund	487	487	487	502	15	3,1 %
15102	Sámi Valáštallan Lihttu (SVL-N)-Arctic Winter Games	800	150	150	1 000	850	566,7 %
15103	Sámi Heargevuoddjin-lihttu/Saami Reindeer-Race Federation	200	207	207	213	6	2,9 %
Submi		2 416	1 847	1 847	2 748	901	48,8 %

Doarjaortnega mihttomearri:

- Valáštallandoaimmat maid Sámiid Valáštallanlihttu/Samenes idrettsforbund (SVL), Sámi Spábbačiekčanlihttu/Samisk fotballforbund (SSL) ja Sámi heargevuoddjinlihttu/Saami Reindeer-Race Federation organiserejit doibmet sámi mánáid ja nuoraid arenan fysalaš aktivitehtii ja ovtastallamii, ja maiddái nannejit identitehta
- Doarjaortnega doarjjaoažžut:
- Valáštallanorganisašuvnnat ja -lihtut mat bohtet ovdan tabeallas 4.3.4

Doarjaortnega olahusjoavku:

- Sámi álbmot

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat doaimmaplána ektui
- Galle báikkálaš searvvi leat lahttun sámi valáštallanorganisašuvnnain
- Galle kurssa lágiduvvojit bargiide ja duopmáriidda sámi valáštallansuorggis
- Čadahuvvon valáštallandoaimmat lulli- ja julevsámi guovlluin
- Čadahuvvon valáštallandoaimmat mánáide ja nuoraide
- Man muddui geavaheaddjit leat duhtavaččat fáladagain

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggodusat 17. kapihttalis.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 2 748 000 ru doarjjan sámi valáštallamii.

4.3.5 Sámi teáhter – njuolggodoarjagat

Tabealla 4.3.5 Sámi teáhter – njuolggodoarjagat

		+/- 12-Rev					(1000 ru)
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	11	% erohus
15300	Beaviváš Sámi -Našunálateáhter	15 607	16 100	16 100	17 583	1 483	9,2 %
15301	Áarjelhsaemien Teatere	1 590	1 640	1 640	1 690	50	3,0 %
Submi		17 197	17 740	17 740	19 273	1 533	8,6 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ásahuvvon sámi teáhterat doibmet arenan gos kultuvrra beassá vásihit, gos kultuvra gaskkustuvvo, ja gos sámegeiella geavahuvvo ja čalmmustahttojuvvo
- Doarjjaortnega doarjjaoažžut
- Sámi teáhterat mat bohtet ovdan tabeallas 4.3.5

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Doaibmaguovllu ássit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat doaibmaplána ektui
- Čađahuvvon teáhterčájálmasat
- Čađahuvvon teáhterčájálmasat sámegeilli mánáide ja nuoraide
- Man muddui olahusjoavku lea duhtavaš teáhteriid fálaldagain

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalas.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 19 273 000 ru doarjjan sámi teáhterii.

4.3.6 Girjebusset – njuolggodoarjagat

Tabealla 4.3.6 Girjebusset – njuolggodoarjagat

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev	
						11	(1000 ru) % erohus
15400	Karášjohka	557	574	574	591	17	3,0 %
15401	Porsángu	557	574	574	591	17	3,0 %
15402	Guovdageaidnu	250	258	258	266	8	3,1 %
15403	Deatnu/Unjárga	1 534	1 582	1 582	1 629	47	3,0 %
15404	Gáivuotna	709	731	731	753	22	3,0 %
15405	Julevsámi	1 321	1 362	1 362	1 403	41	3,0 %
15406	Lullisámi	1 546	1 594	1 594	1 642	48	3,0 %
15407	Lulli-Romssa	0	300	300	309	9	3,0 %
Submi		6 474	6 975	6 975	7 184	209	3,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Girjerádjofálaldat mainna sámi geavaheddjiin ja earáin lea álki ávkkástallat

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Gielddat ja fylkkagielddat mat eaiggáduššet ja jođihit sámi girjebussiid, gč. Tabealla 4.3.6.
- Doarjjaortnega olahusjoavku:
- Álbmot girjebussiid doaibmaguovllus

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat doaibmaplána ektui
- Galle gáhppálaga luoikkahuvvon
- Čađahuvvon lágideamit girjebusse olis
- Man muddui geavaheadjit leat duhtavaččat fálaldagain

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalis.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 7 184 000 ru doarjjan girjebussiide.

4.3.7 Museat – njuolggodoarjagat

Tabella 4.3.7 Museat – njuolggodoarjagat (1000 ru)

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Gállogietti museum	96	0	0	0	0	-
15500	Árran Julevsámi guovddáš	4 284	4 415	4 415	4 547	132	3,0 %
15501	Saemien Sijte	2 370	2 443	2 443	2 516	73	3,0 %
15502	Museoadastus	662	0	0	0	0	-
15503	RidduDuottarMuseat	7 802	8 040	8 040	8 581	541	6,7 %
15504	Deanu ja Várjjat museasiida	6 127	6 314	6 314	6 503	189	3,0 %
15505	Várdobáikki musea	1 200	1 336	1 336	1 376	40	3,0 %
15506	Davviálbmogiid guovddáš os	600	619	1 219	1 256	37	3,0 %
Submi		23 141	23 167	23 767	24 779	1 012	4,3 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Seailudit, hálldašit ja gaskkustit sámi kulturhistorjjá báikegottiin

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Dat sámi museat mat leat tabeallas 4.3.7
- Doarjjaortnega olahusjoavku:
- Báikegottiid olbmot gosa museat leat ásahuvvon

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat doaibmaplána ektui
- Gallis leat fitnan galledeamen
- Musea čađahan lágideamit
- Almmuhuvvon prentosat
- Man muddui geavaheaddjit leat duhtavaččat fálaldagain
- Bargiid lohku museafágalaš gelbbolašvuodain museaid ángiruššansurggiid siskkobealde

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalis.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 24 779 000 ru doarjjan museaide.

4.3.8 NuorajTV – njuolgga doarjja

Tabella 4.3.8 NuorajTV – njuolgga doarjja (1000 ru)

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
15600	NuorajTV	0	0	0	300	300	-
Submi		0	0	0	300	300	-

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Čalmmustahttit sámegeiela, ja sihkkarastit juvlevsámegeiela calli giellan

Doarjjaoažžu:

- Julev Film SUS

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Mánát ja nuorat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Gehččiid lohku

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalis.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 300 000 ru NuorajTV:i.

4.3.9 Doarjagat bálvalusaid čadaheapmái sámi girjjálašvuodas ja musihkas

Tabella 4.3.9 Doarjagat bálvalusaid čadaheapmái sámi girjjálašvuodas ja musihkas

		Buš			+/- 12-Rev		(1000 ru)
Akt.	Namahus	RR 2010	2011	Rev 2011	Buš 2012	11	% erohus
	Sámi prentosat	3 036	3 106	3 106	3 448	342	11,0 %
	Girjjálašvuolta	4 545	4 586	4 586	4 586	0	0,0 %
	Musihkkaalmmuheamit	1 645	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
	Sámegeilat sárggusráiddut	300	460	460	460	0	0,0 %
	Sámi lágádusat	2 931	2 750	2 750	2 750	0	0,0 %
Submi		12 457	12 802	13 144	13 144	342	2,7 %

4.3.9.1 Sámi prentosat – njuolggodoarjagat

Tabella 4.3.9.1 Sámi prentosat – njuolggodoarjagat

					+/- 12-Rev		(1000 ru)
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	11	% erohus
17000	Gába	557	574	574	591	17	3,0 %
17001	Nuorttanaste	810	810	810	984	174	21,5 %
17002	Ungdomsblad Š	1 269	1 310	1 310	1 349	39	3,0 %
17003	Sámis	300	309	309	318	9	2,9 %
17004	Daerpies Dierie/lullisámi girkobláddi	100	103	103	106	3	2,9 %
17005	Bårjas	0	0	0	100	100	-
Submi		3 036	3 106	3 106	3 448	342	11,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Mánggabealat sámi prentosat čálalaš arenan buot golmma sámi čálagilli

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Sámi prentosat mat bohtet ovdan tabeallas 4.3.9.1

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Sámi prentosiid lohkkit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle prentosa prentejuvvojit
- Galle prentosa prentejuvvojit lulli,- ja julev ja davvisámegillii

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalas.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 3 448 000 ru doarjjan sámi prentosiidda.

4.3.9.2 Girjjálašvuohta – ohcanvuđot doarjagat

Tabella 4.3.9.2 Girjjálašvuohta – ohcanvuđot doarjagat

							+/ - 12-Rev	(1000 ru)
Akt.	Namahus		RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	11	% erohus
17010-17011	Girjjálašvuohta	a)	4 545	4 586	4 586	4 586	0	0,0 %
Submi			4 545	4 586	4 586	4 586	0	0,0 %

a) Girjjálašvuođaproševttat sámeálbmotfoandda vuolde leat sirdojuvvon deike. Jagis 2012 geaváhuvvo 2 000 000 ru Sámeálbmotfoandda reanttuin.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Lasihit sámi girjjálašvuođa almmuhemiid meari

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Fitnodagat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi girjjálašvuođa lohkkit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu sámi girjjálašvuohta almmuhuvvo
- Máttá-, julev- ja davvisámegiela girjjálašvuođa oassi ollislaš prošektalogus

Vuoruheamit 2012:s:

- Gitta 60 % várrejuvvo:
  - Čáppagirjjálašvuhtii main originálamánus lea sámegeillii, girjjálašvuohta mánáid ja nuoraid várás vuoruhuvvo
  - Čáppagirjjálašvuohta mánáid ja nuoraid várás mii lea jorgaluvvon sámegeillii
- Gitta 20 % doarjagis várrejuvvo fágagirjjálašvuhtii/áššeprosia main originálamánus lea sámegeillii
- Gitta 20 % doarjagis várrejuvvo jietnagirjjáide mánáid ja nuoraid várás

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalas.

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 4 586 000 ru doarjjan girjjálašvuhtii.

4.3.9.3 Musihkkaovddideapmi - ohcanvuđot doarjagat

Tabella 4.3.9.3 Musihkkaovddideapmi - ohcanvuđot doarjagat

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev	
						11	% erohus
17020	Musihkkaovddideapmi	1 645	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
Submi		1 645	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sihkkarastit ahte sámi musihkka lea fidnemis

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Fitnodagat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi musihka oastit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi musihka almmuhemiid lohku
- Sámi musihkkaguoimmuhemiid lohku

Vuoruheamit 2012:s:

- Musihkkaalmmuheamit mánáide
- Nuorra sámi artisttaid musihkkaalmmuheamit
- Musihkkaalmmuheamit main lea hutkás musihkka
- Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolgadusat 18. kapihttalas.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 1 900 000 ru doarjjan musihkkaovddideapmái.

4.3.9.4 Sámegielat govvasárggusráiddut - ohcanvuđot doarjagat

Tabella 4.3.9.4 Sámegielat govvasárggusráiddut - Ohcanvuđot doarjagat

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev	
						11	% erohus
17030	Sámegielat govvasárggusráiddut	300	460	460	460	0	0,0 %
Submi		300	460	460	460	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegielat govvasárggusráidduid almmuheamit

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Fitnodagat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámegielat govvasárggusráidduid lohkkit

Ulbmilolahusa eavttut:

Galle almmuhuvvon sámegielat govvasárggusráiddu

Vuoruheamit 2012:s:

- Sámegielat govvasárggusráiddu
- Bálddalas almmuheamit mátta-, julev- ja davvisámegillii

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalis.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 460 000 ru doarjjan sámegielat sárggusráidduide.

4.3.9.5 Sámi lágádusat - ohcanvuđot doarjagat

Tabella 4.3.9.5 Sámi lágádusat - ohcanvuđot doarjagat

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	(1000 ru) % erohus
17040	Sámi lágádusat	2 931	2 750	2 750	2 750	0	0,0 %
Submi		2 931	2 750	2 750	2 750	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Fuolahit ja loktet sámi lágádusaid gelbbolašvuoda sámegielas ja sámi servodatdiliin

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Fitnodagat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Árjjalaš sámi lágádusat geain lea gelbbolašvuolta sámegielas ja sámi servodatdiliin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Lágádusa gealbudandoaibmabijuid lohku

Vuoruheamit 2012:s:

- Ásahuvvon sámi lágádusat
- Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalis.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 2 750 000 ru sámi lágádusaide.

4.3.10 Kulturdoaimbajut mánáid ja nuoraid várás – ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 4.3.10 Kulturdoaimbajut mánáid ja nuoraid várás – ohcanvuđot

doarjagat							+/- 12-Rev	(1000 ru)
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	11	% erohus	
17100	Kulturdoaimbajut mánáid ja nuoraid várás	1 922	1 900	1 900	2 200	300	15,8 %	
Submi		1 922	1 900	1 900	2 200	300	15,8 %	

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Kulturdoaimmat mánáid ja nuoraid várás

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Almmolaš organisašuvnnat
- Priváhta organisašuvnnat
- Almmolaš ásašusat
- Priváhta ásašusat
- Ovttaskasat mat barget ovttas almmolaš ja priváhta organisašuvnnaiguin ja fitnodagaiguin

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi mánát ja nuorat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Čadašuvvon doaimbajuid lohku
- Doaimbajuid lohku sierralágan kultursurggiin
- Doaimbajuid lohku sierra sámi guovlluin

Vuoruheamit 2012:s:

- Dáidda- ja duodjedoaimbajut main mánát ja nuorat oassálastet árijjalaččat
- Sámi teáhterdoaimbajut main mánát ja nuorat oassálastet árijjalaččat
- Prošeavttat mat leat mielde ovddideamen sámi mánáid ja nuoraid deaivvadansajiid gávvpogiin
- Musihkkafálaldagat main mánát ja nuorat leat mielde
- Dakkár doaimmaid ovddideapmi luonddus sámi mánáid ja nuoraid várás, maid boarrásat leat mielde gaskkusteamen
- Sámi filbma- ja mediafálaldagat mánáid ja nuoraid várás ja main mánát ja nuorat leat mielde
- Sámi mánáid iežaset doaimmat givssideami vuostá ja searvevuoda várás

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalis.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 2 200 000 ru doarjjan kulturdoaimbajuide mánáid ja nuoraid várás.

4.3.11 Eará kulturdoaimbajut - ohcanvuđot doarjagat

Tabella 4.3.11 Eará kulturdoaimbajut - ohcanvuđot doarjagat

							(1000 ru)
							+/- 12-Rev
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	11	% erohus
17110	Eará kulturdoaimbajut	3 197	2 678	3 918	2 655	-1 263	-32,2 %
Submi		3 197	2 678	3 918	2 655	-1 263	-32,2 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Máŋgalágan sámi kulturdoaimmat

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Sámi ásausat ja organisašuvnnat, earret gielddaid ja fylkkagielddaid. Skuvla- ja álbmotgirjerájut leat vuoigadahttojuvvon oažžut doarjaga prošeavttaide maiguin sámi girjjálašvuohta ovddiduvvo ja gaskkustuvvo girjerájuin
- Fitnodagat
- Ovttaskasat geat barget ovttas almmolaš dahje priváhta ásahusaiguin ja organisašuvnnaiguin

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi álbmot

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu čađahuvvon doaimbajut
- Man ollu doaimbajut iešguđet kultursurggiin

Vuoruheamit 2012:s:

- Sámi kulturdoaluid oasseruhtadeapmi Sámi álbmotbeaivvi guovvamánu 6. b. čálmustuhttima oktavuodas
- Sámi kulturdoalut main váldodeaddun lea sámi kultuvra
- Dokumentárabuvttadusaid sámi diliid birra oasseruhtadeapmi
- Sámi govvaáidda- ja duodječájáhusat Norggas, oktan katalogaiguin ja plakáhtaiguin
- Duodjekurssat
- Prošeavttat mat ovddidit ja gaskkustit sámi girjjálašvuođa girjerájuide
- Sámi artisttaid honorárat

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalas.

Ortnega hálldaša sámediggeráđdi dahje dat orgána, masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 2 655 000 ru doarjjan eará kulturdoaimbajuide.

4.3.12 Sámi deaivvadansajit - ohcanvuđot doarjagat

Tabecalla 4.3.12 Sámi deaivvadansajit - ohcanvuđot doarjagat

							(1000 ru)
							+/- 12-Rev
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	11	% erohus
17300	Sámi deaivvadansajit	1 025	1 175	1 175	1 350	175	14,9 %
Submi		1 025	1 175	1 175	1 350	175	14,9 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Nannet sámi deaivvadansajiid mat doibmet sámi giela ja kultuvrra gaskkustan- ja ovdánanarenan

Doarjjaortnega doarjjaožžut:

- Priváhta organisašuvnnat

Eará eahpeekonomalaš oassálastit

- Fitnodagat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi deaivvadansajiid lagasberrasa olbmot

Ulbmilolahusa eavttut:

- Dakkár báikkálaš doaimmaid lohku go kurssat, seminárat, vuovdimat ja uhcit čájáhusat
- Dakkár doaimmaid lohku mat gaskkustit sámi kultuvrra ja historijá deaivvadansajiid lagasberrasis

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalis.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 1 350 000 ru doarjjan sámi deaivvadanbáikkiide.

4.3.13 Beaivváš Sámi Našunálateáhtera teáhtervistti ovdaprošeakta – prošeakta iežamet hálddus

Tabell 4.3.13 Beaivváš Sámi Našunálateáhtera teáhtervistti ovdaprošeakta - prosjekt i egen regi

							(1000 ru)
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
18000	Beaivváš Sámi Našunálateáhtera teáhtervistti ovdaprošeakta	0	500	500	500	0	0,0 %
Submi		0	500	500	500	0	0,0 %

Rudat galget geavahuvvot Beaivváš Sámi Našunálateáhtera teáhtervistti ovdaprošeavtta huksenprográmmii.

Jagi 2012 várás várrejuvvo 500 000 ru Beaivváš Sámi Našunálateáhtera teáhtervistti ovdaprošeaktii.

4.3.14 Sámi dáiddáršiehtadus

Tabecalla 4.3.14 Sámi dáiddáršiehtadus

Akt.	Namahus		RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev	
							11	% erohus
19000	Dáiddafoanda	a)	700	700	700	700	0	0,0 %
19010	Stipeanda sámi dáiddáriidda	a)	2 200	2 250	2 250	2 450	200	8,9 %
19020	Doaibmadoarjja dáiddárorg. ja Sámi dáiddárráđđái	a)	1 920	1 970	1 970	2 150	180	9,1 %
19030	Govvadáidagiid ja dáiddaduoji oastinortnet	b)	370	370	370	370	0	0,0 %
19040	Fágakonsuleanttat (Fágalaš bagadallan)	a)	275	275	275	275	0	0,0 %
19050	Čájálmasbuhadus	a)	50	50	50	50	0	0,0 %
19060	Sámi čáppagirijjalašvuoda, sámi musihka ja juoigama ja eará beliid ortnet	a)	0	300	300	300	0	0,0 %
Submi			5 515	5 915	5 915	6 295	380	6,4 %

a) Dáid Akt.aid hálldaša Sámi dáiddárráđđi

b) Dán Akt. hálldaša RidduDuottarMuseat

Borgemánu 19. b. 2004-mannosaš Dáiddáršiehtadusa válđošiehtadusa vuodul lea Sámediggi ja Sámi dáiddárráđđi šiehtadallan jagi 2012 dáiddáršiehtadusa, mii galgá leat fámus 01.01.2012 rájes 31.12.2012 rádjai. Šiehtadus ovddiduvvo Sámedikki dievasčoahkkimii dohkkeheapmái, gč. dáiddáršiehtadusa 8. artihkkala.

Sámediggi ja Sámi dáiddárráđđi leat soahpan 6 295 000 ruvdnosaš ekonomalaš rámma Sámedikki bušeahta bokte jagi 2012 dáiddáršiehtadussii. Dát mearkaša 380 000 ruvdnosaš lassáneami jagi 2012 dohkkehuvvon dáiddáršiehtadusa ektui.

4.3.14.1 Dáiddafoanda

700 000 ru várrejuvvo ortnegii. Ruđat hálldašuvvojit njuolggadusaid mielde. Bealit sohpe ahte 700 000 ru rámmas sáhtta várret ruđaid ad-hoc dárbbuide.

4.3.14.2 Stipeanda sámi dáiddáriidda

Sohppojuvvui ahte sámi dáiddáriid stipeandaortnegii juolluduvvo 2 450 000 ru, 200 000 ruvdnosaš lassáneapmi 2011 rájes 2012 rádjai.

4.3.14.3 Doaibmadoarjja sámi dáiddárorganisašuvnnaide ja Sámi dáiddárráđđái

Sohppojuvvui 2 150 000 ruvdnosaš ekonomalaš rámma doaibmadoarjjan sámi dáiddárorganisašuvnnaide ja Sámi dáiddárráđđái, 380 000 ruvdnosaš lassáneapmi 2011 rájes 2012 rádjai.

4.3.14.4 Sámi govvadáidaga ja dáiddaduoji oastinortnet

Dán ortnegii várrejuvvo 370 000 ru maid Riddu Duottar Musea hálldaša. Ostojuvvon dáidda galgá biddjojuvvot boahpteáiggi sámi dáiddamuseii. Dassáziigo musea lea huksejuvvon galgá dáidda gaskaboddasáčat vurkejuvvot Riddu Duottar Museas Kárášjogas. Riddu Duottar Musea hálldaša govvadáidaga ja dáiddaduoji oastinortnega.

4.3.14.5 Fágakonsuleanttat (Fágalaš bagadallan)

275 000 ru várrejuvvo Sámi dáiddárráđi fágakonsuleanttaid geahččalanortnegii, vrd. 2009 šiehtadusa. Dát ortnet galgá jotkojuvvo maiddái guoskat jahkái, ja galgá árvoštallojuvvot 2012:s. Fágakonsuleantta váldobargun galgá leat sámi čáppagirjjálašvuođa, musihka ja juoigama ovddideapmi.

4.3.14.6 Čájálmasbuhtadus

Dán ortnegii várrejuvvo 50 000 ruvdno. Bealit leat soahpan ahte čájálmasbuhtadus hálddašuvvo stipeandan sámi govvadáiddáriidda, dáiddaduojáríidda ja dáiddalaš govvejeddjiiide Sámi dáiddáriid ja Girječálliid buhtadusfoandda bokte. Čájálmasbuhtadus lea buhtadus dáidaga ovddas mii lea ostojuvvon *govvadáidaga* ja *duoji* oastinortnega bokte maid Sámediggi hálddaša.

Sámi dáiddárráđi hálddaša dáiddafoandda, stipeandda sámi dáiddáriidda ja doaibmadoarjaga sámi dáiddárorganisašuvnnaide.

4.3.14.7 Ortnet sámi čáppagirjjálašvuođa ja sámi musihka ja juoigama ja eará áššiid várás

Várrejuvvo 300 000 ru ortnegii 2012 várás. Oastinortnegii gullá girjjálašvuohta mánáide, nuoraide ja rávesolbmuide buot golmma virggálaš sámegilliid buot girjjálašvuođa šaŋŋeriin, oktan jietnagirjjiiguin ja luhtealmmuhemiiguin. Dan lassín dasa gullet árbevirolaš ja odđáiggi musihkkaalmmuheamit seamma šaŋŋersurggiin buot ahkejoavkkuid várás.

5 Máhtolašvuohta

Sámi servodagaid ovddideami ja nannema vuodđun lea máhtolašvuohta ja gelbbolašvuohta.

5.1 Mihttomearit

Váldomihttomearit

- Sámi álbmogis lea máhtolašvuohta, gelbbolašvuohta ja gálggat mat dárbbášuvvojit sámi servodaga ovddideamis.

Oassemihttomearit

- Sámi mánáin ja nuorain lea nana sámi identitehta ja oktavuohta sámi gillii, kultuvrii ja servodateallimii
- Sámi álbmogis lea duohta vuoigatvuohta kvalitatiivalaččat buori oahpahussii sámegeielas ja sámegillii
- Alit oahpus ja dutkamis fuolahuvvo álohii sámi perspektiivva

5.2 Strategijat

- Gulahallama bokte guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin ja eará guoskevaš aktevrraiguin sihkkarastit buriid rámmaeavttuid sámi mánáidgárddiid, vuodđooahpahusa, alit oahpu ja dutkama várás
- Váikkuhit buriid ekonomalaš rámmaeavttuid skuvlaeiggádiidda, vai sihkkarastá kvalitatiivalaččat buori oahpahusa sámegeielas ja sámegillii
- Váikkuhit dan ahte Sámi allaskuvla ovddiduvvošii álgoálbmotuniversitehtan
- Váikkuhit dan ahte Sámi lohanguovddáš šattašii bistevaš nationála resursaguovddázin
- Bargat dan ala ahte ráhkaduvvojit oahpponeavvut sámi mánáidgárdemánáide
- Mánáidgárdedoarjagiid ođđa eavttuid bidjat doibmii
- Váikkuhit dan ahte stivrendokumeanttat fuolahit sámi perspektiivva oahpahasas
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte nannet máhtolašvuođa ja gelbbolašvuođa sámi servodagas
- Láhčit dili árbedieđu fievrredeapmái buolvvaid gaskkas
- Bures ja beaktilit ovdánahttit sámi oahpponeavvuid ja pedagogalaš ávdnasiid
- Váikkuhit ahte mánáidgárddi, vuodđooahpahusa, alit oahpu ja dutkama nationála politihkas fuolahuvvo sámi perspektiivva
- Váikkuhit dan ahte sámi álbmoga formála gelbbolašvuohta nanusmuvvá
- Váikkuhit sámi sisdoalu mánáidgárddiide gos leat sámi mánát
- Dieđut ja bagadusat sámi oahpahusa birra mánáidgárddiin ja vuodđooahpahasas
- Váikkuhit dan ahte ásahuvvošii bistevaš sámi dulkaohppofálaldat
- Váikkuhit ahte Nordlándda universitehta ja Davvi-Trøndelaga allaskuvla (HINT) sáhttet oktiivehit ja fállat kurssaid ja oahppofálaldagaid julevsámi ja lullisámi gielas ja kultuvrras.
- Doarjut sámi váhnenlávdegotti vuolggaheami
- Sámediggi galgá gozihit ahte skuvllat ja skuvlaeiggádat fuolahit iežaset ovddasvástádusa eastadit givssideami sámi mánáid skuvlaárgabeaivvis

- Váikkuhit meahcceskuvllaid áсахemiid

5.3 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit

5.3.1 Máhtolašvuoda ekonomalaš váikkuhangaskaomiid čoahtkáigeassu

Tabealla 5.3.1 Čoahtketabealla – Máhtolašvuoda

							(1000 ru)
Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Njuolggodoarjagat	3 150	1 000	1 000	1 450	450	45,0 %
	Ohcanvuodot doarjagat	29 880	28 630	30 785	31 680	895	2,9 %
	Oahppobuktosiid jorgaleapmi ja heiveheapmi	4 000	4 000	4 000	4 000	0	0,0 %
	Proševttat iežamet hálddus	1 939	4 250	4 650	4 850	200	4,3 %
Supmi		38 969	37 880	40 435	41 980	1545	3,8 %

5.3.2 Rávisolbmuidoahpahas – Njuolggodoarjja

Tabealla 5.3.3 Rávisolbmuidoahpahasprográmma – sámeálbmotfoanda – njuolggodoarjja

							(1000 ru)
Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
20000	Rávisolbmuidoahpahasprográmma – Sámeálbmotfoanda	2 500	800	800	800	0	0,0 %
Supmi		2 500	800	800	800	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Nannet ja ovddidit sámeagiela

Doarjjaoažžu:

- Sámi allaskuvla

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Rávisolbmot geat leat sámeagieloahpahas

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat Sámi allaskuvlla ja Sámedikki gaskasaš šihattojuvvon prošeaktačilgehusa vuodul
- Ovttasbargu relevánta fágabirrasiiuin, nugo sámi giellaguovddážit

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat, kapihtal 17.

Jahkái 2012 várrejuvvo 800 000 ru rávisolbmuidoahpahasprográmmii.

5.3.3 Árbedieđu systemáhtalaš kárten - njuolggodoarjja

Tabecalla 5.3.3 Árbedieđu systemáhtalaš kárten - Sámeálbmotfoanda - njuolggodoarjja (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev	
						11	% erohus
20100	Árbedieđu systemáhtalaš kárten	650	200	200	650	450	225,0 %
Supmi		650	200	200	650	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ráhkadit metodalaš vuođu árbedieđu systemáhtalaš kártemii

Doarjjaoažžu:

- Sámi allaskuvla
- Doarjjaortnega olahusjoavku:
- Ásahusat ja organisašuvnnat, dahje earkilolbmot geat ovttasbarget ásahusaiguin ja organisašuvnnaiguin árbedieđu duođastemiin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat Sámi allaskuvlla ja Sámedikki gaskasaš šihthojuvvon prošeaktačilgehusa vuođul
- Ovttasbargu relevánta fágabirrasiguin, sámi giella- ja kulturguovddážiiguin ja árbevierruguddiiguin sámi árbedieđu suorggis

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat, kapihtal 17.

Jahkái 2012 várrejuvvo 650 000 ru árbedieđu systemáhtalaš kártemii.

5.3.4 Doarjagat sámi oahpponeavvobuvttadeami bálvalusaide

Tabecalla 5.3.4 Doarjagat sámi oahpponeavvobuvttadeami bálvalusaide (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii	8 779	9 775	11 930	11 325	-605	-5,1 %
	Earenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut	1 897	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
	Oahpponeavvut mánáidgárdiide	1 031	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %
	Oahpponeavvuid oastin	2 927	0	0	0	0	-
	Oahppobuktosiid jorgaleapmi ja heiveheapmi	4 000	4 000	4 000	4 000	0	0,0 %
Supmi		18 634	17 175	19 330	18 725	-605	-3,1 %

5.3.4.1 Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii – ohcanvuđot doarjagat

Tabecalla 5.3.4.1 Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii – ohcanvuđot doarjagat (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
21000	Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii	8 779	9 775	11 930	11 325	-605	-5,1 %
Supmi		8 779	9 775	11 930	11 325	-605	-5,1 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddidit sámi oahpponeavvuid gustovaš oahppoplánabuktosa vuođul

Doarjjaoažžut:

- Lágádusat ja eará fágabirrasat mat ovddidit ja buvttadit oahpponeavvuid
- Doarjjaortnega olahusjoavku:
- Vuodđooahpahusa oahppit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle álggahuvvon oahpponeavvoproševtta mat ožžo doarjaga 2012:s
- Galle almmuhuvvon sámi oahpponeavvu 2009 - 2012

2012 vuoruheamit:

- Lullisámegiella vuosttašgiellan: 6. ja 7. jahkeceahkkái
- Lullisámegiella nubbingiellan: 5. dássi
- Julevsámegiella vuosttašgiellan 8.-10. jahkeceahkkái: bargogirjjit dáláš oahppobuktosiidda
- Julevsámegiella vuosttašgiellan: ráhkadit, vejolaččat jorgalit ja heivehit oahpponeavvuid joatkkaohpahussii
- Julevsámegiella nubbingiellan: ráhkadit, vejolaččat jorgalit ja heivehit oahpponeavvuid nuoraidceahkkái sámeigiella 2 ja joatkkaohpahussii sámeigiella 3
- Davvisámegiella nubbingiellan joatkkaohppui: 8. Dássi, 9. Dássi, 10. Dássi, teakstagihippagat +CD
- Luonddufága davvisámegilli nuoraidceahkkái – jorgalit ja heivehit
- Teaksta- ja fáddágihippagat joatkkaskuvlii lullisámegiella vuosttaš- ja nubbingielas

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat, kapihtal 18.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2012 várrejuvvo 11 325 000 ru doarjjan vuodđooahpahusa dábálaš oahpponeavvuide.

5.3.4.2 Earenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut – ohcanvuđot doarjagat

Tabell 5.3.4.2 Earenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut – ohcanvuđot doarjagat

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
21010	Earenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut	1 897	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
Supmi		1 897	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddidit sámi sierra láchčojuvvon oahpponeavvuid mánáide, nuoraide ja ollesolbmuide davvi-, julev- ja máttasámegilli

Doarjjaoažžut:

- Lágádusat ja erenoamášpedagogalaš gelbbolašvuodaguovddážit main lea ovddasvástádus earenoamážit heivehuvvon oahpponeavvuid ovddideamis mánáide, nuoraide ja rávesolbmuide

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Mánáidgárdemánát ja vuodđoskuvlla oahppit geat dárbbasit erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvuid

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle álggahuvvon oahpponeavvoproševtta mat ožžo doarjaga 2012:s.
- Galle almmuhuvvon earenoamážit heivehuvvon sámi oahpponeavvu

2012 vuoruheamit:

- Oahpponeavvut diedihuvvon individuála dárbbuid vuodul
- Oahpponeavvut daidda geain leat oaidnin-, gullan-, matematihkka- ja lohkan/čállinváttisvuodát
- Kárten- ja bagadanávdnasat

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat, kapihtal 18.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2012 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjjan earenoamážit heivehuvvon oahpponeavvuide vuodđooahpahusa várás.

5.3.4.3 Oahpponeavvut mánáidgárddiide – ohcanvuđot doarjagat

Tabella 5.3.4.3 Oahpponeavvut mánáidgárddiide – ohcanvuđot doarjagat

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
21020	Oahpponeavvut mánáidgárddiide	1 031	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %
Supmi		1 031	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomeari:

- Ovddidit oahpponeavvuide gustovaš mánáidgárddiid rámma-plána vuodul

Doarjjaoažžut:

- Lágádusat ja eará fágabirrasat mat ráhkadit ja buvttadit oahpponeavvuide

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi mánát ja bargit mánáidgárddiin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle álggahuvvon oahpponeavvoproševtta mat ožžo doarjaga 2012:s
- Galle almmuhuvvon sámi oahpponeavvu

2012 vuoruheamit:

- Ođđasisprentemat
- Oahpponeavvut ja fágagirjjálašvuhta mii gusket mánáidgárddi rámma-plána čuovvovaš fágasurggiide
  - Rumaš, lihkadeapmi ja dearvvašvuhta
  - Lagasbiras ja servodat

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat, kapihtal 18.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2012 várrejuvvo 1 500 000 ru mánáidgárdeoahpponeavvuide.

5.3.4.4 Oahppobuktosiid jorgaleapmi ja heiveheapmi - háhkan

Tabella 5.3.4.4 Oahppobuktosiid jorgaleapmi ja heiveheapmi - háhkan

(1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
21030	Oahppobuktosiid jorgaleapmi ja heiveheapmi	4 000	4 000	4 000	4 000	0	0,0 %
Supmi		4 000	4 000	4 000	4 000	0	0,0 %

Áššis 21/08 Sámedikki oahpponeavvoovddideami strategalaš plána 2009-2012 leat ulbmilat ja strategiijat oahpponeavvuid ráhkadeapmái mearriduvvon.

2010:s lea šiehttojuvvon lágádusain jorgalit matematihka oahppobuktosa 1.-10. jahkeceahkkái davvisámegillii ja 1.-4. jahkeceahkkái julev- ja lullisámegillii. Lassin ovdalaš várrejuvvon ruhtii de várrejuvvo maiddái 2012:s ruhta dán doibmii. Ruhta galgá maiddái gokčat tearbmabarggu.

Jahkái 2012 várrejuvvo 4 000 000 ru oahppobuktosiid jorgaleapmái ja heiveheapmái.

5.3.5 Gelbbolašvuodálokten

Tabella 5.3.5 Gelbbolašvuodálokten

(1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Stipeanda ohppiide gain lea sámegeiella joatkkaskuvlla fágasuorggis	2 440	2 400	2 400	2 400	0	0,0 %
	Stipeanddat alit oahpuide	2 431	2 350	2 350	2 350	0	0,0 %
	Stipeanddat rávisolbmuid oahpahussii	0	0	0	500	500	-
	Sámi luonddugaevaheami proševttat	0	0	0	500	500	-
	vuoddoskuvllas						
Supmi		4 871	4 750	4 750	5 750	1000	21,0 %

5.3.5.1 Stipeanda ohppiide gain lea sámegeiella joatkkaskuvlla fágasuorggis – ohcanvuđot doarjagat

Tabella 5.3.5.1 Stipeanda ohppiide gain lea sámegeiella joatkkaskuvlla fágasuorggis – ohcanvuđot doarjagat

(1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
21100	Stipeanda ohppiide gain lea sámegeiella joatkkaskuvlla fágasuorggis	2 440	2 400	2 400	2 400	0	0,0 %
Sum		2 440	2 400	2 400	2 400	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihtomearri:

- Oažžut eanet ohppiid joatkkaskuvllain válljet sámegeiella vuosttaš giellan erenoamážit ja oahpahusa sámi gielas oppalaččat

Doarjjaoažžut ja doarjjaortnega olahusjoavku:

- Joatkkaskuvllaid ollesáiggeoahppit gain lea sámegeiella fágasuorggis

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle ollesáiggeoahppi joatkkaskuvllain gain lea sámegeiella fágasuorggis

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat, kapihtal 18.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2012 várrejuvvo 2 400 000 ru stipeandan joatkkaskuvlaohppiide geain lea sámegiella fágasuorggis.

5.3.5.2 Stipeanda alit ohppui – ohcanvuđot doarjagat

Tabella 5.3.5.2 Stipeanda alit ohppui – ohcanvuđot doarjagat

							(1000 ru)
Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
21110	Stipeanda alit ohppui	2 431	2 350	2 350	2 350	0	0,0 %
Supmi		2 431	2 350	2 350	2 350	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegielat fágaolbmuid rekrutteren iešguđege fágasurggiid siskkobealde

Doarjjaoažžut ja doarjjaortnega olahusjoavku:

- Universitehtaid ja allaskuvllaid studeanttat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle juolluduvvon stipeandda vuoruhuvvon fágasurggiid siskkobealde

2012 vuoruheamit:

- Sámi oahpaheaddjioahppu ja eará oahpaheaddjioahppu
- Alit oahppu máttá-, julev- ja davvisámegielas. Geahča sierra meroštallannjuolggadusaid máttá- ja julevsámegielaidda várás
- Alit oahppu oahpponeavvopedagogihkas
- Dulkaohppu sámi dulkkaid ja jorgaleddjiid várás
- Lassioahppu sámi ovdaskuvlaoahpaheddjiide
- Lassioahppu boarrásiidfuolahusas badjelis bachelorgráda
- Lassioahppu gárrenfuolahusas badjelis bachelorgráda
- Lassioahppu psykalaš dearvvašvuodabarggus badjelis bachelorgráda
- 1 stipeanda konserverenoahpus Norggas sihke bachelor- ja masterdásis
- Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat, kapihtal 18.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2012 várrejuvvo 2 350 000 ru alit oahpu stipeanddaide. Juohke vuoruheami ruhta juhkkovuođo ovtta mađe lohkanbájiid gaskkas.

5.3.5.3 Stipeanddat rávisolbmuid oahpahussii – ohcanvuđot doarjagat

Tabella 5.3.5.3 Stipeanddat rávisolbmuid oahpahussii – Sámeálbmotfoanda - ohcanvuđot doarjagat

							(1000 ru)
Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
21120	Stipeanddat rávisolbmuid oahpahussii	0	0	0	500	500	-
Supmi		0	0	0	500	500	-

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ealáskahttit sámegiela ja movttiidahttit rávisolbmuid oahppat sámegiela. Movttiidahttit eambbogiid háhkat gelbbolašvuoda váldit alit oahpu sámegielas.

Doarjjaoažžut ja doarjjaortnega olahusjoavku:

Olbmot geat váldet sámegiela rávisolbmuidoahpahusaálgodásis/vuodđoskuvladásis ja/dahje joatkaskuvladásis, mii addá dohkálaš gelbbolašvuolta beassat sámegiela alit ohppui ja mas oažžu oahppočuoggáid.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Gallis váldet sámegiela rávisolbmuidoahpahusa
- 2012 vuoruheamit:
- Sámegiela rávisolbmuidoahpahus mas lea okta dahje eambo čuovvovaš fáttáin:
  - Sámegiela álgokursa, mas oažžu 15 oahppočuoggá
  - Sámegiela lohkanbadjeoahppu, mas oažžu 30 oahppočuoggá
- Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat, kapihtal 18.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2012 vuoruhuvvo 500 000 ru rávisolbmuidoahpahusa stipeanddaide.

5.3.5.4 Meahcástallan/ sámi luonddugaevaheami proševttat vuodđoskuvllas – ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 5.3.5.4 Meahcástallan/ sámi luonddugaevaheami proševttat vuodđoskuvllas – ohcanvuđot doarjagat

(1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
21130	Meahcástallan/ sámi luonddugaevaheami proševttat vuodđoskuvllas	0	0	0	500	500	-
Supmi		0	0	0	500	500	-

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Váikkuhit oahpahusproševttaid ovddideami vuodđoskuvllas meahcástallama ja sámi luonddugaevaheami birra

Doarjjaoažžut:

- Skuvlaeaiggádat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi álbmot
- Ulbmilolahusa eavttut:
- Prošeaktabohtosat biddjon mielde organisašuvnna/ásahusa plánaide
- Galle álggahuvvon proševtta 2012:s
- Galle čadahuvvon proševtta 2012:s

2012 vuoruheamit:

- Prošeavttat vuodđoskuvllas main lea mihttu bisuhit, ovddidit ja joatkkihit giellatearpmaid ja máhtolašvuoda árbevirolaš sámi luonddugeavaheami birra nugo ovdamearkka dihte sáivaguolásteapmi (fierbme- ja nuohttebivdu, oaggun jieŋa alde), rievssatgárdun, mearrabivdu, lavnnjiid čuohppan, gámasuinniid čuohppan, geavahit muora duojs, geavahit ja dikšut elliid ja guliid náhki.
- Prošeavttat vuodđoskuvllas mat deattuhit oahpahusa ja bisuheami sámi árbevirolaš luonddumáhtolašvuodas ja sámi terminologijas mearrasámi ja siseatnansámi (dáloniid) luonddugeavaheamis.

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2012 várrejuvvo 500 000 ru sámi meahcástan/luonddugeavaheamiprošeavttaide vuodđoskuvllas.

5.3.6 Mánáidgárddit

Tabella 5.3.6 Mánáidgárddit

							(1000 ru)
Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Doarjja sámi mánáidgárddiide	8 877	9 405	9 405	9 905	500	5,3 %
Supmi		8 877	9 405	9 405	9 905	500	5,3 %

5.3.6.1 Doarjja sámi mánáidgárddiide – ohcanvuodot doarjagat

Tabella 5.3.6.1 Doarjja sámi mánáidgárddiide – ohcanvuodot doarjagat

							(1000 ru)
Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
21200	Doarjja sámi mánáidgárddiide	8 877	9 405	9 405	9 905	500	5,3 %
Supmi		8 877	9 405	9 405	9 405	500	5,3 %

a) 500 000 ru leat sirdojuvvon kapihttalis Eará váikkuhangaskaoamit, prošeakta ped.duhkorasat.

A) Sámi mánáidgárddit:

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi mánáin leat mánáidgárdefálaldagat mat doaimmahuvvojit sámi giela ja kultuvrra vuodul, gos mánát ohppet, sealluhit ja ovddidit iežaset sámegiela ja sámi kultuvrra

Doarjjaoažžut:

- Sámi mánáidgárddiid

Sámi mánáidgárdi lea dakkár mánáidgárdi mii njuolggadusaiguin lea mearridan ahte mánáidgárdi doaimmahuvvo sámi giela ja kultuvrra vuodul. Mánáidgárdi galgá nannet mánáid identitehta sápmelažžan dainna lágiin ahte dat ovddida sámegiela geavaheami ja gaskkusta sámi kultuvrra. Mánáidgárddiid jođihit sámegielat pedagogalaš bargit. Mánáidgárdebargit leat sámegielagat ja mánáidgárddi doaibmagiella lea sámegiella.

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Mánát sámi mánáidgárddiin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle sámi mánáidgárddi
- Galle sámi máná
- Mánáidgárddi raporteren

2012 vuoruheamit:

- Mánáidgárddit main njuolggadusain lea mearriduvvon ahte mánáidgárddi doaimmahuvvo sámi giela ja kultuvrra vuodul

B) Mánáidgárddit gos leat sámi ossodagat:

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi mánáin leat mánáidgárdefálaldagat mat doaimmahuvvojit sámi giela ja kultuvrra vuodul
- Sámi mánát ohppet, sealluhit ja ovddidit iežaset sámegiela ja sámi kultuvrra mánáidgárddis

Doarjjaoažžut:

- Norgalaš mánáidgárddiid eaiggádat, gos lea sámi ossodat

Sámi ossodat norgalaš mánáidgárddis lea ossodat mii njuolggadusaiguin lea mearridan ahte mánáidgárddi doaimmahuvvo sámi giela ja kultuvrra vuodul. Mánáidgárddi galgá nannet mánáid identitehta sápmelažžan dainna lágiin ahte dat ovddida sámegiela geavaheami ja gaskkusta sámi kultuvrra. Mánáidgárde bargit leat sámegielagat ja mánáidgárddi doaimmagiella lea sámegiella.

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Mánát sámi ossodagain

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle mánáidgárddi main leat sámi ossodagat
- Galle sámi máná

Mánáidgárddi raporteren

- 2012 vuoruheamit:
- Mánáidgárddit main leat sámi ossodagat, main njuolggadusain lea mearriduvvon ahte ossodat doaimmahuvvo sámi giela ja kultuvrra vuodul

C) Mánáidgárddit main lea sámegiela oahpahušfálaldat:

- Doarjjaortnega mihttomearri:
- Sámi mánát geat ožžot sámegieloahpahuša ohppet, sealluhit ja ovddidit iežaset sámegiela mánáidgárddis

Doarjjaoažžut:

- Mánáidgárddit gos leat sámi mánát

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi mánát mánáidgárddiin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galli mánáidgárddis lea mánáidgárdefálaldat sámi mánáide

Galle sámi máná ožžot giellaoahpahusa

- Mánáidgárddi raporteren

2012 vuoruheamit:

- Sámegieloahpahus sámi mánáide mánáidgárddiin

D) Prošeavttat ja ovddidanbarggut mánáidgárddiin

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Nannet ja ovddidit sámi mánáid sámegiela.

Doarjjaoažžu:

- Mánáidgárddit gos leat sámi mánát, ja mat ožžot doarjaga sámi mánáidgárddiide gos leat sámi mánát

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi mánát mánáidgárddiin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galli mánáidgárddis lea mánáidgárdefálaldat sámi mánáide
- Galle sámi mánát ožžot giellaoahpahusa
- Man muddui geavaheaddji lea duhtavaš mánáidgárdefálaldagain

2012 vuoruheamit:

- Prošeavttat mat nannejit ja ovddidit sámi mánáid sámegiela

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolgadusat, kapihtal 18.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2012 várrejuvvo 9 905 000 ru mánáidgárddiide.

5.3.7 Árbediehtu – Ohcanvuđot doarjagat

Tabella 5.3.7 Árbediehtu – Sámeálbmotfoanda – ohcanvuđot doarjagat (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
21300	Árbediehtu	1 498	1 300	1 300	1 300	0	0,0 %
Supmi		1 498	1 300	1 300	1 300	0	0,0 %

Árbediehtu lea dehálaš oassi sámi kultuvrras ja identitehtas. Árbedihtui gullet earret eará máŋga iešguđetlágan geavahanvuogi ja luondduressaid hálddašepmi. Dát vásáhusmáhtolašvuohta fievrividuvvo boarrásiid buolvvain nuoraid buolvvaide, njálmmálaš čilgejumiid ja praktihkalaš bargguid bokte.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi árbedieđu duođašteapmi

Doarjjaoažžu:

- Almmolaš ja priváhta ásašusat ja organisašuvnnat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Norgga sámi álbmot ja álbmot muđui

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle álggahuvvon prošeavtta ja doaimma 2012:s
- Galle prošeavtta leat gárvvistuvvon ja gaskkustuvvon 2012:s

2012 vuoruheamit:

- Prošeavttat mat kártejit ja duođaštít árbedieđu ja historjjálaš geavaheami, dás maiddái ávnnasmeahtun kulturárbi
- Prošeavttat mat maiddái guoskkahit ávnnasmeahtun kulturárbbi vuoiŋgalaš beali
- Prošeavttat mat váikkuhit sámi álbmotdálkkodeami duođašteami ja bisuheami
- Prošeavttat mat duođaštít mot nissonolbmot leat geavahan árbedieđu, ja árbedieđu joatkima

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat, kapihtal 18.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2012 várrejuvvo 1 300 000 ru árbedihtui.

5.3.8 Sámi oahpponeavvoportála – prošeakta iežamet hálddus

Tabealla 5.3.8 Sámi oahpponeavvoportála – prošeakta iežamet hálddus

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
22000	Sámi oahpponeavvoportála	1 011	3 500	3 900	3 500	-400	-10,3 %
Supmi		1 011	3 500	3 900	3 500	-400	-10,3 %

Prošeakta lea čuovvoleapmi Sámedikki oahpponeavvoráhkadeami strategalaš pláνας 2009-2012. Prošeavtta ulbmil lea hábmet sámi oahpporesursaid neahttabálvalusaid ja dat galgá fállat golbma vuodđobálvalusa:

- Neahttaportála mas sáhtta gávdnat sámi oahpponeavvuid
- Digitála oahpponeavvuid publiserenreaidu
- Sámi juohkinarena

Jahkái 2012 várrejuvvo 3 500 000 ru sámi oahpponeavvoportálie.

5.3.9 Kvalitehtaovddideapmi sámi mánáidgárddiin ja fierpmádatčoagganeapmi sámi giliskuvllaide – prošeakta iežamet hálddus

Tabella 5.3.9 Kvalitehtaovddideapmi sámi mánáidgárddiin ja fierpmádatčoagganeapmi sámi giliskuvllaide – prošeakta iežamet hálddus (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
22100	Kvalitehtaovddideapmi sámi mánáidgárddiin ja fierpmádatčoagganeapmi sámi giliskuvllaide	171	300	300	400	100	33,3 %
Supmi		171	300	300	400	100	33,3 %

Sámediggi lágida 3 fierpmádatčoahkkima bargiide mánáidgárddiin gos leat sámi mánát, ja bagadallančoahkkimiid/diehtojuohkinčoahkkimiid guoskevaš beliiguin.

Sámediggi lágida fierpmádatčoagganeami sámi giliskuvllaide.

Jahkái 2012 várrejuvvo 400 000 ru sámi mánáidgárddiid kvalitehtasihkkarastimii ja sámi giliskuvllaid fierpmádatčoagganeapmái.

5.3.10 Lohkan- ja čállinveahkki vuorasiidda – prošeakta iežamet hálddus

Tabella 5.3.10 Lohkan- ja čállinveahkki vuorasiidda – prošeakta iežamet hálddus (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
22200	Lohkan- ja čállinveahkki vuorasiidda	a) -43	450	450	450	0	0,0 %
Sum		-43	450	450	450	0	0,0 %

a) Doarjja sámi organisašuvnnaide mat barget nuppi máilme soadi geažil oahpu massán olbmuid áššiguin, 200 000 ru, lea sirdojuvvon dán ortnegii ja lohpuhuvvon

Ovddasmanniprošeakta čállin- ja lohkanveahkki vuorasiidda joatká 2012:s. Ovddasmanniprošeavtta bokte galget sámegeilat vuorrasat oažžut čállin- ja lohkanveahki. Bagadallankantuvra galgá leat ovttá dain suohkanis Finnmárkkus mat leat sámegeiela hálddašanguovllus.

Jahkái 2012 várrejuvvo 450 000 ru čállin- ja lohkanveahkkái vuorasiidda.

5.3.11 Ovddasmanniprošeakta – Sámi luonddugeavaheami gelbbolašvuodaguovddáš – prošeakta iežamet hálddus

Tabella 5.3.11 Ovddasmanniprošeakta sámi luonddugeavaheami gelbbolašvuodaguovddáš – prošeakta iežamet hálddus (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
22300	Ovddasmanniprošeakta sámi luonddugeavaheami gelbbolašvuodaguovddáš	0	0	0	500	500	-
Supmi		0	0	0	500	500	-

Ulbmil lea háhkat ja geavahit máhtolašvuoda sámi luonddugeavaheami birra, resursan ja dehálaš oassin vásáhusmáhtolašvuodas mii galgá adnot ávkin luondduresurssaid hálddašeamis, gč. luondduvaljodatlága. Ovddasmanniprošeakta galgá deattuhit čielggadeami, ovddideami, systematiserema, kártema, fierpmádatásaheami ja árbedieđu čalmmustahttima. Proševtta galgá evalueret go 3 jagi leat gollan.

Jahkái 2012 várrejuvvo 500 000 ru Sámi luonddugeavaheami gelbbolašvuodaguovddáža ovddasmanniprošektii

6 Dearvvašvuohta ja sosiála

Sámedikki dearvvašvuođa- ja sosiálapolitihkka vuodđuduvvo dásseárvosaš dearvvašvuođa ja sosiálabálvalusaide sámi álbmoga várás seamma dásis go muđui álbmogis leat. Vuodđun dásseárvosaš mihttomeari sihkarastimii lea máhtolašvuohta mánggakultuvrralaš áddejumi birra ja sámi gielas ja kultuvrras buot dásiin ja gelbbolašvuohta dain

6.1 Mihttomearit

Váldomihttomearri

- Dásseárvosaš dearvvašvuođa-, sosiála- ja fuolahusbálvalusat sámi álbmogii mat váldet vuolggasaji sámi gielas ja kultuvrras.

Oassemihttomearit

- En styrket helse- og sosialtjeneste tilpasset det samiske folks rettigheter og behov.
- Helse- og sosialfaglig personell på alle nivå har samisk språk- og kulturkompetanse.

6.2 Strategijjat

- Nannejuvvon dearvvašvuođa-, sosiála- ja fuolahusbálvalus mii lea heivehuvvon sámi álbmoga dárbbuide
- Dearvvašvuođa-, sosiála ja fuolahusbargiide miehtá riikka addojuvvo oahpahuš sámi giella- ja kulturgelbbolašvuođas

6.3 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit

6.3.1 Geahčastat ekonomalaš váikkuhangaskaomiin dearvvašvuhtii ja sosiálii

Tabealla 6.3.1 Čoahkketabealla – Dearvvašvuohta ja sosiála

sosiála							+/- 12-Rev	(1000:in)
Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	11	% erohus	
	Njuolgga doarjja	0	500	500	515	15	3,0 %	
	Ohcanvuđot doarjja	3 209	2 850	2 850	2 850	0	0,0 %	
	Prošeavttat iežas olis	0	0	0	600	600	-	
Submi		3 209	3 350	3 350	3 965	615	18,4 %	

6.3.2 Fálaldagat boarráset sápmelaččaid geavahussii – Njuolgga doarjja

Tabell 6.3.2 Fálaldagat boarráset sápmelaččaide – njuolgga doarjja

							(1000:in)
Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
25000	Fálaldagat boarráset sápmelaččaide	0	500	500	515	15	3,0 %
Submi		0	500	500	515	15	3,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Joatkit ja viidáseappot ovddidit ásahuvvon eastadan- ja eaktodáhtolaš doaibmabijuid boarráset sápmelaččaid ektui lassin almmolaš dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaide.
- Fállat bagadusa ja ráđiid ja doaibmat mállen earáide geat háliidit ovddidit eaktodáhtolaš bálvalusaid sámi boarrásiidda
- Doarjjaortnega doarjjaoažžut:
- Várdobáiki sámi guovddáš

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi boarrásat ja sámi giella- ja kulturguovddášat mat háliidit ásahit eastadan- ja eaktodáhtolaš doaibmabijuid boarráset sápmelaččaide lassin almmolaš bálvalusaide.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat doaibmaplána vuođul

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat, kapihtal 17.

Jahkái 2012 várrejuvvo 515 000 ru doaibmabijuide boarráset sápmelaččaid geavaheami várás.

6.3.3 Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat – ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 6.3.3 Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat – ohcanvuđot doarjagat

							(1000:in)
Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
26000	Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat	3 209	2 850	2 850	2 850	0	0,0 %
Submi		3 209	2 850	2 850	2 850	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Buorebut láchčojuvvon dearvvašvuoda-, sosiála- ja áimmahuššanbálvalus sámi geavaheddjiide

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Organisašuvnnat ja ásahusat
- Eaŋkilolbmot geat gullet dutkan- ja oahpahasásahusaide

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámit geavaheaddjit geat dárbbasit dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaid

Ulbmilolahusa eavttut:

- Prošeaktabohtosat leat álggahuvvon organisašuvnna/ásahusa plánain

- Galle ovddiduvvon metodaproševtta leat álggahuvvon ásahusa/organisašuvnna doaimmas
- Galle metoda- ja fágaovddidanproševtta čađahuvvojit
- Vuoruheamit 2012:s:
- Proševttat mat ovddidit sámi giella- ja kulturmáhtolašvuođa dálá dearvvašvuođa- ja sosiálabálvalusain
- Metodaovddidanproševttat
- Proševttat main leat konkrehta doaibmabijut bistevaš láchčima várás
- Proševttat mat ovddidit buriid reaiduid maiguin mihtidit ja sihkkarastit kvalitehta sámi álbmoga dearvvašvuođa- ja sosiálafálaldagain
- Proševttat maid ulbmilin lea láchit gielalaččat ja kultuvrralaččat heivehuvvon fuolahusa gárrenávnnasgeavaheddjiid vástte
- Ráhkadit buhcciide heivehuvvon dearvvašvuođa- ja sosiálafágalaš girjjálašvuođa mii lea vuodduuvvon sámi gillii ja kultuvrii. Girjjálašvuođa dahje gihppagiid jorgalahttin sámegeillii ii leat vuoruhuvvon.
- Ovdaproševttat dutkanideaidda ja prošeaktaevttohusaidda ovddideapmái
- Proševttat mátta- ja julevsámi guovlluin mat gusket váikkuhangaskaoami vuoruhemiide 2011:s, ja muđui eará doarjjaevttuide, vuoruhuvvojit.
- Proševttat fálaldagaid birra boarráset sápmelaččat geavahussii.
- Proševttat main lea mihttu kártet ja buoridit psykososiála dearvvašvuođa

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat, kapihtal 18.

Ortnega hálddaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2012 várrejuvvo 2 850 000 ru dearvvašvuođa- ja sosiálaproševttaide.

6.3.4 Ovttasdoaibmanodastusa čuovvleapmi – prošeakta iežamet hálddus

Tabella 6.3.4 Ovttasdoaibmanodastusa čuovvleapmi – proševttat iežas olis

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
27000	Ovttasdoaibmanodastusa čuovvleapmi	0	0	0	600	600	-
Submi		0	0	0	600	600	-

Sámediggi oaidná ahte aitto mearriduvvon Ovttasdoaibmanodastus mielddisbuktá ođđa hástalusaid sámi pasieanttaide sámegeiela ja sámi kultuvrra ektui. Sámedikki gulahallan guovddáš eiseválddiiguin, ásahusaiguin ja suohkaniiguin dán proseassas lea hui dehálaš, sihkkarastin dihte sámi pasieanttaid vuoigatvuodaid. Danne várrejuvvojit resurssat Ovttasdoaibmanodastusa čuovvleapmái sámi pasieanttaid várás.

Jahkái 2012 várrejuvvo 600 000 ru Ovttasdoaibmanodastusa čuovvleapmái.

7 Areálat ja biras

Sámedikki biras- ja areálapolitihka váldomihttomearrin lea sihkkarastit guhkes áiggi, ceavzilis perspektiivva buot resursa- ja areálahálldašeamis. Ceavzilis ovdáneami oktavuodas lea sáhka sihke geavahusas ja suodjalusas. Guovlluid ja resurssaid geavaheapmi galgá vuodđuduvvot geavahussii ja sámi vuoigatvuodaide.

7.1 Mihttomearit

Váldomihttomearri

- Areálaid ja resurssaid ceavzilis ávkkástallan, suodjaleapmi ja hálldašepmi sámi guovlluin.

Oassemihttomearit

- Suodjaleamis galgá leat ávki sámi ealáhusaide ja sámi kulturábái
- Resursa- ja energiijaváldin galgá nannet sámi kultuvrra ja servodateallima
- Sámiid vuoigatvuodát gozihuvvojit areálaid suodjaleamis ja geavaheamis sámi guovlluin
- Bargat dan ala ahte sámi ealáhusat ja sámi kultuvra eai leat nu rašit dálkkádatrievdamiidda
- Bargat boraspiriid hálldašepmi ceavzilvuodain, mii sihkkarastá ceavzilis boazodoalu ja ceavzilis eanadoalu

7.2 Strategijjat

- Sihkkarastit sámi areála- ja birasgáhttema gulahallama ja ovttasbarggu bokte guovddáš, guovlulaš ja báikkálaš eiseválddiiguin, ja guoskevaš oasálaččaiguin
- Luondduresurssaid iskkadeapmi ja váldin galgá dávistit Sámedikki mearriduvvon politihkkii
- Ovddidit positiivvalaš dálkkádatdoaimbijuid ja heivehanstrategiijaid vai sámi servodat ii livčče nu rašši dálkkádatrievdamiidda
- Čuovvolut Sámedikki geatnegasvuodaid almmolaš plánemis ja váikkuhaniskančielggademiin plána- ja huksenlága mielde
- Eavttuid biddji nationála ja davviriikkalaš boraspirepolitihkkii ja –hálldašepmái, das mielde maiddá boraspirenáli dohkálaš reguleren
- Suodjalanproseassaid čuovvoleapmi sámi guovlluin
- Bargat dan ala ahte mohtorjohtalus meahcis lea ceavzilis vuogi mielde mii váldá vuhtii sámi geavahusa luonddu- ja kulturbirrasa ektui ja sámi meahcástanávkkástallama ja suohkaniid iešmearridanrievtti mohtorjohtalusa ektui
- Bargat dan ala vai árbedieđut ožžot stuorát saji areálahálldašeamis
- Váikkuhit areálavuodu nannema sámi ealáhusaide ja sámi resursaávkkástallamii
- Bargat dan ala ahte sámi báikkálaš searvan ja mieldeváikkuheapmi buot areála- ja resursahálldašemiin sihkkarastojuvvo
- Bargat dan ala ahte hálldahuslaš doaimbijut heivehuvvojit nu ahte boazodolliide sihkkarastojuvvo dat mobilitehta maid sii dárbašit dálkkádatrievdamiid geažil
- Čuovvolut Sámi vuoigatvuodálavdegotti II barggu, earret eará proseassa báikkálaš ja regionála vuodđudeami bokte

7.3 Ekonomalaš váikkhangaskaoamit

Tabealla 7.3 Čoahkketabealla – Biras ja areála

							(1000:in)
							+/- 12-Rev
Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	11	% erohus
	Prošeavttat iežamet hálddus	0	0	0	1 000	1 000	-
Submi		0	0	0	1 000	1 000	-

7.3.1 Protect vuodđudus- njuolggodoarjja

Tabealla 7.3.1 Protect vuodđudus – prošeakta iežamet hálddus

							(1000:in)
Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
30000	Protect vuodđudus	0	0	0	1 000	1 000	-
Submi		0	0	0	1 000	1 000	-

Protect-vuodđudus galgá leat dat maid sámi vuoigatvuodalaččat diehttelasat válljejit vai fitnolaš dásis besset suodjalit iežaset areálaberoštusaid, eanan- ja resursavuoigatvuodaid ja ovdánahttinvejolašvuodaid. Vuodđudusas galgá leat guovddáš, norbmadahkki rolla eiseválddiide ja ealáhusaktevrraide sin barggus dahje doaimmas sámi guovlluin.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Addit sámi vuoigatvuodalaččaide fitnolaš fáldalaga suddjet iežaset areálaberoštusaid, eanan- ja resursavuoigatvuodaid ja ovdánahttinvejolašvuodaid

Doarjjaoažžu:

- Protect- vuodđudus
- Doarjjaortnega olahusjoavku:
- Sámi vuoigatvuodalaččat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Čađahuvvon doaimmat doaimmaplána ektui

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat, kapihtal 17.

Jahkái 2012 várrejuvvo 1 000 000 ru Protect-vuodđudussii.

8 Kulturmuittosuodjalus

8.1 Mihttomearit

Váldomihttomearit

- Gáhttet ja oainnusmahttit sámi kulturmuittuid ja –birrasiid daid mihtilmasvuodain ja variašuvnnain, sihke oassin min kulturárbbis ja identitehtas ja oassin sámi biras- ja resursahálldašeamis

Oassemihttomearit

- Sámi kulturmuittut geavahuvvojit duodaštussan sámi leahkimii, ja veahkkin sámi kultuvrra ja identitehta nannemii
- Sámi kulturmuittut ja kulturbirrasat gozihuvvojit areálaid ja resurssaid hálldašeami ja geavaheami oktavuodas
- Sámi kulturárbbi hálldašeamis deattuhuvvo ceavzilis ja guhkes áiggi perspektiiva
- Sámi kulturmuittuid Sámedikki hálldašanváldi lea njuolga mearriduvvon kulturmuittolágas

8.2 Strategiiijat

- Háhkát buriid rámmaeavttuid sámi kulturmuittosuodjaleapmái gulahallama ja ovttasbarggu bokte guovddáš, guovlulaš ja báikkálaš eiseválddiid ja eará relevánta aktevrraid gaska
- Gulahallama bokte guovddáš eiseválddiiguin bargat dan ala ahte Sámediggi oažžu hálldašanválddi sámi kulturmuittuide njuolga kulturmuittolága bokte
- Sámi kulturmuittuid hálldašeapmi iežas historjja ja árvvuid vuodul
- Duodaštit ja gaskkustit máhtu sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasa birra
- Sámi kulturmuittuid goziheapmi olggobealde konsešuvdnašiehtadusa geográfalaš doaibmaguovllu
- Ávnnaskeahtes kulturárbbi goziheapmi, maiddái njálmmálaš árbevieruid ja sámi ávnnaskeahtes kultuvrra registreren
- Sohkaalporspektiivva searvvaheapmi sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasa duodaštan- ja registrerenbarggus
- Árvvjalaš váikkuhangaskaoapmegeavaheami bokte nannet máhtu sámi árbedieđuid ja historjja birra, ja sámi kulturmuittuid bisuheami ja suodjaleami vuodul

8.3 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit

Tabella 8.3. Čoahkketabealla - Kulturmuittosuodjalus

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev	(1000:in)
							% erohus
	Ohcanvuodot doarjagat	1 833	2 000	2 000	2 000	0	0,0 %
	Iežas proševttat	218	600	600	500	-100	-16,7 %
Submi		2 051	2 600	2 600	2 500	-100	-3,8 %

8.3.1 Kulturmuutosuodjaleapmi – ohcanvuđot doarjja

Tabealla 8.3.1 Kulturmuutosuodjaleapmi

							+/ - 12-Rev	(1000:in)
Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	11	% erohus	
35000	Sámi kulturmuutosuodjaleapmi	1 833	2 000	2 000	2 000	0	0,0 %	
Submi		1 833	2 000	2 000	2 000	0	0,0 %	

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Gáhttet, suodjalit ja oainnusmahttit sámi kulturmuittuid ja -birrasiid

Doarjjaoažžut:

Huksensuodjalanprošeavttat:

- Suodjaluvvon sámi visttiid eaiggádat, ovddemustá ovttasbargguin almmolaš dahje priváhta ásahusaiguin ja organisašuvnnaiguin
- Almmolaš dahje priváhta ásahusat ovttasráđiid eaiggádiin

Prošeavttat mat eai gula huksensuodjalussii:

- Sámi kulturásahusat/organisašuvnnat ja sámi museat
- Ásahusat/organisašuvnnat ja museat prošeavttaid oktavuodas main geavahuvvo gelbbolašvuohta sámi kulturmuutosuodjalusa siskkobealde

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi kulturmuittuid ja -birrasiid geavaheaddjit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu sámi kulturmuittologahallamat 2012:s kulturmuittodiehtovuodus, daid prošeavttaid vuodul madda Sámediggi lea addán doarjaga
- Man ollu álggahuvvon ođastan- ja sihkkarastindoaimbajut 2012:s
- Man ollu čadáhuvvon ođastan- ja sihkkarastindoaimbajut 2012:s

2012 vuoruheamit:

- Automáhtalaččat ráfáidahttojuvvon sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasiid registreren. Guovllut gos sámi kulturmuittut leat unnán iskkaduvvon, vuoruhuvvojit.
- Automáhtalaččat ráfáidahttojuvvon sámi sámi visttiid registreren. Guovllut gos sámi kulturmuittut leat unnán iskkaduvvon, vuoruhuvvojit.
- Seailluhandoaimbajut ráhkaduvvon seailluhanplána rámmaid siskkobealde doppe gos diekkár sámi kulturbirrasat gávdnojit
- Seailluhanplánaid ráhkadeapmi áitojuvvon sámi kulturbirrasiid várás
- Ráfáidahttojuvvon ja gáhttenárvosáš sámi visttiid ođasteapmi
- Antikváralaš ođastanplánaid ráhkadeapmi ráfáidahttojuvvon ja gáhttenárvosáš sámi visttiid várás
- Árbevieruid duodašteapmi ovddeš sámi geavaheami ja ássama birra olggobealde dálá boazodoalloorohagaid

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat, kapihtal 18.

Ortnega hálldaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi

Jahkái 2012 várrejuvvo 2 000 000 ru doarjjan kulturmitosuođjaleapmái.

8.3.2 Nuortasámi kulturbiras nuortalaš gilis –prošeakta iežamet hálldus

Tabealla 8.3.2 Nuortasámi kulturbiras nuortalaš gilis – prošeakta iežamet hálldus

(1000:in)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
36000	Nuortasámi kulturbiras nuortalaš gilis	218	600	600	500	-100	-16,7 %
Submi		218	600	600	500	-100	-16,7 %

Sámediggi lea nuortalaš gili giddodaga ja gullelaš viesuid eaiggát. Ássanviesu ođasteapmi álggahuvvui 2011:s.

Jahkái 2012 várrejuvvo 500 000 ru nuortasámi kulturbirrasii nuortalaš gilis.

9 Ealáhusat

9.1 Váldomihttomearri

- Nana ja mánggabealat ealáhuseallin mii fuolaha sámi kultuvrra, luonddu ja birrasa, ja lea vuodđun eallinfámolaš báikegottiide gos olbmot háliidit orrut.

Sámediggedieđáhus ealáhusovddideami birra lea vuodđun 2012 bušehtii.

Ealáhusdieđáhusas fuomášuhttojuvvojit stuorra rievdadusat ealáhusstruktuvrras vuodđoealáhusaid rájes bálvalusealáhusaid rádjai. Dasa lassin mis leat uhcit olbmot ja geahnohis ealáhuseallin. Seammas mis lea vejolašvuohta lasihit árvoháhkama iežamet kultuvrra ja árbevieruid vuodul. Dárbu buriid rámmaeavttuide, dutkamii, odđáasahemiide ja hutkamii lea stuoris.

Sámedikki váldomihttomearri ealáhusovddideapmái lea nana ja mánggabealat ealáhuseallin mii fuolaha sámi kultuvrra, luonddu ja birrasa, ja lea vuodđun eallinfámolaš báikegottiide gos olbmot háliidit orrut.

Sámediggi háliida ollašuttit váldomihttomearri dainna lágiin ahte ángirusšat viđain ángirusšansurggiin: rámmaeavttut vuodđoealáhusain, geasuheadđji báikegottit, kulturealáhusat, odđahutkan, dutkan ja árvoháhkkan, ja gealbudeapmi ja odđáasaheamit. Politihkalaš doaibmabijut ja ekonomalaš váikkuhangaskaoamit galget veahkehit ollašuttit juohke ángirusšansuorggi mihttomeriid.

Sámedikki iežas hástalus lea mihtidit lea go min politihkas ja doaibmabijuin dat beaktu maid mii háliidit. Vuosttažettiin dat leat hástalus go stáhta eiseválddiid, gielddaid, fylkkagielddaid, Innovašuvdna Norgga ja eará ruhtadeddjiid politihkka ja doaibmabijut váikkuhit hui ollu sámi guovlluid ovdáneapmái. Nuppádassii váldá áiggi ovdalgo oaidnit politihka ja doaibmabijuid váikkuhusa servodahkii. Sámediggi lea ráhkadan eavttuid mat čájehit leat go mii ollašuttán daid mihttomeriid maid mii leat bidjan. Dáid eavttuid fertet dađistaga ovddidit vai oaidnit addá go min politihkka dan nana ja mánggabealat ealáhuseallima mii lea min mihttomearri.

9.2 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit ealáhusaide

Tabealla 9.2. Čoahkketabealla ealáhusat

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Njuolggodoarjagat	2 621	4 602	4 602	4 765	163	3,5 %
	Ohcanvuodot doarjagat	18 297	20 061	20 561	20 512	-49	-0,2 %
	Prošeavttat iežamet hálddus	376	1 500	2 000	2 950	950	47,5 %
	Duoji ealáhusšiehtadus	8 849	9 400	9 400	9 400	0	0,0 %
Submi		30 143	35 563	36 563	37 627	1 064	2,9 %

Tabella 9.2 Čoahkketabealla ealáhusat

(1000 ru)

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Rámmaeavttut vuoddoealáhusain	7 729	8 964	8 964	9 965	1 001	11,2 %
	Geasuheaddji báikegottit	4 843	8 447	8 947	7 047	-2 000	-21,2 %
	Kulturealáhus	17 696	17 152	17 152	17 165	13	0,1 %
	Oddáhutkan, dutkan ja árvoháhkkan	45	150	150	1 050	900	600,0 %
	Gealbudeapmi ja odđaalggaheamit	-170	850	1 350	2 400	1 050	77,8 %
Submi		30 143	35 563	36 563	37 627	1 064	2,9 %

Sámediggi várre ruđaid Lotnolasealáhusaid ja sámi mátkeeallima árvoháhkkanprográmmii. Prográmma doaibmabijut gusket mánga bušeahttapostii ealáhuskapihttalas.

Ealáhuskapihttala ekonomalaš váikkuhangaskaomiide gusto ohcanvuđot doarjagiid geográfalaš doaibmaguovlu. Dát guoská buot doarjjaortnegiidda earret daid doarjagiid mat juolluduvvojit duoji ealáhusšiehtadusa vuodul. 19. kapihttalas oainnat guđe guovllut dat gullet dán geográfalaš doaibmaguvlui.

Ealáhuskapihttala ekonomalaš váikkuhangaskaomiide gusto ealáhusovddideami doarjagiid doaibmaguovlu (SED-guovlu). Ealáhusovddidandoarjagat sáhttet lassit SED-guvlui maidái addojuvvot sámi kulturealáhusaide ja boazodoalu lassealáhusaide miehte riikka. Mátkeealáhusdoarjagiidda gusto SED-guovlu. 19. kapihttalas oainnat guđe guovllut gullet SED-guvlui.

9.3 Áŋgiruššansuorgi Rámmaeavttut vuoddoealáhusain

9.3.1 Mihttomearri

- Fuolahit ja ovddidit mariidna ealáhusaid, boazodoalu ja eanadoalu deatalaš kulturguoddin ja barggaheaddjin sámi guovlluin

9.3.2 Oassemihttomearit

- Dohkálaš juridihkalaš ja ekonomalaš rámmaeavttut
- Buoret gánnaheapmi vuoddoealáhusain
- Buorre rekutteren
- Buoret sohkabealdásedeaddu
- Boraspirepolitiikka mü fuolaha sámi ealáhusaid

9.3.3 Strategijjat

- Sihkkarastit areálaid ja resurssaid
- Váikkuhanfápmu politiikkii mariidnaealáhusain, boazodoalus, eanadoalus ja meahccealáhusain
- Láhčit dilálašvuodaid álgoávdnasiid viidáseappot ráhkadeapmái
- Váikkuhit lassealáhusaid ovddideapmái
- Váikkuhit dasa ahte áshuvvojit buorit ortnegat buolvamolsubmiidda vuoddoealáhusain

- Váikkuhit dasa ahte nissonolbmuid oassi vuodđoealáhusas lassána
- Sihkkarastit ahte meahcásteaddjit sáhttet háhkat meahcceresurssaid

9.3.4 Ulbmilolahusa eavttut

- Gánnáheapmi vuodđoealáhusain lassána SED guovllus
- Eanet ásaheamit lassealáhusain boazodoalus
- Eanet buolvamolsubmat ja/dahje ođđaásaheami vuodđoealáhusain SED guovllus
- Eanet nissonolbmot ealáhusdoallin eanadoalus ja boazodoalus SED guovllus
- Vahátlohku njiedjá sávza- ja boazodoalus SED guovllus

9.3.5 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit

Tabealla 9.3.5 Rámmaeavttut vuodđoealáhusain

							(1000 ru)
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Mariidna ealáhusat	5 032	4 165	4 165	4 165	0	0,0 %
	Eabadoallu	2 697	4 799	4 799	4 800	1	0,0 %
	Boazodoallu	0	0	0	1 000	1 000	-
Submi		7 729	8 964	8 964	9 965	1 001	11,2 %

9.3.6 Doaibmabijut

9.3.6.1 Doaibmabidju 1: Bargat strategalaččat sihkkarastin dihtii areálaid ja resurssaid – hálddahaslaš bargamušat

2012 vuoruheamit:

- Bargat dainna ulbmiliin ahte oažžut Riddoguoalástuslávdegotti rámmaid doaibmat
- Bargat dainna ulbmiliin ahte oažžut anadroma luossaguliid hálddašemi implementerejuvvot
- Addit árvalusaid earremearrideapmái
- Addit árvalusaid boazodoallo- ja eanadoallošiehtadussii
- Čadáhít gulahallančoahkkimiid vuodđoealáhusorganisašuvnnaiguin
- Bargat dainna ulbmiliin ahte gielddat plána- ja huksenlága vuodul várrejit daid areálaid maid sámi guovlluid vuodđoealáhusat dárbašit vai sis lea dohkálaš areálavuodđu.
- Eará areálaproseassain leat árjjalaččat mielde sihkkarastimin sámi guovlluid vuodđoealáhusaide dohkálaš areálavuodđu

Bušeahhta:

- Hálddahaslaš golut

Galgá váikkuhit:

- Dohkálaš juridihkalaš ja ekonomalaš rámmaeavttut
- Buoret gánnáheapmi vuodđoealáhusain

9.3.6.2 Doaibmabidju 2: Geavahit konsultašuvnnaid aktiivvalaččat – hálddahuslaš bargamušat

2012 vuoruheamit:

- Bargat dainna ulbmiliin ahte oažžut viiddiduvvon rolla eanadoallo- ja boazodoallošiehtadallamiin.
- Bargat dainna ulbmiliin ahte oažžut buoret konsultašuvnnaid Guolástus- ja riddodepartemeanttain dain áššiin mat gusket mariidna ealáhusaide, boazodollui, eanadollui ja meahcceealáhusaide vai fidne buriid doaibmabijuid ealáhusaid várás.
- Gulahallat Eanadoallo- ja biebmodepartemeanttain ja Innovašuvdna Norggain guđe doaibmabijuid sáhtta čađahit sihkkarastin dihtii ođđahuksemiid ja buolvamolsubmiid eanadoalus sámi guovlluin
- Bargat Birasgáhttenpartemeantta ektui oččodemiin dakkár boraspiremáddodaga mii lea heivehuvvon eallinnávccalaš vuodđoealáhusaide sámi guovlluin.
- Čuovvolit Luondduhálddašandirektoráhta bievlavuodjinproševtta

Bušeahhta:

- Hálddahuslaš golut

Galgá váikkuhit:

- Dohkálaš juridihkalaš ja ekonomalaš rámmaeavttut
- Buoret gánnáheapmi vuodđoealáhusain
- Buorre rekutteren
- Boraspirepolitihkka mii fuolaha sámi ealáhusaid

9.3.6.3 Doaibmabidju 3: Mariidna ealáhusat – Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 9.3.6.3 Mariidna ealáhusat - Ohcanvuđot doarjagat

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
40000	Mariidna ealáhusat	5 032	4 165	4 165	4 165	0	0,0 %
Submi		5 032	4 165	4 165	4 165	0	0,0 %

2012 vuoruheamit:

- Doarjja bivdofatnasiid oastimii
- Doarjja vuostáiváldinrusttegiid viidáset ovddideapmái ja ođasmahttimii
- Ođđa buktagiid ásehemiide, ovddideapmái ja/dahje viidáset náláштуttimii mariidnaealáhusaid siskobealde
- Nissonolbmot ealáhusdoaimmaheaddjin

Ortnega doarjjaoažžut ja olahusjoavku:

- Ealáhusdoallit ja ásaheaddjit ealáhusas

Bušeahhta:

- 4 165 000 ru

Galgá váikkuhit:

- Buoret gánnáheapmi mariidna ealáhusain
- Buorre rekutteren
- Buoret sohkabealedássedeaddu

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalis.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

9.3.6.4 Doaibmabidju 4: Eanadoallu – Ohcanvuđot doarjagat

Tabella 9.3.6.4 Eanadoallu - Ohcanvuđot doarjagat

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
40010	Eanadoallu	2 697	4 799	4 799	4 800	1	0,0 %
SUBMI		2 697	4 799	4 799	4 800	1	0,0 %

2012 vuoruheamit:

- Ođđahuksemat ja doaibmavisttiid viidát divodeapmi.
- Stáhta mielkeerit dálldoaluid ođđaásaheami dahje badjelasas váldima oktavuodas
- Nissonolbmot ealáhusdoaimmaheaddjin
- Joatkit ovttasbargoproševtta Innovašuvdna Norggain ja Finnmárkku fylkkamánni eanadoalloossodagain eanadoalu ovddidemiin dain guovlluin gos doallolohku lea njiedjamin

Ortnega doarjjaoažžut ja olahusjoavku:

- Ealáhusdoaimmaheaddjit ja álggaheaddjit ealáhussii – Ohcanvuđot doarjagat

Bušeahhta:

- 4 800 000 ru

Galgá váikkuhit:

- Buoret gánnáheapmi eanadoalus
- Buorre rekutteren
- Buoret sohkabealedássedeaddu

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalis.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

9.3.6.5 Doaibmabidju 5: Lasseeláhusat boazodoalus – Ohcanvuđot doarjagat

Tabella 9.3.6.5 Boazodoallu - Ohcanvuđot doarjagat

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
40020	Lasseeláhusat boazodoalus	0	0	0	1 000	1 000	-
SUBMI		0	0	0	1 000	1 000	-

Boazodoallošiehtadallamiin fievrividuvvo jahkásaččat 2 000 000 ru Sámediggái mii galgá geavahuvvot boazodoalu lasseeláhusaide. Duodjái deatlaš lasseeláhussan boazodoalus fievrividuvvo 1 000 000 ru njuolgga duoji ealáhusšiehtadussii.

2012 vuoruheamit:

- Ođđaásaheamit, buvttavddideapmi ja investeremat boazodolliid lasseeláhusain, earret duoji

Ortnega doarjjaoažžut ja olahusjoavku:

- Boazoeaiggádat geain lea registrerejuvvon mearka

Bušeahhta:

- 1 000 000 ru

Galgá váikkuhit:

- Buoret gánnáheapmi boazodoalus

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalis.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

9.4 Áŋgiruššansuorgi geasuheaddji báikegottit

9.4.1 Mihttomearri

- Geasuheaddji ja eallinnávccalaš sámi báikegottit

9.4.2 Oassemihttomearit

- Mánngabealat ealáhuseallin geasuheaddji bargosajiiguin goappašiid sohkabeliide sámi guovlluin
- Eanet fárren sámi guovlluide mii váikkuha eallinnávccalaš báikegottiide
- Eanet bargosajit nuoraide main lea buorre gelbbolašvuohta

9.4.3 Strategijjat

- Lagat ovttasbargu gielddaiguin
- Árjjalaččat váikkuhit ahte ásahuvvojit dakkár bargosajit nuoraid várás, main gáibiduvvo buorre gelbbolašvuohta
- Ovddidit kulturdeavvadansajiid
- Nissonolbmot ealáhusutkin
- Viiddidit dan ortnega ahte oahppoloanat vuoliduvvojit geasuhan dihtii nuoraid dakkár bargosajiide main gáibiduvvo buorre gelbbolašvuohta

9.4.4 Ulbmilolahusa eavttut

- Positiiva veahkadatovdáneapmi SED guovllus
- Priváhta fitnodagaid lassáneapmi SED guovllus
- Stuorat barggolašvuohta bálvalusealáhusain ja smávvaindustriijas SED guovllus

9.4.5 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit

Tabealla 9.4.5. Geasuheaddji báikegottit

							(1000 ru)
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Ovddidanbirrasiid čuovvoleapmi ja ovttasbargu singuin	501	500	500	600	1000	0,0 %
	Máŋggabealat ealáhuseallin	4 342	7 947	8 447	6 447	-2 000	-35,5 %
SUBMI		4 843	8 447	8 947	7 047	-1 900	-22,4 %

9.4.6 Doaibmabijut

9.4.6.1 Doaibmabidju 1: Álggahit ja čuovvolit ovttasbarggu ovddidanbirrasiiguin – hálldahuslaš bargamušat

Tabealla 9.4.6.1 Ovddidanbirrasiid čuovvoleapmi ja ovttasbargu singuin – prošeakta iežamet hálldus

							(1000 ru)
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
40500	Ovddidanbirrasiid čuovvoleapmi ja ovttasbargu singuin	a) 501	500	500	600	100	20,0 %
SUBMI		501	500	500	600	100	20,0 %

a) Doarjja ealáhusorganisašuvnnaide lea loahpahuvvon ja ruđat leat sirdojuvvon dán

ortnegii

2012 vuoruheamit:

- Álggahit ovttasbarggu vai oaidná áŋgirusšandárbbu ovddidanbirrasiin sámi guovlluin

Olahusjoavku:

- Ovddidanbirrasat sámi guovlluin

Bušeahhta:

- 600 000 ru

Galgá váikkuhit:

- Ealáhusovddidanprošeavttat sámi guovlluin

9.4.6.2 Doaibmabidju 2: Álggahit ja čuovvolit ovttasbarggu erá organisašuvnnaiguin – hálldahuslaš bargamušat

2012 vuoruheamit

- Čuovvolit ovttasbargošiehtadusa Innovašuvdna Norggain
- Deaivvadit SIVA:in oččodan dihtii eanet investeremiid sámi guovlluide ja ovddidan dihtii birrasiid mat leat mielde ceggemin gelbbolašvuodabargosajiid maŋŋá oahpu
- Čuovvolit fylkkagielddaid regionála ovddidanprográmmaid, ja ovttasbargošiehtadusaid

Bušeahhta:

- Hálldahuslaš golut

Galgá váikkuhit:

- Mánngabealat ealáhuseallin geasuheadji bargosajiiguin goappašiid sohkabeliid várás sámi guovlluin
- Eanet gelbbolašvuodabargosajit nuoraide

9.4.6.3 Doaimbaidju 3: Galledit ealáhusaid ja gielddaid - hálddahušlaš bargamušat

2012 vuoruheamit

- Almmuhit ja čadahit kántorbeivviid Ivgus, Omasvuonas, Gáivuonas, Gánngaviikkas ja Davvesiidas deaivvadan dihtii álggaheddjiid, ealáhusdoaimmaheddjiid ja gealbobirrašiid
- Deaivvadit KS:in váikkuhan dihtii gielddaid ángiruššama ealáhusovddidemiin sámi guovlluin
- Bovdet gielaseminára fáttáin geasuheapmi, ássan ja ealáhusplánen

Olahusjoavku:

- Álggaheadjit ja ealáhusdoaimmaheadjit mánngabealat ealáhuseallimis
- Gielddapolitiikkárat ja -hálddahuš

Bušeahhta:

- Hálddahušlaš golut

Galgá váikkuhit:

- Mánngabealat ealáhuseallin geasuheadji bargosajiiguin goappašiid sohkabeliide sámi guovlluin
- Eanet fárren sámi guovlluide mii váikkuha eallinnávccalaš báikegottiide

9.4.6.4 Doaimbaidju 4: Mánngabealat ealáhuseallin – Ohcanvuodot doarjagat

Tabella 9.4.6.4 Mánngabealat ealáhuseallin - Ohcanvuodot doarjagat

(1000 ru)

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
40510	Mánngabealat ealáhuseallin	4 342	7 947	8 447	6 447	-3 000	-23,7 %
SUBMI		4 342	7 947	8 447	6 447	-3 000	-23,7 %

2012 vuoruheamit:

- Buvttaovddideapmi ja investeremat mat váikkuhit mearkkašahti fitnodatovddideami
- Olahusjoavku:
- Fitnodagat ja álggaheadjit bálvalusealáhusain ja smávvaindustriijas

Bušeahhta:

- 6 447 000 ru

Galgá váikkuhit:

- Mánngabealat ealáhuseallin geasuheadji bargosajiiguin goappašiid sohkabeliide sámi guovlluin
- Eanet gealbobargosajit nuoraide

Muđui gustojit ohcanvuodot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalas.

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána, masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

9.5 Áŋgirusšansuorgi kulturealáhusat

9.5.1 Mihttomearri

- Eanet bargosajit sámi kultur- ja kulturvuđot ealáhusain

9.5.2 Oassemihttomearit

- Gánnáhahti kulturealáhusfitnodagat
- Iešráhkaduvvon gálvvuide ja eará dáidda- ja kulturbuktagiidda buoret johtu
- Rekrutteren duodjeealáhussii
- Vásáhusurisma mii deattuha sieivavuođa ja jáhkehahttivuođa

9.5.3 Strategijjat

- Buoridit gánnáhahttivuođa kultur- ja kulturvuđot ealáhusain
- Buoridit fitnolašvuođa ja gávppálašvuođa sámi kulturealáhusain
- Vuoruhit fidnooahppiortnega ja ovddidanbarggu duodjeealáhusas

9.5.4 Ulbmilolahusa eavttut

- Buoridit gánnáhahttivuođa duojis
- Buoridit lágádusaid, mediaid ja kultuvrra SED guovllus
- 10 fidnooahppi duodjeealáhusas
- Eanedit daid fitnodagaid logu mat áŋgirusšet sámi mátkeealáhusain

9.5.5 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit

Tabella 9.5.5 Kulturealáhusat

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Gánnáhahti sámi kulturealáhusaid ovddideapmi	0	0	0	800	800	-
	Sámi mátkeealáhusat	6 226	3 150	3 150	2 300	-850	-27,0 %
	Duoji ealáhusšiehtadus	8 849	9 400	9 400	9 400	0	0,0 %
	Duodjeealáhusa ovddideapmi ja rekrutteren dasa	612	2 500	2 500	2 500	0	0,0 %
	Duodjeásahusat	2 009	2 102	2 102	2 165	63	3,0 %
Submi		17 696	17 152	17 152	17 165	13	0,1 %

9.5.6 Doaimbajut

9.5.6.1 Doaimbajut 1: Gánnáhahti sámi kulturealáhusa ovddideapmi – iežas prošeakta

Tabella 9.5.6.1 Gánnáhahti sámi kulturealáhusaid ovddideapmi – prošeakta iežamet hálddus

(1000 ru)

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
41000	Sámi kulturealáhusaid ovddideapmi	0	0	0	800	800	-
Submi		0	0	0	800	800	-

2012 vuoruheamit:

- Álggahit prošeavtta buvttavddideamis, hutkamis ja fierpmádathukseamis sámi kulturealáhusain
- Álggahit gulahallama Kulturdepartemeanttain dainna áigumušain ahte ovddidit oktasaš vuodu ja áddejumi das mo ealáhus galggašii ovddiduvvot

Bušeahhta:

- 800 000 ru

Galgá váikkuhit:

- Gánnáhahti kulturealáhusfitnodagat

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalis.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

9.5.6.2 Doaimbajut 2: Sámi mátkeealáhusat stuorrumin - ÁHP – Ohcanvuđot doarjagat

Tabella 9.5.6.2 Sámi mátkeealáhusat - ÁHP – ohcanvuđot doarjagat

(1000 ru)

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
41010	Sámi mátkeealáhusat a)	6 226	3 150	3 150	2 300	-850	-27,0 %
Submi		6 226	3 150	3 150	2 300	-850	-27,0 %

a) Mátkeealáhusaid ja meahccealáhusaid poasttat leat ovttahttojuvvon dán postii. Lotnolasealáhusa ÁHP ruđaid 2010 rehketdoallologut ja

2012 bušeahhta leat biddjojuvvon dán postii

2012 vuoruheamit:

- Ásahit ovttasbarggu ja fierpmádaga gaskal sámi mátkeealáhusdoaimmaheddjiid ja mátkeealáhusain muđui sámi guovlluin
- Ruhtadit dakkár vásáhusvuđot mátkeealáhusdoaimmaid mat deattuhit sieivavuoda ja jáhkehahttivuoda
- Bajidit mátkeealáhusfitnodagaid gelbbolašvuoda
- Sámi mátkeealáhusfitnodagaid fitnodatovddideapmi
- Viidáseappot ovddidit prošeavtta sámi mátkeealáhusaid birra

Ortnega doarjjaoažžut ja olahusjoavku:

- Mátkeealáhusdoaimmaheadjit geat doaimmahit sámi vásáhusvuđot turismma

Bušeahhta:

- 2 300 000 ru

Galgá váikkuhit:

- Vásáhusturisma mii deattuha sieivavuoda ja jáhkehahttivuoda

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalas.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válđdi.

9.5.6.3 Doaibmabidju 3: Duoji ealáhusšiehtadus

Tabella 9.5.6.3 Duoji ealáhusšiehtadus

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	(1000 ru) % erohus
41050	Doaibmadoarjja - Ohcanvuđot doarjagat	3 620	4 000	4 000	3 600	-400	-10,0 %
41051	Investeren- ja ovddidandoarjja - Ohcanvuđot doarjagat	2 995	3 140	3 140	3 000	-140	-4,5 %
41052	Duodjestipeanddat - Ohcanvuđot doarjagat	-19	0	0	200	200	-
41053	Čálgoortnegat - Ohcanvuđot doarjagat	59	50	50	60	10	20,0 %
41054	Gealbudandoaibmabijut - Ohcanvuđot doarjagat	0	0	0	330	330	-
41055	Doaibmabijut mat eanedit vuovdima - Ohcanvuđot doarjagat	549	550	550	550	0	0,0 %
41056	Duojárniid Ealáhus Searvi - Njuolggodoarjagat	468	468	468	468	0	0,0 %
41057	Sámiid Duodji OS - Njuolggodoarjagat	1 092	1 092	1 092	1 092	0	0,0 %
41058	Fága- ja ekonomalaš lávdegoddi – prošeakta iežamet hálldus	85	100	100	100	0	0,0 %
Submi		8 849	9 400	9 400	9 400	0	0,0 %

Sámediggi lea válđán badjelas ovddidit duodjeealáhusa. Sámediggi čadaha jahkásaččat šiehtadallamiid organisašuvnnaiguin Duojárniid ealáhusservviin ja Sámiid Dujiin ealáhusa ekonomalaš rámmaeavttuid birra. Sámediggi bidjá dás ovdan šiehtadusa váldolinnjaid.

Ortnet gusto olles riiki beroškeahhtá dan geográfalaš doaibmaguovllus gosa Sámediggi juolluda ruđaid ealáhusovddideapmái.

Ortnega doarjjaoažžut ja olahusjoavku:

- Duojarat, duodjestudeanttat, -fitnodagat ja -organisašuvnnat geat ollašuttet eavttuid oazžut doarjaga ealáhusšiehtadusa vuodul

Bušeahhta:

- 9 400 000 ru

Galgá váikkuhit:

- Eanedit iežas buvttaduvvon duoji vuovdima
- Rekrutteren duodjeealáhussii

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalas.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válđdi.

9.5.6.4 Doaibmabidju 4: Doarjja duodjeealáhusa ovddideapmái ja rekrutteremii - ÁHP – Njuolggodoarjagat

Tabella 9.5.6.4 Duodjeealáhusa ovddideapmi ja rekrutteren dasa - ÁHP - Njuolggodoarjagat

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
41020	Duodjeinstituhtta	1 000	1 000	1 000	1 000	0	0,0 %
41020	Boazodoalu oahpahuskantuvra	-388	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %
		612	2 500	2 500	2 500	0	0,0 %

2012 vuoruheamit:

- Bagadusbálvalus duojáriidda Duodjeinstituhtta bokte
- Fidnooahppiortnet duojis Boazodoalu oahpahuskantuvrra bokte
- Doarjjaortnega doarjjaoažžut:
- Duodjeinstituhtta
- Boazodoalu oahpahuskantuvrra
- Doarjjaortnega olahusjoavku:
- Duojárat
- Fitnodagat mat váldet sisa fitnoohppiid duojis
- Bušeahhta:
- 1 000 000 ru Duodjeinstituhttii
- 1 500 000 ru til Boazodoalu oahpahuskantuvrii
- Galgá váikkuhit:
- Eanedit iežas buvttaduvvon duoji vuovdima
- Rekrutteren duodjeealáhussii

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalis.

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána, masa sámediggeráđdi fápmuda válddi.

9.5.6.5 Doaibmabidju 5: Doarjja Duodjeinstituhttii – Njuolggodoarjagat

Tabella 9.5.6.5 Duodjeásahusat - Njuolggodoarjagat

(1000 ru)

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
41030	Duodjeinstituhtta	2 009	2 102	2 102	2 165	63	3,0 %
Submi		2 009	2 102	2 102	2 165	63	3,0 %

2012 vuoruheamit:

- Doarjja Duodjeinstituhtta ovddideapmái resursan duodjeealáhusa ovddideami várás
- Doarjjaortnega doarjjaoažžut:
- Duodjeinstituhtta
- Ortne olahusjoavku:
- Duojárat
- Bušeahhta:
- 2 165 000 ru
- Galgá váikkuhit:
- Eanedit iežas buvttaduvvon duoji vuovdima
- Rekrutteren duodjeealáhussii

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalis.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

9.6 Ođđahutkan, dutkan ja árvoháhkkan

9.6.1 Ulbmilat

- Eanet ođđahutkamat sámi servodat- ja ealáhuseallima vuodul

9.6.2 Oassemihttomearit

- Eanedit hutkama, ovdáneami ja ođasmahttima dutkan- ja ovddidandoaimmaid bokte
- Eanet buvttášlájat
- Eanet dutkandoaimmat ealáhuseallimis sámi guovlluin

9.6.3 Strategijjat

- Movttiidahttit oassálastiid ovttasbargat
- Buoridit gelbbolašvuoda márkan- ja buvttaovddideamis
- Buoridit gánnáhahttivuoda ja fitnolašvuoda
- Doarjut árjjalaš ovddidanbirrasiid sámi guovlluin
- Ovttasbargat dutkanbirrasiiguin main lea gelbbolašvuolta sámei ealáhusain
- Ovttasbargat Innovašuvdna Norggain eanedan dihtii hutkama sámi guovlluin

9.6.4 Ulbmilolahusa eavttut

- Eanet dutkanprošeavttat mat gusket sámi ealáhuseallimii
- Buoret gálvojohtu SED-guovllu meahccealáhusain
- Smávvilbuvttaduvvon borramušgálvvuid buoret johtu SED-guovllus

9.6.5 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit

Tabealla 9.6.5. Ođđahutkan, dutkan ja árvoháhkkan

							(1000 ru)
Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Fágalaš forum ja ovddidanforum	45	150	150	150	0	0,0 %
	Ovddideapmi meahccealáhusain	0	0	0	900	900	-
Submi		45	150	150	1 050	900	600,0 %

9.6.6 Doaibmabijut

9.6.6.1 Doaibmabidju 1: Oktavuohta dutkan- ja ovddidanbirrasiguin – hálldahuslaš bargamušat

Tabella 9.6.6.1 Oktavuohta dutkan- ja ovddidanbirrasiguin -ÁHP – prošeakta iežamet hálldus

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
41500	Fágalaš forum ja ovddidanforum	45	150	150	150	0	0,0 %
Submi		45	150	150	150	0	0,0 %

2012 vuoruheamit:

- Čuovvolit dutkan- ja oahppoásahusaid servodatšiehtadusa ja dutkama sámi ealáhus- ja servodateallimis
- Oččodit dutkama ja ovddideami sámi ealáhusain VRI – Finnmarkis
- Árvvoštallat dutkagoahhtit boazodoalu eastagiid meahccealáhusaid ja turismma lassealáhusaid álggaheami oktavuodas
- Fágalaš forum ja ovddidanforum mii galgá ovddidit árvalusaid lotnolasealáhusaid ja sámi mátkceallima árvoháhkkanprográmmii

Olahusjoavku:

- Dutkan- ja ovddidanbirrasat, VRI Finnmark
- Sámi ovddidanbirrasat, resursaolbmot ja almmolaš oassálastit lotnolasealáhusain ja Sámi mátkcealáhusas

Bušeahtta:

- Hálldahuslaš golut
- 150 000 ru fágalaš forumii ja ovddidanforumii

Galgá váikkuhit:

- Eanedit hutkama, ovdáneami ja ođasmahttima dutkan- ja ovddidandoaimmaid b
- Eanet dutkandoaimmat ealáhuseallimis sámi guovlluin

9.6.6.2 Doaibmabidju 2: Ovdáneapmi meahccealáhusain – ÁHP – Ohcanvuđot doarjagat

Tabella 9.6.6.2 Ovddideapmi meahccealáhusain - ÁHP - Ohcanvuđot doarjagat

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
41510	Ovddideapmi meahccealáhusain	0	0	0	900	900	-
Submi		0	0	0	900	900	-

2012 vuoruheamit:

- Doaibmabijut mat váikkuhit meahccebuktagiid viidáset ráhkadeami
- Doaibmabijut mat váikkuhit dan ahte borramušat sámi guovlluin viidáseappot ráhkaduvvojit
- Doaibmabijut mat váikkuhit eanet gelbbolašvuoda meahccebuktagiid čohkkemis, buvttadeamis ja vuovdimis

Ortnega doarjjaoažžut ja olahusjoavku:

- Meahccealáhusdoaimmaheadjit
- Fitnodagat main lea borramušgálvvuid smávvilbuvttadeapmi

Bušeahhta:

- 900 000 ru

Galgá váikkuhit

- Eanet buvttášlájat
- Eanedit hutkama, ovdáneami ja ođasmahttima dutkan- ja ovddidandoaimmaid bokte

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalis.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

9.7 Áŋgiruššansuorgi: Gealbudeapmi ja ođđaálggaheamit

9.7.1 Mihttomearri

- Eanedit álggahemiid sámi guovlluin

9.7.2 Oassemihttomearit

- Buoret gelbbolašvuohta ealáhusain
- Eanet ođđaálggaheamit
- Eanet ealáhusutkan

9.7.3 Strategiijat

- Fállat álggahanoahpu ja čuovvoleami
- Ávžžuhit joatkkaskuvllaid vuoruhit ealáhusutkan skuvllas
- Fállat gealbudandoaimbajuid
- Gealbudandoaimbajuid heivehuvvojit sámi lotnolasealáhusaide

9.7.4 Ulbmilolahusa eavttut

- Eanet ođđaálggaheamit SED-guovllu gielddain
- Buoret ceavzin SED-guovllu ealáhuseallimis

9.7.5 Ekonomalaš váikkuhangaskaoomit

Tabealla 9.7.5. Gealbudeapmi ja odđáálggaheamit

(1000 ru)

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Álggahanstipeanddat	0	0	0	900	900	-
	Nuoraidfitnodagat	0	0	0	100	100	-
	Gealbudeapmi ja čuovvoleapmi	-170	850	1 350	1 400	50	3,7 %
Submi		-170	850	1 350	2 400	1 050	77,8 %

9.7.6 Doaimbajibut

9.7.6.1 Doaimbajibut 1: Álggahanstipeanddat – ÁHP – Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 9.7.6.1 Álggahanstipeanddat - ÁHP - Ohcanvuđot doarjagat

(1000 ru)

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
42000	Álggahanstipeanddat	0	0	0	900	0	-
Submi		0	0	0	900	900	-

2012 vuoruheamit:

- Ovddidit ja álggahit doaimmaid lotnolasealáhusain ja vásáhusvuđot mátkeeallimis

Olahusjoavku:

- Olbmot geat háliidit ovddidit ja vuodđudit iežaset doaimma lotnolasealáhusain ja Sámi mátkeealáhusas
- Nissonolbmot álggaheaddjin

Bušeahhta:

- 900 000 ru

Galgá váikkuhit:

- Buoret gelbbolašvuhta ealáhuseallimis

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalis.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

9.7.6.2 Doaimbajibut 2: Nuorra ealáhushutkan – Njuolggodoarjagat

Tabealla 9.7.6.2. Nuoraidfitnodagat - Njuolggodoarjagat

(1000 ru)

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
42010	Nuoraidfitnodagat	0	0	0	100	100	-
Submi		0	0	0	100	100	-

2012 vuoruheamit:

- Ovddidit ohppiifitnodagaid main lea dakkár gávpejurdda mas lea sámi sisdoallu – ohppiifitnodagat fertejit ieža čilget mii dat sámi sisdoallu lea

Olahusjoavku:

- Nuorra ealáhushutkan Norggas

Bušeahhta:

- 100 000 ru

Galgá váikkuhit:

- Eanet ealáhushutkan

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

9.7.6.3 Doaibmabidju 3: Gealbudeapmi ja čuovvoleapmi – ÁHP – Prošeakta iežamet hálddus

Tabealla 9.7.6.3. Gealbudeapmi ja čuovvoleapmi - ÁHP – prošeakta iežamet hálddus

(1000 ru)

Akt.	Namahus		RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
42020	Gealbudeapmi ja čuovvoleapmi	a)	-170	850	1 350	1 400	50	3,7 %
Submi			-170	850	1 350	1 400	50	3,7 %

a) ÁHP čielggadanruđaid 2010 rehketdoallogut ja 2012 bušeahhta leat biddjojuvvon dán postii 2012:s

2012 vuoruheamit

- Álggahit álggahanoahpu ja čuovvolit nissonolbmuid geat leat álggaheaddjit

Olahusjoavku:

- Álggaheaddjit geat leat ožžon doarjaga Sámedikkis ja earát geat ángiruššet lotnolasealáhusaiguin ja Sámi mátkemaaláhusain
- Nissonolbmot álggaheaddjin

Bušeahhta:

- 900 000 ru

Galgá váikkuhit:

- Buoret gelbbolašvuohta ealáhuseallimis
- Eanet odđáálggaheamit
- Eanet ealáhushutkan

10 Regionálaovddideapmi

Sámediggi bargá diliid lámčimiin nu ahte sámi álbmogis alccesis, ja iežas eavttuid vuodul galgá leat vejolašvuohta ovddidit iežas servodaga, giela ja kultuvrra buoremus vuogi mielde. Dán ovddasvástádusa ii galgga Sámediggi okto guoddit, iige sáhte dahje áiggu ge okto guoddit dan ovddasvástádusa.

10.1 Ulbmil

Váldomihttomearri

- Árrjalaš ja ulbmillaš ovttasbarggu bokte regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin nannet ja ovddidit sámi kultuvrra, giela ja servodateallima.

Oassemihttomearri

- Háhkát buriid rámmaeavttuid sámi gillii, kultuvrii ja servodateallimii gulahallama ja ovttasbarggu bokte regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin ja eará relevánta aktevrraiguin.

10.2 Strategiiijat

- Ovttasbargošiehtadusaid buorideapmi fylkkagielddaiguin
- Ulbmillaš ja vuoruhuvvon ovttasbargošiehtadusat
- Árrjaleappo rolla gielddaid ektui
- Ollislaš politihkka gielddaid ektui
- Árrjalaš váikkuhangaskaomiid geavaheami bokte nannet sámi giela, kultuvrra ja servodateallima

10.3 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit

10.3.1 Regionálaovddideai ekonomalaš váikkuhangaskaoamit

Tabella 10.3.1 Čoahkketabealla - Regionálaovddideapmi

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	11	+/- 12-Rev	(1000 ru)	% erohus
	Ohcanvuđot doarjagat	3 349	4 987	5 237	3 707		-1 530		-29,2 %
Submi		3 349	4 987	5 237	3 707		-1 530		-29,2 %

10.3.2 Regionálaovddidanprošeavttat – ohcanvuđot doarjagat

Tabella 10.3.2 Regionána ovddidanruđat – ohcanvuđot

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Bud 2011	Rev 2011	Bud 2012	11	+/- 12-Rev	(1000 ru)	% erohus
45000	Regionálaovddideapmi	3 349	4 987	5 237	3 707		-1 530		-29,2 %
Sum		3 349	4 987	5 237	3 707		-1 530		-29,2 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Oktasaš áŋgiruššamiid bokte nannet ja oainnusmahttit sámi giela, kultuvrra ja servodateallima ovttasbargošiehtadusa surggiin.

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Almmolaš organisašuvnnat
- Priváhta organisašuvnnat
- Fitnodagat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ovttasbargošiehtadusa guovllu álbmot

Ulbmilolahusa eavttut

- Ulbmilolahus raporterejuvvon dan ovttasbargošiehtadusa doaibmaplána vuodul mii lea sohppojuvvon fylkkagiellaiguin

Vuoruheamit 2012:s:

- Ovttasbargoproševttat daid fylkkagiellaiguin maiguin Sámedikkis lea ovttasbargošiehtadus. Dakkár prošeakta lea Sápmi Music mas Sámediggi ollašuhttá iežas ekonomalaš oasi.
- Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalis.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána geasa sámediggeráđđi addá fápmudusa.

Jahkái 2012 várrejuvvo 3 707 000 ru doarjjan regionálaovddidanproševttaide.

11 Sámi ovttasbargu ja riikkaidgaskasaš bargu

Sámediggi hálddaša prinsihpalaš beliid ja beroštusaid mat ovddiduvvojit ja bealuštuvvojit riikkaidgaskasaš arenain. Deatalaš lea ahte álgoálbmotdimenšuvdna nationála ja riikkaidgaskasaš forain gozihuvvo, ja ahte áššit main lea mearkkašupmi álgoálbmogiidda ovddiduvvojit sihke nationálalaččat ja riikkaidgaskasaččat. Rájáid rastá bargu dahkkojuvvo earret eará nationála ja riikkaidgaskasaš foraid ja arenaid ektui mat gusket ON:ii, Davveguovlopolitihkkii, Sámi parlamentáralaš ráđđái, Barentsovttasbargui, Davviriikkalaš ovttasbargui, Árktalaš ovttasbargui, Interreg:ii ja EO:ii.

11.1 Ulbmil

Váldomihttomearri

- Álgoálbmogat mearridit iežaset ahtanuššama ja sis lea vejolašvuohta gozihit iežaset beroštusaid riikkaidgaskasaččat.

Oassemihttomearri

- Buot álbmotjoavkkuin ja goappašiin sohkabeliin davviguovlluin ovttárvosaš ovttaseallin ja ovdánanvejolašvuođat.
- Viiddis ovttasbargu sámiid gaska riikarájaid rastá
- Sámediggi lea iešheanalis aktevra ovttasráđiid eará riikkaidgaskasaš bargguin
- Riikkaidgaskasaš álgoálbmotriekteovdáneapmi lea buorránan

11.2 Strategijjat

- Davviriikkalaš ja riikkaidgaskasaš barggu bokte nannet sámi iešmearrideami.
- Váikkuhit davviguovloovddideapmái nu ahte sámiid ja eará álgoálbmogiid kultuvrra ja servodaga ovddideapmi nannejuvvošii.
- Nannet Ruošša beale sámiid dili.
- Riikkaidgaskasaš ovttasbarggu bokte háhkat buriid rámmaeavttuid eará álgoálbmogiidda.

11.3 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit

11.3.1 Sámi ovttasbarggu ja riikkaidgaskasaš barggu ekonomalaš váikkuhangaskaoamit

Tabealla 11.3.1 Čoahkketabealla – Riikkaidgaskasaš ja sámi ovttasbarggu (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Njuolggodoarjagat	600	600	600	619	19	3,2 %
	Ohcanvuđot doarjagat	1 043	1 100	1 100	600	-500	-45,5 %
Sum		1 643	1 700	1 700	1 219	-481	-28,3 %

11.3.2 Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris – Njuolggodoarjagat

Tabealla 11.3.2 11.3.2 Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris - Njuolggodoarjagat (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
50000	Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris	250	250	250	258	8	3,2 %
Submi		250	250	250	258	8	3,2 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Álgoálbmogiin galget leat vejolašvuodát árijjalaččat searvat Barents ovttasbargui

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris
- Doarjjaortnega olahusjoavku:
- Álgoálbmotovddasteaddjit ja eará aktevrrat Barents ovttasbarggus

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalis.

Jahkái 2012 várrejuvvo 258 000 ru doarjjan Barents álgoálbmotkantuvrii Lujávrris.

11.3.3 Sámi rájárastá organisašuvnnat – Njuolggodoarjagat

Tabealla 11.3.3 Sámi rájárastá organisašuvnnat - Njuolggodoarjagat (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
50100	Sámeráddi – norgga juogus	350	350	350	361	11	3,1 %
Submi		350	350	350	361	11	3,1 %

Sámi rájárastá organisašuvnnat ovddidit sámi áššiid riikkaidgaskasaš dásis.

Doarjjaortnega mihttomearri

- Sihkkarastit einnostanvejolaš ekonomalaš vuodu Sámiráđđái – norgga beale juhkosii, vai organisašuvdna beassá ovddidit sámi áššiid riikkaidgaskasaččat

Doarjjaoažžu ja doarjjaortnega olahusjoavku

- Samiráđđi – norgga beale juogus

Ulbmilolahusa eavttut

- Rapporteren doaibmaplána ektui
- Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalas.

Jahkái 2012 várrejuvvo 361 000 ru sámi rájárastá organisašuvnnaide.

11.3.4 Riikkaidgaskasaš doaibmabijut - Ohcanvuđot doarjagat

Tabella 11.3.4 Riikkaidgaskasaš doaibmabijut - Ohcanvuđot doarjagat (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
51000	Riikkaidgaskasaš doaibmabijut a)	1 043	1 100	1 100	600	-500	-45,5 %
Submi		1 043	1 100	1 100	600	-500	-45,5 %

a) 500 000 ru lea sirdojuvvon giellakapihttalii 3.3.4 Davviriikkalaš sámi giellaovttasbargu

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Álgoálbmogiid kultuvrra ja servodateallima ovdáneami nanosmahttin

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Almmolaš organisašuvnnat
- Priváhta organisašuvnnat
- Fitnodagat
- Doarjjaortnega olahusjoavku:
- Álgoálbmogat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Čadahuvvon čoahkkimat ja lágideamit

Vuoruheamit 2012:s:

- Riikkaidgaskasaš doaibmabijut ja prošeavttat

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalas.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána geasa sámediggeráđđi addá fápmudusa.

Jahkái 2012 várrejuvvo 600 000 ru riikkaidgaskasaš doaibmabijuide.

12 Sámi organisašuvnnat

Demokrátalaš servodat lea sorjjavaš aktiivvalaš ja girjás organisašuvdnaeallimis. Sámi organisašuvnnat leat deatalaš oasálaččat sámi servodaga ovddideamis.

Váldomihttomearri

- Girjás sámi organisašuvdnaeallima bisuheapmi

Strategiija

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte láchit diliid girjás organisašuvdnaeallimii

12.1 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit

12.1.1 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit sámi organisašuvnnaide

Tabella 12.1.1 Čoahkketabealla – Sámi organisašuvnnat

(1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Njuolggodoarjagat	2 451	2 451	2 451	2 451	0	-
	Ohcanvuđot doarjagat	650	700	700	1 200	500	71,4 %
Submi		3 101	3 151	3 151	3 651	500	15,9 %

12.1.2 Sámi váldoorganisašuvnnat – Njuolggodoarjagat

Tabella 12.1.2 Sámi váldoorganisašuvnnat - Njuolggodoarjagat

(1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
55000	Sámi váldoorganisašuvnnat	2 451	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %
Submi		2 451	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %

Sámi váldoorganisašuvdna lea riikaviidosas organisašuvdna mas leat viiddis doaimmat. Mii mearkkaša dan ahte doaimma ii leat jurddašuvvon ráddjejuvnon guvlui servodagas. Organisašuvnnas lea sihke politihkalaš bargu, kulturbargu ja oahppodoaimma.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Girjás organisašuvdnaeallima bisuheapmi ja stabiila ekonomalaš vuodtu sihkkarastin organisašuvnnaide

Doarjjaoažžu ja doarjjaortnega olahusjoavku:

- Norgga sámii riikkasearvi
- Sámiid Álbmotlihttu

Ulbmilolahusa eavttut:

- Rapporteren doaibmaplána ektui

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalis.

Jahkái 2012 várrejuvvo 2 451 000 ru sámi válдоorganisašuvnnaide.

12.1.3 Doarjagat Sámedikkis ovddastuvvon bellodagaid ja joavkkuid organisašuvnnaide – ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 12.1.3 Doarjagat Sámedikkis ovddastuvvon bellodagaid ja joavkkuid organisašuvnnaide – ohcanvuđot doarjagat (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
56000	Doarjagat Sámedikkis ovddastuvvon bellodagaid ja joavkkuid organisašuvnnaide	0	0	0	500	500	-
Submi		0	0	0	500	500	-

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sihkkarastit Sámedikkis ovddastuvvon bellodagaid ja joavkkuid organisašuvnnaid ruđalaš vuodu

Doarjjaortnega doarjjaoažžu ja olahusjoavku:

- Sámedikkis ovddastuvvon bellodagaid ja joavkkuid organisašuvnna

Ulbmilolahusa eavttut

- Rapporteren doaibmaplána ektui

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalis.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána geasa sámediggeráđđi addá fápmudusa.

Jahkái 2012 várrejuvvo 500 000 ru Sámedikkis ovddastuvvon bellodagaid ja joavkkuid organisašuvnnaide.

12.1.4 Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnna – ohcanvuđot doarjagat

Tabell 12.1.4 12.1.4 Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnna – ohcanvuđot doarjagat (1000 ru)

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
56100	Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnna	350	400	400	400	0	0,0 %
Submi		350	400	400	400	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Girjás organisašuvnaeallima bisuheapmi ja stabiila ekonomalaš vuodu sihkkarastin organisašuvnnaide

Doarjjaoažžu ja doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi kulturorganisašuvnna
- Riikaviidosáš bellodatpolitihkalaččat sorjjasmeahtun sámi nuoraidorganisašuvnna

Ulbmilolahusa eavttut

- Čađahuvvon doaibmabijut doaibmaplána ektui

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalís.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána geasa sámediggeráđđi addá fápmudusa.

Jahkái 2012 várrejuvvo 400 000 ru sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnaide.

12.1.5 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat- Ohcanvuđot doarjagat

Tabecalla 12.1.4 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat – ohcanvuđot doarjagat

							(1000 ru)
Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
56200	Sámi dásseárvoorganisašuvnnat	300	300	300	300	0	0,0 %
Submi		300	300	300	300	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Girjás organisašuvdnaeallima bisuheapmi ja stabiila ekonomalaš vuoddu sihkkarastin organisašuvnnaide

Doarjjaoažžu ja doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut

- Čađahuvvon doaibmabijut doaibmaplána ektui

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalís.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána geasa sámediggeráđđi addá fápmudusa.

Jahkái 2012 várrejuvvo 300 000 ru sámi dásseárvoorganisašuvnnaide.

13 Eará váikkuhangaskaoamit

Tabealla 13.0 Čoahkketabealla – Eará váikkuhangaskaoamit

(1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Váikkuhangaskaoamit maid sámediggeráđđi hálddaša	1 576	2 200	2 550	1 440	-1 110	-43,5 %
	Váikkuhangaskaoamit maid dievasč. jodihangoddi hálddaša	4 232	4 232	4 232	4 232	0	0,0 %
Submi		1 576	2 200	2 550	1 440	-1 110	-43,5 %

13.1 Váikkuhangaskaoamit maid sámediggeráđđi hálddaša

Tabealla 13.1 Váikkuhangaskaoamit maid sámediggeráđđi hálddaša

(1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Friija váikkuhangaskaoamit	588	300	300	300	0	0,0 %
	Dásseárvodoaibmabijut	238	300	300	300	0	0,0 %
	Ásahusdieđáhusa čuovvoleapmi	250	350	700	390	-310	-44,3 %
	Sámegielloahpahusa guovddáš	500	500	500	0	-500	-100,0 %
	Verdde-prošeakta	0	250	250	250	0	0,0 %
	Sámiid boazomearkavuogatuodaid	0	0	0	200	200	-
	kárten Prošeakta sámi duhkorasaid ja ped. ávdnasiid birra mánáidgárddiide a)	0	500	500	0	-500	-100,0 %
Submi		1 576	2 200	2 550	1 440	-1 110	-43,5 %

a) 500 000 ru lea sirdojuvvon oahpahuskapihttalii 4.2.3 Doarjja sámi mánáidgárddiide.

13.1.1 Friija váikkuhangaskaoamit – ochanvuđot doarjagat

Tabealla 13.1.1 Friija váikkuhangaskaoamit

(1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
60000	Friija váikkuhangaskaoamit	588	300	300	300	0	0,0 %
Submi		588	300	300	300	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Mánngalágan sámi doaimmat

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Almmolaš organisašuvnnat
- Priváhta organisašuvnnat
- Fitnodagat
- Ovttaskasat
- Doarjjaortnega olahusjoavku:
- Sámi álbmot

Ulbmilolahusa eavttut

- Čadahuvvon doaimbábijut

Vuoruheamit 2012:s:

- Sámi váhnenfierpmádat
- Árvoštallojuvvo sisabohtán ohcamiid vuodul

Muđui gustojit ohcanvuđot doarjagiid njuolggadusat 18. kapihttalis.

Jahkái 2012 várrejuvvo 300 000 ru friija váikkuhangaskaomiid várás.

13.1.2 Dásseárvodoaibmabijut – njuolggodoarjagat

Tabealla 13.1.2 Dásseárvodoaibmabijut

(1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
60100	Dásseárvodoaibmabijut	238	300	300	300	0	0,0 %
Submi		238	300	300	300	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddida dásseárvvu ja vuosttalda vealaheami sámi servodagas

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Gáldu – álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi álbmot

Ulbmilolahusa eavttut

- Čadahuvvon doaimmat doaimmaplána vuodul

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalis.

Jahkái 2012 várrejuvvo 300 000 ru dásseárvodoaibmabijuide.

13.1.3 Ásahusdieđáhusa čuovvoleapmi

Tabealla 13.1.3 Ásahusdieđáhusa čuovvoleapmi

(1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
60200	Ásahusdieđáhusa čuovvoleapmi	250	350	700	390	-310	-44,3 %
Submi		250	350	700	390	-310	-44,3 %

Sámediggeráđđi mearridii borgemánu 21. b. 2009 dieđáhusas sámi ásahusovddideamis “Sámi ásahusat ja sivila sámi servodat”, mii maŋŋá ovddiduvvui dievasčoahkkimii. Dán dieđáhusas evttohuvvojit doaimmabijut mat gusket ovttaskas ásahusaide njuolga stivranammademiid, organisašuvdnehámi ja ovttahttimiid ektui, ja ahte doaimmabijut galget čuovvoluvvot ovttaskas ásahusaid ja Sámedikki

gaskka gulahallamiin. Čájehuvvo ahte ášahusain leat sierra lágan proseassadárbbut dan ektui movt dustet ášahusdieđáhusa, erenoamážit juridihkalaš beliid ektui. Sámi kulturvistti ovdaguorahallan Álttás mii lea politihkalaččat sorjjasmeahttun, álggahuvvo 2012.

Jahkái 2012 várrejuvvo 390 000 ru ášahusdieđáhusa čuovvoleapmái.

13.1.4 Verdde-prošeakta – prošeakta iežamet hálddus

Tabealla 13.1.4 Verdde-prošeakta - prošeakta iežamet hálddus (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
60300	Verdde-prošeakta	0	250	250	250	0	0,0 %
Submi		0	250	250	250	0	0,0 %

Verdde-prošeavtta ulbmilin lea váikkuhit guottuidhuksema ja riidočoavdima doaimbajuid válljejuvvon gielddain. Prošeakta galgá váikkuhit kulturlonohallama, oktavuodaid ja gulahallama gaskal mánáid ja nuoraid geain lea sámi ja dáru/kvena kulturduogáš, ja váikkuhit ahte kulturerosusat áddejuvvojit ja dohkkehuvvojit, oktasaš oppiiddeavvademiid, fáddábeivviid jed. bokte. Ortnet galgá árvvoštallojuvvot 2013:s.

Doarjjaoažžut leat Álttá ja Guovdageainnu suohkanat mat hábmejit prošeavtta lagat sisdoalu ovttrasáđiid Sámediggeráđiin dahje dainna orgánain masa sámediggeráđđi fápmuda válldi. Jahkái 2012 várrejuvvo 250 000 ru Verdde-prošeaktii.

13.1.5 Sámiid boazomearkavuoigatvuodaid kárten – prošeakta iežamet hálddus

Tabell 13.1.5 Sámiid boazomearkavuoigatvuodaid kárten – prošeakta iežamet hálddus (1000 ru)

Akt.	Namahus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
60400	Sámiid boazomearkavuoigatvuodaid kárten	0	0	0	200	200	-
Submi		0	0	0	200	200	-

Sámediggi álggaha riektediliid guorahallama ja čielggadeami sápmelaččaid boazomearkavuoigatvuodaid birra. Lea dárbu árvvoštallat boazomearkavuoigatvuodaid sisdoalu sámi boares vieruid vuodul ja gaskavuodá gustovaš boazodoallolágaide ja eará njuolggadusaide, erenoamážit daid sápmelaččaid ektui geain bozomearka lea váldojuvvon eret. Kárten ja čielggadeapmi dahkkojuvvo ovttasbarggus daid gealbobirrasiguin main lea dárbbaslaš fágagelbbolašvuohta sámi riektediliin.

Jahkái 2012 várrejuvvo 200 000 ru ovdadutkamii álggaheami várás sápmelaččaid boazomearkavuoigatvuodaid kártenproseassa.

13.2 Váikkuhangaskaoamit maid dievasčoahkkinjođihangoddi hálddaša

Tabella 13.2 Váikkuhangaskaoamit maid dievasčoahkkinjođihangoddi hálddaša

							(1000 ru)
Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
62000	Sámedikki politihkalaš joavkkut	3 219	3 219	3 219	3 219	0	0,0 %
62100	Opposišuvnna bargoeavttut	1 013	1 013	1 013	1 013	0	0,0 %
Submi		4 232	4 232	4 232	4 232	0	0,0 %

13.2.1 Sámedikki politihkalaš joavkkut – njuolggodoarjagat

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bures organiserejuvvon politihkalaš joavkkut Sámedikkis

Doarjjaortnega doarjjaoažžut ja olahusjoavku:

- Joavkkut Sámedikkis main lea stáhtus joavkun Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaid mielde, maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 ja rievvdadan 28.11.07

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalis.

Jahkái 2012 várrejuvvo 3 219 000 ru Sámedikki politihkalaš joavkkuide

13.2.2 Opposišuvnna bargoeavttut – njuolggodoarjagat

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámedikki opposišuvnna bargoeavttuid buorideapmi

Doarjjaoažžut ja doarjjaortnega olahusjoavku:

- Joavkkut Sámedikkis main lea stáhtus joavkun Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaid mielde, maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 ja rievvdadan 28.11.07, ja mat leat meroštallan iežaset gullat opposišudnii.

Muđui gustojit njuolggodoarjagiid njuolggadusat 17. kapihttalis.

Jahkái 2012 várrejuvvo 1 013 000 ru opposišuvnna bargodiliide.

14 Eará doaimbajut mat eai leat váikkuhangaskaoamit

Tabella 14.0 Eará doaimbajut (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
	Sámedikki konferánsat	524	1 350	1 550	1 873	323	20,8 %
	Sámiide guoski statistihkka	0	375	375	375	0	0,0 %
	Bálkkašumiid ja stipeandaid juohkin	144	100	100	100	0	0,0 %
	Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit, duođ.proš.	197	1 300	1 700	1 300	500	-1 200
	Árvvoštallamat	421	900	900	1 000	100	11,1 %
Submi		1 286	4 025	4 625	3 848	-777	-16,8 %

14.1 Sámedikki konferánsat

Tabella 14.1 Sámedikki konferánsat (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
80000	Sámedikki konferánsat	524	1 350	1 550	1 873	323	20,8 %
Submi		524	1 350	1 550	1 873	323	20,8 %

Postii gullet sierralágan konferánsat maid Sámediggi galgá lágídit 2012:s. Sámediggeráđdi mearrida lagabuidda makkár konferánsat galget lágíduvvot.

Jahkái 2012 várrejuvvo 1 873 000 ru Sámedikki konferánssaide.

14.2 Sámiide guoski statistihkka Norggas

Tabella 14.2 Sámiide guoski statistihkka Norggas (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
80100	Sámiide guoski statistihkka Norggas	0	375	375	375	0	0,0 %
Submi		0	375	375	375	0	0,0 %

Sámediggi lea dahkan šiehtadusa Statistihkalaš guovddášdoaimmahagain sámi guoski statistihka buvttadeamis. Ruđat mannet Sámi statistihka publikašuvnna buvttadeapmái. 350 000 ru lea sirdojuvvon kapihttalas 1500 Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanta, poasta 21 Erenoamáš doaimmagolut Sámediggái ulbmila várás. Ovdal ii lean dát sierra namuhuvvon stáhtabušehtas ja 2009:s oaččui Sámediggi 300 000 ru ulbmila várás.

Šiehtadusa ektui Statistihkalaš guovddášdoaimmahagain várre Sámediggi 375 000 ru sámi guoski statistihkaid buvttadeapmái Norggas.

14.3 Bálkkašumiid ja stipeandaid juohkin

Tabealla 14.3 Bálkkašumiid ja stipeandaid juohkin (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev	
						11	% erohus
	Kultur- ja valástallanstipeanda nuoraide	144	100	100	0	-100	-100,0 %
85001	Davviriikkalaš sámi dásseárvobálkkašupmi	0	0	0	100	100	-
Submi		144	100	100	100	0	0,0 %

14.3.1 Davviriikkalaš sámi dásseárvobálkkašupmi

Dásseárvobálkkašumi ulbmil lea movttiidahttit eanet áŋgiruššamii ovttađassásašvuoda ja dásseárvvu ovddideamiin gaskal almmáiolbmuid ja nissonolbmuid riikkarájiid rastá sámi servodagas.

Dásseárvobálkkašupmái gullá dáiddadahku ja ruhtasubmi maid árvu lea € 10 000 buohkanassii. Bálkkašumi sáhttet oazžut ovttaskasat, joavkkut, fitnodagat, organisašuvnnat, searvvit dahje lihtut, skuvllat dahje eará almmolaš etáhtat mat servet áŋgiruššet dakkár bargguin, dahje leat čađahan doaibmabijuid mat leat nannen ovttađassásašvuoda geavadis.

Bálkkašupmi geigejuvvo juohke viđát jagi.

Jahkái 2012 várrejuvvo 100 000 ru davviriikkalaš sámi dásseárvobálkkašupmái.

14.4 Čielggadan ja duodaštanprošeavttat

Tabealla 14.4 Čielggadan ja duodaštanprošeavttat (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
86000	Čielggadan ja duodaštanprošeavttat at a)	197	1 300	1 700	500	-1 200	-70,6 %
Submi		197	1 300	1 700	500	-1 200	-70,6 %

a) 500 000 ru lea sirdojuvvon giellakapihttalii postii terminologijija- ja báikenamat ja 300 000 ru ovttasdoaimanodastusa čuovvoleapmi

Eanaš politihkalaš mearráđusat servodagas dahkkojuvvojit dutkama, duodašteami ja čielggadusaid vuodul. Sámi servodahkii ja sápmálaččaid álbmotválljen orgánii, Sámediggái, lea hástalussan ahte sámi servodatdilit leat nu uhccán dutkojuvvon ja duodaštuvvon. Čielggadusat ja statistihkka mii čájeha iešguđet servodatdoaimabijuid dárbbuid, dárborievdamiid, kvalitehta ja ulbmilolahusa ferte leat olámuttus daid boahhtevaš mearráđusaid várás, mat gusket sámi servodat ovddideapmái.

Jahkái 2012 várrejuvvo 500 000 ru čielggademiide ja duodaštanprošeavttaide.

14.5 Árvvoštallamat

Tabella 14.5 Árvvoštallamat (1000 ru)

Akt.	Čilgehus	RR 2010	Buš 2011	Rev 2011	Buš 2012	+/- 12-Rev 11	% erohus
87000	Doarjaortnegiid árvvoštallan	421	900	900	1 000	100	11,1 %
Submi		421	900	900	1 000	100	11,1 %

Jahkái 2012 várrejuvvo 1 000 000 ru doarjaortnegiid árvvoštallamiidda. Dat ortnegat mat galget árvvoštallojuvvot galget maiddái árvvoštallojuvvot ja reviderejuvvot sohkabealperspektiivvas.

Jagi 2012 vuoruheamit:

- Dáiddáršiehtadusa árvvoštallan
- Giellaprošeavttat

15 Politihkalaš dási doaibmagolut

Tabealla 15.0 Politihkalaš dási doaibmagolut

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	Rev				+/- 12-Rev	
		RR 2010	Buš 2011	2011	Buš 2012	11	% erohus
1010	Sámedikki dievasčoahkkin	9 159	9 300	9 300	8 651	-649	-7,0 %
1110	Sámedikki čoahkkinjođihangoddi	1 547	2 012	2 012	2 072	60	3,0 %
1120	Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi	478	300	500	500	0	0,0 %
1310	Sámi parlamentáralaš ráđđi	185	500	500	700	200	40,0 %
1410	Sámedikki doarjjastivra	1 011	0	0	0	0	-
1510	Sámediggeráđđi	8 712	8 487	8 487	8 742	255	3,0 %
	Sámedikki giellastivra	125	350	350	0	-350	-100,0 %
	Sámi giellalávdegoddi a)	1 077	500	500	0	-500	-100,0 %
1910	Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi (SNPL)	234	325	325	335	10	3,1 %
1920	Sámedikki vorrasiidráđđi	0	0	0	100	100	-
1930	Sámedikki váiddalávdegoddi		0	0	0	150	150
SUBMI		22 528	21 774	21 974	21 250	-974	-4,4 %

a) 500 000 ru lea sirdojuvvon giellakapihttalii postii Davviriikkalaš sámi giellaovttasbargu

15.1 Sámedikki dievasčoahkkin

Dán bušehtas leat ruđat Sámedikki dievasčoahkkimii, fágálávdegottiide ja joavkkuide. 2012:s dollojuvvojit 4 dievasčoahkkima.

Jagis 2012 várrejuvvo 8 651 000 ru Sámedikki dievasčoahkkimii.

15.2 Sámedikki dievasčoahkkinjođihangoddi

Dievasčoahkkinjođihangotti bušehtii várrejuvvo ruhta dievasčoahkkinjođiheaddji bálkái ja dievasčoahkkinjođihangotti buhtadusaide ja mátkegoluide čoahkkindoaimmaid várás mat leat lassin dievasčoahkkimiidda. Dan lassin bisuhuvvo ortnet mas leat ruđat fágálávdegottiid geahčademiide ja gulaskuddamiidda, 600 000 ru maid dievasčoahkkinjođihangoddi hálldaša.

Sámedikki mearrádusa vuodul áššis 17/06 Njuolggadusat ruđaid geavaheapmái Sámedikkis politihkalaš joavkkuide, maid dievasčoahkkinjođihangoddi hálldaša, meroštallojuvvo ahte 50 000 ru manná joavkoruđaid ja opposišuvnna bargoeavttuid revisordohkkeheapmái.

Ruđain mat leat dievasčoahkkinjođihangotti várás várrejuvvo 45 000 ru buhtadussan dan lahttui ja várrelahttui maid Sámediggi lea válljen Finnmárkuopmodaga bearráigeahččanlávdegodái.

Jahkái 2012 várrejuvvo 2 072 000 ru Sámedikki dievasčoahkkinjođihangodái.

15.3 Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi

Jahkái 2012 várrejuvvo 500 000 ru bearráigeahččanlávdegoddi.

15.4 Sámi parlamentáralaš ráđđi (SPR)

Sámi parlamentáralaš ráđđi (SPR) lea Ruota, Suoma ja Norgga sámedikkiid parlamentáralaš ovttasbargoorgána ja mas Ruošša beale sámiin lea bissovaš ovddastus. Sámediggái Norgga bealde juolluduvvo 500 000 ru SPR:ii Norgga stáhtabušeahtas. Iešgudege sámedikkiit mákset iežaset sáttagottiid goluid SPR-čoahkkimiidda searvamii ja eará ovddastussii.

Norgga sámediggi váldá badjelasa SPR jodiheami čakčat 2011. Čállingoddedoaimma čuovvu jodihandoaibma. Čállingoddedoaimmii gullet earret eará oktiordnendoaimma, jorgalan- ja dulkagoluid máksin, bissovaš oassálastiid goluid máksin ja unnimusat 4 stivračoahkkima čađaheapmi ja okta dievasčoahkin jahkái, ja čoahkkimiidda searvan ja ovddastusdoaimmat, ja dán oktavuodas máksá eanemusat riikkaidgaskasaš čoahkkimiidda searvan.

Jahkái 2012 várrejuvvo 700 000 ru Sámi parlamentáralaš ráđđi doibmii.

15.5 Sámediggeráđđi

Poasttas máksojuvvo bálká presidentii ja várreprezidentii, golmma ráddelahttui olles virggis mii lea 90 % várreprezidentta bálkkás, ja bálká politihkalaš ráđdeaddiide. Dasa lassin várrejuvvojit ruđat sierra semináraid čađaheapmái mat dollojuvvojit dievasčoahkkima áigge.

Prezidentta bálká čuovvu ráđdehuslahtuid bálkká mas gessojuvvo eret 150 000 ru. Várreprezidentta bálká čuovvu stuorradiggeáirasiid buhtadusa.

Jahkái 2012 várrejuvvo 8 742 000 ru sámediggeráđđái.

15.6 Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi (SNPL)

Jahkái 2011 várrejuvvo 335 000 ru Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi.

15.7 Sámedikki vuorasiidráđđi

Sámediggeráđđi nammada vuorasiidráđđi áigodahkii 2012-2014, ja mearrida ráđđi mandáhta. Vuorasiidráđđi galgá leat Sámediggeráđđi ráđdeaddiorgána ja galgá veahkehit ráđđi hábmet Sámedikki vuorasiidpolitihka. Vuorasiidráđđis galgá leat govda geográfalaš ovddastus.

Jahkái 2012 várrejuvvo 100 000 ru Sámedikki vuorasiidráđđái.

15.8 Sámedikki váiddalávdegoddi

Sámedikki dievasčoahkkin mearridii njukčamánu 2011 ásahit Sámedikki váiddalávdegotti doarjjaáššiid várás. Dat hálddahaslaš resursat mat leat čadnojuvvon váiddalávdegoddái leat biddjojuvvon dievasčoahkkinstábii Sámedikki hálddahasas. Áigumuš lea doallat sulli 5 čoahkkima váiddalávdegottis.

Jahkái 2012 várrejuvvo 150 000 ru Sámedikki váiddalávdegoddái doarjjaáššiid várás.

16 Hálddahusdási doaibmagolut

Tabealla 16.1 Hálddahusdási doaibmagolut

(1000 ru)

Čilgehus	RR 2010	Bud 2011	Rev 2011	Bud 2012	+/- 12-Rev	
					11	% erohus
- Hálddahusdási doaibmagolut	84 977	89 300	90 560	90 000	-560	-0,6 %
- Sierra prošeavttat	-316	0	3 600	0	-3 600	-100,0 %
SUBMI	84 661	89 300	94 160	90 000	-4 160	-4,4 %

Sámedikki hálddahusas leat válđoáššis golbma sierra rolla álbmotválljejuvvomiid ja álbmoga ektui:

- Ráhkanahhtit hálddašanáššiid Sámedikki sierra politihkalaš mearráduorgánaide
- Parlameantahálddašeapmi Sámedikki ovddas
- Doaibmat Sámediggeráđi politihkalaš čállingoddin

Sámedikkis lea sihke parlameanta, politihkalaš jođihangoddi ja hálddahus čohkkejuvvon oktan orgánan. 2011:s rievdaduvvui Sámedikki hálddahusa organiseren sakka. Hálddahusas leat dál badjel 135 bargu juogaduvvon 7 fágaossodahkan ja 2 stában:

- Giellaossodat (GIE)
- Bajásšaddan- ja oahpahuossodat (BOA)
- Ealáhus-, kultur- ja dearvvašvuodaossodat (EKD)
- Vuoigatvuođaid- ja riikkaidgaskasašáššiidossodat (VUR)
- Kulturmuhto-, areála- ja birasossodat (KAB)
- Hálddahusossodat (HÁL)
- Gulahallanossodat (GUL)
- Direktivrra stába (DIR)
- Dievasčoahkkinstába (DIS)

Ossodagat meannudit áššiid ja addet bálvalusaid sihke politihkalaš eiseválddiide ja álbmogii. Juohke ossodagas lea erenoamáš ovddasvástáduš fágapolitihkalaš čállingoddin sámediggeráđđái. Dievasčoahkkinstábas lea ovddasvástáduš lávdegodde- ja dievasčoahkkimiin ja áirasiid bálvaleames.

16.1 Hálddahusa doaibmagolut

Hálddahusa doaibmagoluide gullet oppalaš investeremat, investeremat DGT-reaidduide ja sámediggevistti bajásdoallami.

Dasa lassin gullá poasta bargujoavkku goluide mat barget Ceavccegeađgi/Mortensnes oččodemiin tentatiivvalaš máilmmeárbelistii.

Sámediggi lea 2010:s dahkan rámmašiehtadusa Making Waves fitnodagain Sámedikki neahttafálaldagaid ovddideamis. Neahttasíidu galgá rahppojuvvot 1.1.2012 ja lea heivehuvvon ođđaáiggi neahttasíidduid dálá gáibádusaide. Dusten dihtii geavaheddjiid dárbbuid ferte čađat ovddidit ja buoridit neahttasíidduid.

Jahkái 2012 várrejuvvon oktiibuot 90 000 000 ru hálddahusa doaibmagoluide.

17 Sámedikki njuolggga doarjjaortnegiid njuolggadusat

17.1 Ulbmil

- Njuolggadusaid ulbmilin lea addit deavdda mearrádusaid Sámedikki bušehttii.
- Njuolggadusat guske Sámedikki njuolggga doarjjaortnegiidda

17.2 Hálddašeapmi

- Doarjjahálddašeapmi galgá doaibmat stáhta ekonomijastivrema ja doarjjahálddašeami gáibádusaid mielde stáhta ekonomijastivrema njuolggadusaid bokte ja stáhta ekonomijastivrema mearrádusaid bokte, ja Sámedikki 2012 bušehta bokte.
- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida jahkásaččat movt ruđat Sámedikki bušehtas galget juogaduvvot, ja sáhtá válljet surggiid maid vuorruha dahje válljet makkár beroštumit erenoamážit galget vuhtii váldojuvvot doarjjaortnegiid hálddašeamis.

17.3 Oppalaš eavttut

- Sámediggi sáhtá viežžat njuolggga doarjagiid vuostáiváldiin kredihtadieđuid.
- Fitnodagat, ásašusat ja organisašuvnnat mat ožžot doarjaga galget leat registrerejuvvon Ovttatregistaris Norggas. Dát ii guoskka olgoriikka fitnodagaide.
- Njuolggga doarjaga vuostáiváldit fertet jodihit doaimma dávistettiin gustovaš lágaide ja njuolggadusaide, maiddá vearro-, divat- ja rehketdoalloláhkaaddima. Dát ii guoskka olgoriikka fitnodagaide.
- Njuolga doarjaga vuostáiváldit eai sáhte oažžut doarjaga ohcanvuđot ortnegiin doaimmaide ja prošeavttaide maid njuolggga doarjja galgá gokčat.
- Doarjagat eai galgga geavahuvvot doaimma likviditehta muddemii. Ii leat vejolaš ovddidit máksimiid, nu ahte doarjjaoažžu sáhtá bidjat doarjaga reantoguoddi ruhtan dahje loatnan ja nie oažžut dietnasa lassin dan juolluduvvon submái.
- Doarjjaoažžus lea geatnegasvuolta addit Sámediggái buot dieđuid mat leat relevánta doarjaga juolludeapmái. Dát guoská earret eará ekonomalaš ja hálddahuslaš beliid stuorra rievdadusaide.
- Jagi 2013 bušehtadárbbut sáddejuvvojit Sámediggái maŋimuštá cuoŋománu 1. b. 2012.
- Jagi 2012 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái maŋimuštá cuoŋománu 1. b. 2012. Sámedikki doaibmaplánaskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot.
- Ásašusain mat ožžot doarjaga Sámedikki bušehtas galgá leat unnimusat 40-60 % sohka bealdásedeaddu stivrras. Seamma njuolggadusat gusket várrelahtuide.

17.4 EEO-njuolggadusat

- Sámedikki doarjjaortnegat fertejit leat EEO-šiehtadusa njuolggadusaid rámmaid siskkobealde stáhta doarjaga ektui. Sámediggái gusket EEO-šiehtadusa mearrádusat seamma láhkai go stáhta-gieldda- ja fylkkahálddašeapmái dan ektui movt almmolaš doarjagat galget juolluduvvot.
- EEO-šiehtadusa njuolggadusaiguin gildojuvvo vuolggasajis buot almmolaš doarjja dakkár ealáhusdoibmii mii sáhtta botnjat gilvvo ja váikkuhit EEO-guovllu oktasašgávppašeapmái. Váldoáššis eai guoskka EEO-šiehtadusa stáhtadoarjjanjuolggadusat eanadollui ja guolástusaide.
- Vaikko váldonjuolggadussan lea ge ahte almmolaš doarjja lea gildojuvvon, de leat biddjojuvvon mánga spiehkastaga maiguin sihkkarastojuvvo ahte sáhtta addit doarjaga dasa mii ovdánahtta deatalaš servodatlaš ja politihkalaš mihttomeriid. Sámedikki doarjagat leat hábmejuvvon nu ahte dat dávistit mearriduvvon spiehkastateavttuiguin gildosis.
- EFTA Bearráigeahččanorgána (ESA) bargun lea bearráigeahččat ahte njuolggadusat dollojuvvojit Norggas. Dat mearkkaša dan ahte dihto lágan doarjaga ferte ESA ovdagihtii dohkkehit ovdal go dan sáhtta juolludit.
- ESA sáhtta geatnegahttit norgga eiseválddiid, maddái Sámedikki, gáibidit doarjaga ruovttoluotta doarjjaoažžus jos doarjja ii leat addojuvvon njuolggadusaid mielde dahje doarjjaoažžu ii geavat doarjaga dan ulbmilii masa lea addojuvvon.

17.5 Ulbmilolahusa mihttomearit ja eavttut

- Sámediggi mearrida jahkásaš bušeahhtamearrádusain ulbmilolahusa mihttomeriid ja eavttuid ortnegiid várás.

17.6 Mearrádusa dieđiheami birra

- Doarjjareive galgá hábmejuvvo stáhta ekonomijastivrema mearrádusaid čuoggá 6.3.3.mielde.
- Doarjjareivves galgá mitalit dieđuid váiddavejolašvuoda, váiddaáigemeari, váiddaásahusa birra ja čilget lagabuidda movt váidaga galgá čállit, ja vuoigatvuoda birra beassat geahččat ášši dokumeanttaid, gč. hálldahuslága § 27.

17.7 Máksineavttut

- 50 % doarjagis máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go doarjjaeavttut leat ollašuttot ja go doarjjaoažžu lea sádden Sámediggái máksinávžžuhusa. Sus gi vuolláičállá máksinávžžuhusa galgá leat fápmudus geatnegahttit fitnodaga/ásahusa jna. Dát ii guoskka NuorajTV:ii iige vuodđudussii Protect
- Vuodđudussii Protect guoská: 50 % doarjagis máksojuvvo dalle go vuodđudus lea registrerejuvvon vuodđudusregistaris. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go doarjjaeavttut leat ollašuttot ja go doarjjaoažžu lea sádden Sámediggái máksinávžžuhusa. Sus gi vuolláičállá máksinávžžuhusa galgá leat fápmudus geatnegahttit fitnodaga/ásahusa jna.

- NuorajTV:ii guoská: 50 % doarjagis máksojuvvo dalle go oktasaš ruhtadeapmi departemeanttaiguin lea šiehttojuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go doarjjaeavttut leat ollašuhhton ja go doarjjaoažžu lea sádden Sámediggái máksinávžžuhusa. Sus gi vuolláičállá máksinávžžuhusa galgá leat fápmudus geatnegahttit fitnodaga/ásahusa jna.
- Doarjja mii lea vuollel 100 000 ru máksojuvvo ollásit bušeahhtajagi álggus.
- Jos doarjjaoažžu rihkku doarjjaeavttuid de sáhtta dat dagahit dan ahte máksimat bissehuvvojit buot eará doarjagiin maid doarjjaoažžu oažžut Sámedikkis, dassáži go eavttuid rihkkun lea nohkan. Muđui gusket njuolggadusat mat leat lágas “Lov om foreldelse av fordringer” (foreldelsesloven).

17.8 Rapporteren ja bearráigeahččan

- Jagi 2011 ossodatrehketdoallu sáddejuvvo Sámediggái mañimuštá borgemánu 31. b. 2012. Ossodatrehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja dietnasiid doarjjaortnega mihttomeari ektui. Dat mearkkaša sierra golut ja dietnasat eará vejolaš njuolga ja ohcanvuđot doarjagiid oktavuodas mat lunddolaččat eai gula ortnega vuollái. Ossodatrehketdoallu galgá leat biddjojuvvon nu ahte dan sáhtta buohtastahttit bušeahtain. Jos leat stuorra spiehkastagat de daidda galgá bidjat mearkkašumiid.
- Raporta ruđaid geavaheamis jagi 2011 doaibmaplána ektui sáddejuvvo Sámediggái mañimuštá borgemánu 31. b. 2012. Sámedikki rapporterenskovvi ortnega ruđaid geavaheamis galgá geavahuvvot.
- Stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon revisora galgá duođaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Revišuvdna galgá čađahuvvot dávistettiin áiggis áigái gustojeaddji nationála ja riikkaidgaskasaš revišuvdnastándárddaide. Revisora galgá identifiseret rehketdoalu ollislaš goluid ja vejolaš geavatkehtes ruđaid bidjamiin. Dasa lassin go duođašta ahte rehketdoallu lea biddjojuvvon válddahuvvon rehketdoalloprinsihpaid mielde galgá revisora duođaštit ahte guoskevaš doarjjaeavttut ruđaid geavaheamis/meannudeamis leat dollojuvvon. Revišuvdna gáibádus ii guoskka doaimmaide maid gieldarevišuvdna ja Riikarevišuvdna reviderejit.
- Sámediggi ja Riikarevišuvdna sáhttet bearráigeahččat ahte ruđat geavahuvvojit eavttuid mielde, gč. juolludusnjuolggadusa § 10 nuppi lađđasa ja riikarevišuvdnalága § 12 goalmmát lađđasa.

17.9 Doarjaga unnideapmi

- Jos badjelbáza (jahkeboadus) ovddit jagi lea badjel 20 % doarjjasupmis, de unnida Sámediggi doarjjasubmi boahpte bušeahhtajahkái vásttolaččat.

17.10 Doarjaga ruovttoluotta geassin ja ruovttoluotta máksin

- Jos doarjjaeavttut eai leat ollašuhthtojuvvon, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit njuolgga doarjaga Sámedikkis čuovvovaš jagi.
- Sámediggi sáhtta geassit doarjaga ruovttoluotta dahje gáibidit máksojuvvon doarjaga ruovttoluotta máksojuvvo jos:
  - Doarjjaoažžu lea rihkkon dieđihangeasku čuoggás 17.3
  - Doarjja ii geavahuvvo daid eavttuid mielde mat leat mearriduvvon doarjjareivves
  - Doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila mielde

- Lea julggaštuvvon gohččumuš, ovddiduvvon reastaluvvangohčus, priváhta dahje almmolaš vealgešiehtadallamat leat rahppojuvvon doarjjaoažžu ektui dahje doarjjaoažžu heaitá máksimis máksámušaidis
- Doarjjaoažžu eará láhkái stuorrát lea rihkkon dáid njuolggadusaid mearrádusaid
- Doarjja lea máksojuvvon menddo ollu

Jos doarjjaoažžu dákkár oktavuodain ii mávsse ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit dan mii lea buorin máksojuvvot. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhtá gáibidit maŋgoneami ovddas reanttuid vel lassin, gč. lága “lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling mv.”

17.11 Evalueren

- Sámediggi galgá jeavddalaččat árvvoštallat oažžun dihte dieđuid dan birra ahte leat go doarjjaortnegat beaktilat resursageavaheami, organiserema ja mearriduvvon mihttomeriid ektui.

17.12 Sierra eavttut ovttaskas njuolgga doarjjaortnegiidda

17.12.1 Guovttegielalašvuodadoarjja gielddaide

Eaktu:

- Ráhkaduvvo ovttasbargošiehtadus Sámedikki ja ovttaskas hálddašangieldda gaskka guovttegielalašvuoda doarjaga geavaheamis.

Meroštallannjuolggadusat:

- Vuodđooassi:
- Vuodđodoarjja lea 35 % ollislaš guovttegielalašvuoda doarjaga rámmas gielddaide ja dat juogaduvvo ovttá mađe hálddašangielddaid gaskka.

Bálvalanoassi:

- Bálvalanoassi lea 40 % ollislaš guovttegielalašvuoda doarjaga rámmas gielddaide ja dat juogaduvvo hálddašangielddaide čuovvovaš mihtuid mielde:
- Ohppiidlohku geain lea sámegeiella vuosttašgiellan vuodđoskuvllas (deattuhuvvo 44 %)
- Ohppiidlohku geain lea sámegeiella nubbingiellan vuodđoskuvllas (deattuhuvvo 25 %)
- Man ollugat leat dieđihuvvon Sámedikki jienastuslohkui gielddas (deattuhuvvo 31 %)
- Ohppiidlohku vuodđoskuvllaid diehtujuohkinvuogádagas internehtas (www.wis.no/gsi) jahkái 2011 biddjojuvvo vuodđun ohppiidlogu rehkenastimii geain lea sámegeiella vuosttaš- ja nubbingiellan vuodđoskuvllas. Man ollugat leat dieđihuvvon Sámedikki jienastuslohkui 2011:s biddjojuvvo vuodđun.

Ovddidanoassi:

- Ovddidanoassi lea 25 % ollislaš guovttegielalašvuoda doarjaga rámmas gielddaide. Ovddidanoassi muddejuvvo doaimma ja čadašuvvon doaibmabijuid mielde jagis jahkái, ja ovttasbargošiehtadusaid mielde mat leat ovttaskas gieldda ja Sámedikki gaskka.

EEO-njuolggadusat:

- Sámediggi muittuha ahte gielddaide gusket EEO-šiehtadusa njuolggadusat almmolaš doarjaga birra. Dat mearkaša dan ahte gielddain lea ovddasvástáduš fuolahit ahte guovttegielalašvuoda doarjja Sámedikkis geavahuvvo njuolggadusaid mielde. Erenoamáš deatalaš lea fuomášit ahte jos doarjja geavahuvvo doarjjan viidáseappot vuostáiváldiide geain lea ekonomalaš doaibma, de fertejit gielddat ieža árvoštallat ahte soahpá go dat almmolaš doarjaga njuolggadusaid. Dieđut almmolaš doarjaga njuolggadusaid birra gávdnojit Ođasmahttin- ja hálldahusdepartemeantta ruovttusiidduin, geahča liŋkka <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/tema/konkurransepolitikk/regler-om-offentlig-stotte.html?id=592103>

17.12.2 Guovttegielalašvuoda doarjja fylkkagielddaide

Eaktu:

- Ráhkaduvvo ovttasbargošiehtadus Sámedikki ja ovttaskas hálldašanfylkkagieldda gaska guovttegielalašvuoda doarjaga geavaheamis.

Meroštallannjuolggadusat:

Vuođđo- ja bálvalanoassi:

- Vuođđo- ja bálvalandoarjja lea 75 % ollislaš guovttegielalašvuoda doarjaga rámmas fylkkagielddaide ja dat juogaduvvo ovttá mađe hálldašanfylkkagielddaid gaska.

Ovddidanoassi:

- Ovddidanoassi lea 25 % ollislaš guovttegielalašvuoda doarjaga rámmas fylkkagielddaide. Ovddidanoassi muddejuvvo doaimma ja čadahuvvon doaibmabijuid mielde jagis jahkái, ja ovttasbargošiehtadusaid mielde mat leat ovttaskas fylkkagieldda ja Sámedikki gaska.

EEO-njuolggadusat :

- Sámediggi muittuha ahte fylkkagielddaide gusket EEO-šiehtadusa njuolggadusat almmolaš doarjaga birra. Dat mearkaša dan ahte fylkkagielddain lea ovddasvástáduš fuolahit ahte guovttegielalašvuoda doarjja Sámedikkis geavahuvvo njuolggadusaid mielde. Erenoamáš deatalaš lea fuomášit ahte jos doarjja geavahuvvo doarjjan viidáseappot vuostáiváldiide geain lea ekonomalaš doaibma, de fertejit fylkkagielddat ieža árvoštallat ahte soahpá go dat almmolaš doarjaga njuolggadusaid. Dieđut almmolaš doarjaga njuolggadusaid birra gávdnojit Ođasmahttin- ja hálldahusdepartemeantta ruovttusiidduin, geahča liŋkka <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/tema/konkurransepolitikk/regler-om-offentlig-stotte.html?id=592103>

17.12.3 Sámi giellaguovddážit

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doarjaga juohkima sámi giellaguovddážiidda.

17.12.4 Sámi kulturviesut ja kulturgaskkustanáhusat

Eaktu:

- Juolludusas Sámi dáiddaguovddáži várrejuvvo 340 000 ruvnnu sámi dáiddáriid čájáhusdivada várás

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi doarjaga juohkima sámi kulturviesuide.

EEO-njuolggadusat:

Villmarkscampen i Tollådal gusto čuovvovaš:

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot lálkaásahusa skábmamánu 14. b. 2008 nr 1213. Dáin njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnnu 2011:s) ovttá dahje mángga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdal go doarjaga sáhtta máksit ferte doarjjaoažžu duodástit Sámediggái ahte ii oaččo mearkkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearálaččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnnu. Vejolaš odđá almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahtta gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuohta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fálladatáigemeari rájes.

Riikkaidgaska sámi filbmaguovddáži guoská čuovvovaš:

- Sámediggi muittuha ahte Riikkaidgaskasaš Sámi filbmaguovddáži (ISF) gusket EEO-šiehtadusa njuolggadusat almmolaš doarjaga hárrái. Dat mearkkaša dan ahte ISF:s, oassin almmolaš váikkuhangaskaopmeapparáhtas, lea ovddasvástádus sihkkarastit ahte doarjja mii juolluduvvo dávista njuolggadusaide almmolaš doarjaga hárrái. ISF doarjja ii leat dieđihuvvon EFTA bearráigeahččanorgánii (ESA) iige leat dohkkehuvvon dan beales, nugo filbmadoarjjaortnet Kulturdepartemeanttas/Norgga Filbmainstituhtas galgá.
- Mii fuomášuhttit ahte ISF sáhtta addit doarjaga mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusaid mielde, lálkaásahusa skábmamánu 14. b. 2008 nr 1213 mielde. Dákkár doarjaga ii dárbbáš raporteret dahje dieđihit ESA:i. Dás lea stuorámus lobálaš doarjja ovttá doarjjavuostáiváldái 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnnu 2011:s) 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Jos šaddá áige guovdil ISF:i addit doarjaga mii lea eanet go eanemus doarjjamearri mearkkašmeahttun doarjagis, sáhtta ISF árvoštallat dieđihit iežas filbmadoarjjaortnega ESA:i EU-komišuvnna filbmadoarjja njuolggadusaid mielde.

17.12.5 Sámi festiválat

Eavttut:

- Festivála doarjagis lea ruhta dábálaš prográmmii ja artistabálkkážiidda.
- Doarjjaoažžu ii sáhte oažžut doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiin mat gusket doaimmaide festivála oktavuodas.
- Doarjagis Guovdageainnu musihkkafestiválii leat ruđat Sámi Grand Prix-lávlagiid almmuheapmái ja mátkegoluide gii vuotit Sámi Grand Prix gilvvu vai beassá searvat Liet minoritehta musihkkagilvui. Doarjjaoažžu ii sáhte oažžut doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiin mat gusket doaimmaide festivála oktavuodas.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda juohke jagi doarjaga sámi festiválaide.

17.12.6 Sámi valáštdallan

Eaktu:

- Arctic Winter Games (AWG) doarjja galgá geavahuvvot olles norgga beale delegašuvnna goluide, maiddá kulturbargiide, geat galget searvat Arctic Winter Games (AWG) gilvvuide 2012:s. Doarjaga hálddaša SVL-N.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda juohke jagi doarjaga sámi valáštdallamii.

17.12.7 Sámi teáhter

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda juohke jagi doarjaga sámi teáhterii.

17.12.8 Girjebusset

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda juohke jagi doarjaga girjebussiide.

17.12.9 Museat

Eavttut:

- Doarjagis Deanu ja Várjjaga museasiidii lea čuovvovaš mielde:
  - Doarjja Ceavccageađggi kulturमितoguvlvi Sámedikki dohkkehan sealluhanplána mielde.
  - Doarjja nuortalaš kulturbirrasa suodjaleapmái ja oainnusmahttimii Sámedikki dohkkehan sealluhanplána mielde.
  - Doarjja Vuonnamárkaniid hálddahus- ja prošekterengoluide
- Doarjagis RidduDuottarMuseai lea čuovvovaš mielde
  - Ođđaaigásaš dáidaga oastit
  - Sámi museafierpmádaga koordineren
  - Duodaštanguovddáža Áltta-akšuvdna ásaheapmái
- Doarjagis Árran Julevsame guovddasj lea doarjja bihtánsámi museadoibmii mielde
- Doarjagis Várdobáike lea doarjja Gállogietti museai mielde.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda doarjaga museaide.

17.12.10 NuorajTV

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda doarjaga NuorajTV:ii.

17.12.11 Sámi publikašuvnnat

Eavttut:

- Doarjagis Gábaid, Š ja Sámis lea eaktun ahte unnimusat 20 % sisdoalus almmuhuvvo mátta- ja/ dahje julevsámegillii.
- Doarjagis Bårjåsii lea eaktun ahte unnimusat 50 % sisdoalus almmuhuvvo julevsámegillii.
- Doarjagis Máttasámi girkobláđđái lea eaktun ahte unnimusat 20 % sisdoalus almmuhuvvo máttasámegillii.
- Sámedikki doarjja ii galgga addojuvvot eanet go duohta goluide almmuheami oktavuodas.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda doarjaga sámi publikašuvnnaide.

17.12.12 Rávisolbmuidoahpahusprográmma

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda juohke jagi doarjaga rávisolbmuidoahpahusprográmmii.

17.12.13 Árbedieđuid vuogádatlaččat kárten

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda juohke jagi doarjaga árbedieđuid vuogádatlaččat kártemii.

17.12.14 Doarjja geavaheaddjifálaldaga várás vuorraset sápmelaččaide

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda juohke jagi doarjaga geavaheaddjifálaldagaid várás vuorraset sápmelaččaide.

17.12.15 Organisašuvnadoarjja – Duoji ealáhusšiehtadus

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjaga sturrodat lea šiehtadallamiid duoji ealáhusšiehtadusa bohtosa mielde

17.12.16 Doarjja duoji ovddideapmái ja ealáhusrekrutteren– VSP

Eavttut:

- Fitnooahpahaslávdegoddi galgá dohkkehit fitnooahppisoahpamušaid
- Fitnooahppisoahpamuš ii galgga bistit guhkit go 2 jagi, spiehkastahkan leat permišuvnnat mat addojuvvojit mánnáoazžumii ja buozalmasvuhtii. Erenoamáš oktavuodain sáhtta soahpamuš guhkiduvvot gitta 3 jagi rádjai. Fylkkagiela ferte dan dohkkehit. Fitnooahppibáلكá lea dattetge gáržžiduvvon 2 jagi oahppoáigái.
- Fitnoohppiin galgá leat teorehtalaš duodjegelbbolašvuohta dahje gelbbolašvuohta sullasaš fágain ovdal go fitnooahppisoahpamuš dahkkojuvvo.

- Sierra sisaváldinlávdegoddi mas leat golbma lahtu välljejit fitnoohppiid.

Meroštallannjuolggadusat:

- Juohke fitnoohppi nammi máksojuvvo fitnoohppifitnodahkii 100 000 ru doarjjan fitnodatoahppibáلكán.
- Fitnoohppiortnega hálddahusa várás addojuvvo 500 000 ruvnu.

Sámedikki dievasčoahkkin juolluda juohke jagi doarjaga fitnoohppiortnegii.

17.12.17 Duodjeinstituhtta

Eaktu:

- Doarjagis Duodjeinstituhttii várrejuvvo 1 000 000 ru duoji bagadanbálvalusaide

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda juohke jagi doarjaga Duodjeinstituhttii.

17.12.18 Ungt entreprenørskap

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda juohke jagi doarjaga Nuorra ealáhushutkamii.

17.12.19 Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda juohke jagi doarjaga Barents álgoálbmotkantuvrii Lujávrris.

17.12.20 Sámi rájárasttideaddji organisašuvnnat

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda juohke jagi doarjaga Sámiráđđái.

17.12.21 Vuodđudus Protect

Eaktu:

- Vuodđudus Protect galgá leat registrerejuvvon Vuodđudusregistaris ovdal go doarjja máksojuvvo.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda juohke jagi doarjaga Vuodđudussii Protect.

17.12.22 Sámi válldoorganisašuvnnat

Eavttut:

- Organisašuvnnat fertejit duođaštit ahte dain 31.12.11 nammii ledje unnimusat 500 máksán lahtu. Miellahttolista galgá sáddejuvvot mielde.
- Miellahttomáksu galgá leat unnimusat 100 ruvnnu lahttu nammii jahkái.
- Doarjja ii addojuvvo riikapolitihkalaš organisašuvnnaid sámi vuolleorganisašuvnnaide mat ožžot eará almmolaš doaibmadoarjaga.
- Doarjja ii addojuvvo politihkalaš bellodagaide mat leat registrerejuvvon Bellodatregistaris mat bidjet listtaid stuorradiggeválgii ja gielda- ja fylkkadiggeválgii.
- Sáhttet registrerejuvvot 3 báikkálaš searvvi sierra gielddain go okta dain lea nuoraidsearvi

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 30 % jahkásaš rámmas juogaduvvo dássálaga daid organisašuvnnaid gaskka mat devdet juolludaneavttuid. Stuorámus vuodđodoarjja sámi válldoorganisašuvnna nammii lea 367 650 ruvnnu.

b) Miellahttodoarjja:

- 70 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat juovlamánu 31. b. guokte jagi ovdal bušeahhtajagi lahttologu mielde. Stuorámus miellahttodoarjja sámi válldoorganisašuvnna nammii lea 1 000 000 ruvnnu.

17.12.23 Dásseárvodoaibmabijut

Eaktu:

- Sámediggi eaktuda ahte prošeakta Gáldus goziha Sámedikki 2009-2013 dásseárvodoaibmaplána sisdoalu ja mihttomeari.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin juolluda juohke jagi doarjaga dásseárvodoaibmabijuide.

17.12.24 Sámedikki politihkalaš joavkkut

Eavttut:

- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagis go dat leat juolluduvvon. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon mañimušta golggotmánus 2012
- Gáibiduvvo ahte ruđaid geavaheamis čállojuvvo raporta ja rehketoallu mat sáddejuvvojit dievasčoahkkinjodihangoddái mañimušta cuoñománus 2012.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan 30.11.06 Sámedikki politihkalaš joavkkuid ruđaid geavaheami várás.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 5 % jahkásaš rámmas juogaduvvo dássálaga daid joavkkuid gaskka mat leat registrerejuvnon Sámedikkis, gč. njuolggadusaid maid Sámediggi lea mearridan 30.11.06 Sámedikki politihkalaš joavkkuid ruđaid geavaheami várás

b) Doarjja áirraslogu mielde:

- 95 % jahkásaš rámmas juogaduvvo dássálaga buot áirasiidda seamma ollu.

17.12.25 Opposišuvnna bargoeavttut

Juolludaneavttut:

- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagis go dat leat juolluduvvon. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon maŋimuštá golggotmánu 1.b. 2012
- Gáibiduvvo ahte ruđaid geavaheamis čállojuvvo raporta ja rehketoallu mat sáddejuvvojit dievasčoahkkinjođihangoddái maŋimuštá cuoŋománu 1. b. 2012.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan 30.11.06 Sámedikki politihkalaš joavkkuid ruđaid geavaheami várás.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 10 % jahkásaš rámmas juogaduvvo dássálaga daid joavkkuid gaskka mat gullet Sámedikki opposišuvdnii.

b) Doarjja áirraslogu mielde::

- 90 % jahkásaš rámmas juogaduvvo dássálaga buot áirasiid nammii opposišuvnna joavkkuin.

18 Njuolggadusat Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiid várás

18.1 Ulbmil

- Njuolggadusaid ulbmilin lea addit deavdda mearrádusaid Sámedikki bušehtti.
- Njuolggadusat gusket Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiidda

18.2 Definišuvnnat

- Doaibmagollun lohkkovuvvojit: rehketoallo- ja revisuvdnabálkkážit, reantogolut, divadat, eará finánsagolut, vearro- ja divatgolut, elrávdnji, vistegolut, dáhkádusat, penšuvdnagolut, sosiálagolut, eará bargiidgolut, stivrabálkkážit, stivragolut, fitnodatčoahkkin- ja válđočoahkkingolut, árvonjeaidimat ja -geahpedeamit.
- Sosiálagollun lohkkovuvvojit: bargiid skeaŋkkat, bargiid kurssat, friija kantiidna ja eará sullasaš ovddut.
- Investeremin lohkkovuvvo oamastusoassi mii bistá ja man geavahanáigi lea 3 jagi ja ahte ??haddi lea 15 000 ru dahje eanet earret momssa (guoská momsageatnegasaide).
- Mohtorfievrun lohkkovuvvo: mohtorfievru mii lea mohtorfievroláhkaásahusa nuppi kapihttala mielde
- FOR-1994-10-04-918 Forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften).

18.3 Hálddašeapmi

- Doarjjahálddašeapmi galgá doaibmat stáhta ekonomijastivrema ja doarjjahálddašeami gáibádusaid mielde stáhta ekonomijastivrema njuolggadusaid bokte ja stáhta ekonomijastivrema mearrádusaid bokte, ja Sámedikki 2012 bušehta bokte.
- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida jahkásaččat movt ruđat Sámedikki bušehtas galget juogaduvvot, ja sáhtá válljet surggiid maid vuoruha dahje válljet makkár beroštumit erenoamážit galget vuhtii válđovuvvot doarjjaortnegiid hálddašeamis.
- Ohcanvuđot doarjjaortnegiid hálddaša Sámediggi hálddahuslága mielde.
- Ovttaskas mearrádusa mii lea dahkkovuvvon dáid njuolggadusaid mielde sáhtá váidit Sámedikki váiddalávdegoddái hálddahuslága § 28 mielde.

18.4 Mearrádusat dieđiheami birra

- Sámediggi almmuha doarjagiid stáhta ekonomijastivrema mearrádusaid mielde.

18.5 Oppalaš eavttut:

- Ohcamiid meannudeami oktavuodas sáhtta Sámediggi árvvoštallat nagoda go ohcci ekonomalaččat čadahit proševtta/ásaheami. Sámediggi sáhtta viežžat kredittadieđuid ohcci birra.
- Fitnodagat, ásašusat ja organisašuvnnat mat ožžot doarjaga fertejit leat registrerejuvvon Ovttatregistaris Norggas. Dát ii guoskka daid doarjjaoažžuide mat ožžot doarjaga riikkaidgaskasaš doaibmabijuide.
- Buohkat geat ožžot doarjagat fertejit ássat Norggas ja leat álbmotregistaris doppe. Dát ii guoskka studeanttaide geat ožžot stipeandda. Studeanttain geat ožžot stipeandda ferte leat oktavuoha almmolaččat dohkkehuvvon oahppoásahussii Davviriikkain. Olgoriikkalaš studeanttain geat ožžot stipeandda ferte leat oktavuoha almmolaččat dohkkehuvvon oahppoásahussii Norggas. Olbmot geat ožžot 100 % bálkábuhtadusa iežaset bargoadit oahppoáiggis eai leat vuoigadahttojuvvon oažžut stipeandda Sámedikkis, dát ii guoskka rávisolbmuid oahppostipendii.
- Ohcci doaibma galgá dávistit gustovaš lágaide ja njuolggadusaide, dát guoská maiddá vearro-, divat- ja rehketdoalloláhkaaddimii.
- Doarjja ii addojuvvo juo čadahuvvon dahje juo álggahuvvon doaibmabijuide. Erenoamáš ákkaid vuodul sáhtta doarjja addojuvvot dakkár oktavuodain.
- Ohccis lea geatnegasvuoha addit Sámediggái buot dieđuid mat leat dárbbaslaččat ohcama meannudeapmái, maiddá dieđu jos oažžu eará almmolaš doarjaga.
- Maŋŋá go doarjjaloahpádus lea addojuvvon, ferte doarjjaoažžu ieš fuolahit ja dieđihit vejolaš eaktorievdadusaid birra. Doarjjaoažžu ii sáhte rievdatit stuorrát guoskevaš proševtta dahje doaibmabiju almmá ahte dat lea čálalaččat ovddiduvvon ja Sámediggi galgá dan leat čálalaččat dohkkehan. Ruhtadanplána ja investerenplána rievdadeapmi lohkkjuovvo álohii stuorra rievdadussan. Unnimus 20 % gollogeahčastaga ollislaš goluid rievdadusas lohkkjuovvo stuorra rievdadussan.
- Maŋŋá doarjjamearrádusa sáhtta leat váldonjuolggadus ahte ii addojuvvo eanet doarjja seamma doaibmabidjui/prošektii.
- Doarjjaoažžu galgá muitalit ahte lea ožžon Sámedikkis doarjaga doaibmabidjui/prošektii.

18.6 EEO-njuolggadusat

- Sámedikki doarjjaortnegat fertejit leat EEO-šiehtadusa njuolggadusaid rámmaid siskkobealde stáhta doarjaga ektui. Sámediggái gusket EEO-šiehtadusa mearrádusat seamma láchkai go stáhta-gieldda- ja fylkkahálddašeapmái dan ektui movt almmolaš doarjagat galget juolluduvvot.
- EEO-šiehtadusa njuolggadusaiguin gildojuvvo vuolggasajis buot almmolaš doarjja dakkár ealáhusdoibmii mii sáhtta botnjat gilvvu ja váikkuhit EEO-guovllu oktasašgávppašeapmái. Váldoáššis eai guoskka EEO-šiehtadusa stáhtadoarjjanjuolggadusat eanadollui ja guolástusaide.
- Vaikko váldonjuolggadussan lea ge ahte almmolaš doarjja lea gildojuvvon, de leat biddjojuvvon máŋga spiehkastaga maiguin sihkkarastojuvvo ahte sáhtta addit doarjaga dasa mii ovdánahtta deatalaš servodatlaš ja politihkalaš mihttomeriid. Sámedikki doarjagat leat hábmejuvvon nu ahte dat dávistit mearriduvvon spiehkastateavttuiguin gildosis.
- EFTA Bearráigeahččanorgána (ESA) bargun lea bearráigeahččat ahte njuolggadusat dollojuvvojit Norggas. Dat mearkkaša dan ahte dihto lágan doarjaga ferte ESA ovdagihit dohkkehit ovdal go dan sáhtta juolludit.
- ESA sáhtta geatnegahttit norgga eiseválddiid, maiddá Sámedikki, gáibidit doarjaga ruovttoluotta doarjjaoažžus jos doarjja ii leat addojuvvon njuolggadusaid mielde dahje doarjjaoažžu ii geavat

doarjaga dan ulbmili masa lea addojuvvon.

18.7 Gáibádusat ohcama sisdollui ja hápmái

- Doarjjaohcan galggašii leat čállojuvvon Sámedikki mearridan ohcanskovvá ja galgá leat beaiváduvvon ja vuolláičállojuvvon. Buot dárbbaslaš mildosat galget čuovvut ohcama.
- Buot prošeaktaohcamiid várás galgá ráhkaduvvot bušeahhta mas lea gollogeahčastat doaibmabijuid ja ruhtadanplána ektui ja prošeaktačilgehus mas válddahuvvo prošeavtta olahusjoavku, mihttomearri, boadusmihttu, fágalaš sisdoallu, ovdánanplána čadnojuvvon muttuide ja prošeavtta čadahanvejolašvuhtii, ja eará eavttuide mat leat 18 kapihttalis Sierra eavttut ovttaskas ohcanvuđot doarjjaortnegiid várás.
- Ohcamis galget leat dieđut mat gáibiduvvojit Sámedikki ohcanskoviin.
- Ohcamis galgá boahtit ovdan makkár ortnegis doarjja ohcojuvvo.
- Sus guhte vuolláičállá ohcama ferte leat fápmudus geatnegahttit fitnodaga/ásahusa jna.
- Ohcamis galgá čilgejuvvo buktá go ohcojuvvon doaibmabidju sierra lágan váikkuhusaid nissonolbmuide ja almmáiolbmuide.
- Ohcan galgá sáddejuvvo almmuhuvvon áigemeeriid siskkobearde.

18.8 Golut mat eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon

- Ii ovttage doarjjaortnegis addojuvvo doarjja mohtorfievrruide.
- Ii ovttage doarjjaortnegis galgga almmolaš doarjja oktiibuot leat badjel 100 % prošeavtta/ doaibmabiju rehketdollui fievrriduvvon goluid ektui.
- Ii ovttage doarjjaortnegis, earret go ealáhusdoarjagis, addojuvvo doarjja investeremiidda.
- Ealáhusdoarjagii ovccát kapihttalis guoská čuovvovaš:
  - Iežas bargu ii sáhte leat badjel 20 % ruhtadanplána ollislaš goluin. Iežas bargu ii sáhte gullat golloplána goluide.
  - Buhtadus iežas bargui ja iežas dávviriid láigui ii galgga leat eanet go márkanhaddi. Dákkár oktavuodain galgá ohcci bidjat haddefálaldaga guovtti vuovdis mielde.

18.9 Ohcamiid árvoštallan ja vuoruheapmi daid gaskka

- Lassin daid vuoruhemiide mat bohtet ovdan Sámedikki bušeahtas árvoštallojuvvojit ohcamat ekonomalaš, márkanlaš, tehnikkalaš, servvodat ávkki, dáiddalašvuoda, fágalaš ja eará relevánta beliid vuodul.

18.10 Ulbmilolahusa mihttomearit ja eavttut

- Ulbmilolahusa mihttomearit ja eavttut mearriduvvojit Sámedikki jahkásaš bušeahttamearrádusain.

18.11 Mearrádusa birra dieđiheapmi

- Doarjjarive hábmejuvvo Stáhta ekonomijastivrema mearrádusaid čuoggá 6.3.3 mielde.

- Dasto galgá doarjjareivves boahitit ovdan váiddavejolašvuhta, váiddaáigemearri, váiddainstánsa ja lágat vuohki movt váidit, ja dasto vuoigatvuhta geahččat ášši dokumeanttaid, gč. hálddašan lága § 27.
- Doarjjaoažžu galgá 5 vahkus sisa doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dieđihit ahte dohkkeha go doarjjaeavttuid. Jos Sámediggi ii oaččo vástádusa eavttuid dohkkeheamis, sihkkovuvvo doarjja almmá duođi eanet dieđitkeahhtá. Sus guhte vuolláičállá ja dohkkeha eavttuid ferte leat fápmudus geatnegahttit fitnodaga/ásahusa jna.

18.12 Mañiduvvon áigemearri proševtta/doaibmabiju gárvvisteamis

- Erenoamáš ákkaid vuodul sáhtta doarjjaoažžu čálalaččat ohcat mañidit áigemeari gárvvistit proševtta/doaibmabiju. Ohcan galgá vuodustuvvot.
- Doarjjaoažžus lea vuoigatvuhta oažžut áigemeari guhkiduvvot jos Sámediggi gáibida rievdadit proševtta mañná go dat lea álggahuvvon.

18.13 Máksineavttut

- Doarjaga máksima várás ferte doarjjaoažžu sáddet Sámediggái máksinávžžuhusa, muđui dan ii máksit. Sus guhte vuolláičállá máksinávžžuhusa ferte leat fápmudus geatnegahttit fitnodaga/ásahusa jna.
- Doarjja máksiovuvvo čuovvovaš eavttuid mielde:
  - Stipeanda ohppiide geain lea sámegiella fágasuorggis joatkkaskuvllas, stipeanda alit ohppui, stipeanda rávisolbmuid oahpahussii ja stipeanda duodjái joatkkaskuvllain ja bachelodásis: máksiovuvvo ollásit dalle go mearrádus lea dahkkojuvvon.
  - Sámi mánáidgárdedoarjja:
    - Máksiovuvvo ollásit mañná máksinávžžuhusa doarjjaoažžus
  - Doarjja fysálaš investeremiidda:
    - Máksiovuvvo ollásit mañná go dohkálaš duodaštus lea buktojuvvon. Dohkálaš duodaštus lea bânkočáláhus mas mielde rehkegat, duodaštus bânkkus, duodaštus autoriserejuvvon rehketdoallis, duodaštus registrerejuvvon dahje stáhta fápmuduvvon revisoras. Doarjaga sáhtta ohcama mielde oažžut máksiovuvvot osiid mielde.
  - Álggahanstipeanda ja duodji lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmmas ja sámi mátkkealáhusat:
    - 75 % máksiovuvvo ávžžuhusa mielde stipeandaáigodaga álggus
    - 25 % máksiovuvvo dalle go prošakta lea čađahuvvon, prošaktarehketdoallu ja prošaktaraporta leat buktojuvvon
  - Doaibmadoarjja duoji ealáhusšiehtadusas:
    - Máksiovuvvo ollásit dalle go buot doarjjaoažžuneavttut leat ollašuhthtojuvvo
  - Čálgoortnega duoji ealáhusšiehtadusas:
    - Máksiovuvvo ollásit dalle go mearrádus lea dahkkojuvvon.

- Doarjja dearvvašvuodá- ja sosiálaprošeavttaide:
  - Doarjja gitta 100 000 ru rádjai máksojuvvo ollásit prošeavtta álggus
- Doarjja badjel 100 000 ru máksojuvvo 75 % prošeavtta álggus. Loahppa 25 % doarjagis máksojuvvo dalle go buot eavttut mat leat mearrádusas leat ollašutttojuvvon
- Eará doarjagat:
  - Doarjja mii lea vuolled 40 000 ru máksojuvvo ollásit dalle go prošeakta/doaibmabidju álggahuvvo. Doarjja mii lea badjel 40 000 ru máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta/doaibmabidju álggahuvvo ja 50 % dalle go buot eavttut mearrádusas leat ollašutttojuvvon
- Jos ohcci ovdal lea ožžon doarjaga Sámedikki ja doarjjaoažžu lea rihkkon doarjjaeavttuid de sáhtta dat dagahit dan ahte máksimat bissehuvvojit dassáži go eavttuid rihkkun lea nohkan. Muđui gusket njuolggadusat mat leat lágas “Lov om foreldelse av fordringer” (foreldelsesloven).

18.14 Raporteren ja bearráigeahččan

- Doarjjaoažžu galgá diedihit ruđaid geavaheami birra. Sámedikki raporterenmála galgá geavahuvvot.
- Rehketdoallu ruđaid geavaheamis galgá čájehit ollislaš goluid ja dietnasiid. Dasa gullet prošeavtta/doaibmabidju eará vejolaš doarjagat ja dietnasat. Rehketdollui sáhtta váldit mielde dušše dakkár goluid ja dietnasiid mat njuolga leat čadnojuvvon prošeavtta/doaibmabidju čađaheapmái. Dalle go lea dohkkehuvvon gollogeahčastat galgá rehketdoallu leat fievrriiduvvon nu ahte dan sáhtta buohtastahit gollogeahčastagain. Stuorra spiehkastagaid dohkkehuvvon gollogeahčastaga ja rehketdoalu gaska galgá kommenteret. Rehketdoalu galgá leat vuolláičállán jođiheaddji/ovddasvástideaddji.
- Daid doarjjaoažžuid ektui geat leat registrerejuvvon momsaregistaris galgá rehketdoallu čájehit goluid ja dietnasiid momssa haga.
- Daid doarjjaoažžuid ektui geat eai leat registrerejuvvon momsaregistaris galgá rehketdoallu čájehit goluid ja dietnasiid oktan momssain.
- Stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon revisora galgá rehketdoalus duodaštit ruđaid geavaheami doarjaga ektui 200 000 ru rájes. Revišuvdna galgá čađahuvvot áiggis áigái gustojeaddji nátionála ja riikkaidgaskasaš revišuvdnastándárddaid mielde. Revisora galgá identifiseret rehketdoalu ollislaš goluid ektui mat čatnasit doarjagii ja vejolaš geavatkehtes ruđaide. Dasa lassin go revisora duodašta ahte rehketdoallu lea biddjojuvvon dohkálaš rehketdoalloprinsihpaid mielde, galgá maiddái duodaštit dan ahte guoskevaš doarjjaeavttut ruđaid geavaheamis/meannudeamis leat dollojuvvon.
- Revišuvdnageasku ii guoskka doarjagiidda:
  - investeremat juohkelágan ealáhusortnegiid vuolde
  - mariidnaealáhusat
  - eanadoallu
  - lotnolasealáhusat árvoháhkkanprográmmas
  - investeren- ja ovddidandoarjja duoji ealáhusšiehtadusa vuolde
- Sámediggi ja Riikarevišuvdna sáhttet bearráigeahččet geavahuvvojit go ruđat eavttuid mielde, gč. juolludusnjuolggadusa § 10 nuppi ladđasa ja riikarevišuvdnalága § 12 goalmát ladđasa.

18.15 Doarjaga oanideapmi proševtta/doaibmabiju gárvvisteami maŋŋá

- Jos loahpalaš golut proševtta/doaibmabiju rehketdoalus leat unnit go dohkkehuvvon gollogeahčastat mearrádusas, oanida Sámediggi doarjaga vásttolaččat.

18.16 Doarjaga ruovttoluotta máksin ja sihkkun

- Proševtta/doaibmabiju gárvvisteami oktavuodas galget geavatkeahtes doarjjaruđat máksojuvvot ruovttoluotta Sámediggái.
- Sámediggi sáhtá gáibidit ruovttoluotta máksojuvvot jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu.
- Sámediggi sáhtá geassit doarjaga ruovttoluotta dahje gáibidit máksojuvvon doarjaga ruovttoluotta máksojuvvot jos:
  - Doarjjaoažžu lea rihkkon dieđihangeasku čuoggás 18.5
  - Doarjja ii geavahuvvo daid eavttuid mielde mat leat mearriduvvon doarjjareivves
  - Doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila mielde
  - Lea julggaštuvvon gohččumuš, ovddiduvvon reastaluvvangohčus, priváhta dahje almmolaš vealgesiehtadallamat leat rahppojuvvon doarjjaoažžu ektui dahje doarjjaoažžu heaitá máksimis máksámušaidis
  - Doarjjaoažžu eará láhkái stuorrát lea rihkkon dáid njuolggadusaid mearrádusaid
- Jos doarjjaoažžu dákkár oktavuodain ii mávsse ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit dan mii lea buorin máksojuvvot. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhtá gáibidit maŋŋoneami ovddas reanttuid vel lassin, gč. lága “lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling mv.”

18.17 Evalueren

- Sámediggi galgá jeavddalaččat árvvoštallat oažžun dihte dieđuid dan birra ahte leat go doarjjaortnegat beaktilat resursageavaheami, organiserema ja mearriduvvon mihttomeriid ektui.

18.18 Sierra eavttut ovttaskas ohcanvuđot doarjjaortnegiidda

18.18.1 Giella

18.18.1.1 Giellaproševttat

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ohcamis spealu almmuheami dahje jorgaleami oktavuodas sámegillii galgá leat soahpamuš originála mánusa vuoigatvuođaoamasteddjiin ja juohkinplána.
- Jos ovttaskas olmmoš ohcá de galgá sus leat čálalaš siehtadus ásašusain dahje organisašuvnnain fágalaš veahki oažžumis proševtta čađaheapmái.
- Terminologija- ja báikenammaproševttain galgá informántta bálkkáš leat mielde proševtta bušehtas

- Terminologijaproševttaide gáibiduvvo unnimusat vuodđofága dahje bachelor-dási oahppu sámegeielas.

Eavttut:

- Doarjja dán oktavuodas ii addojuvvo dakkár giellaproševttaide mat gullet oahpahuslága doaibmaguovllu vuollái ja leat skuvlaeaiggáda láhkageatnegahtton doaimmat.
- Terminologijaproševttaid ektui, sihke tearpmaid ráhkadeami ja sániid čohkkema oktavuodas galget Sámedikki terminologijabarggu njuolggadusat čuvvojuvvot. Tearpmat ja giellaávdnasat mat ráhkaduvvojit galget addojuvvot Sámediggái elektrovnnalaččat dalán go prošekta lea loahpahuuvvon. Sámediggi addá doarjaga terminologijaproševttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta addit ávdnasiid dutkama várás ja almmuhit bohtosiid.
- Baikenammaproševttaid oktavuodas galget Sámedikki mearridan njuolggadusat nammakonsuleantabálvalusa várás čuvvojuvvot. Kopiija dahje originála čohkkejuuvvon ávdnasiin galget addojuvvot Sámediggái elektronalaččat dalán go prošekta lea loahpahuuvvon. Sámediggi addá doarjaga báikenammaproševttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta geavahit čohkkejuuvvon ávdnasiid beaivválaš barggus báikenamaiguin, logaldallamiin, čállosiin, dutkamis ja sullasaččain.
- Doarjja ii addojuvvo čuovvovazži; gálvogoluide, bajásdoallami, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat sáhttet botnjat gilvvu, láigohanvisttiide, vuorkávisttiide, giddodagaid oastimii, leasemii ja čielga lonuhemiide.
- Prošekta gárvvistuvvo mañimuštá guokte mañjá doarjjareivve dáhtona rájes.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošektačilgehusa vuodul, gitta 300 000 ru rádjai.

Ohcanáigemearri:

- Njukčamánu 1. b. Ohcamat mat sáddejuvojit dán dáhtona mañjá eai realitehta meannuduvvo.

EEO-njuolggadusat. Eai gusto doarjaga juohkima oktavuodas almmolaš ja priváhta organisašuvnnaide:

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot skábmamánu 14. b. 2008 láhkaásahusa nr 1213. Dáid njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnnu 2011:s) ovttá dahje mángga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdalgo doarjaga sáhtta máksit ferte doarjjaoažžu duodástit Sámediggái ahte ii oáččo mearkkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearálaččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnnu. Vejolaš ođđa almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahhtá gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuohta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fálladatáigemeari rájes.

18.18.2 Girjjálašvuohta

18.18.2.1 Girjjálašvuohta – ohcanvuđot doarjagat

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ohcama mielddusin galgá leat gárvvistuvvon mánus ja šiehtadus čáliliiguin ja vejolaš govvejeddjiguin
- Go ohcá almmuhit jorgaluvvon girjjálašvuođa, de galgá soahpamuš originálamánusa vuoigatvuođaeaggádiin leat mielde
- Go ohcá almmuhit jietnagirjji, de galgá soahpamuš originálamánusa vejolaš vuoigatvuođaeaggádiin leat mielde
- Ohcama mielddusin galgá leat fágalaš árvvoštallan maid olggobeale fágakonsuleanta lea dahkan. Dát ii guoskka jietnagirjjiide mat ovdal leat almmuhuvvon girjin

Eavttut:

- Girjjálašvuođadorjagiin ii addojuvvo doarjja čuovvovaččaide:
  - Diehtoohcangirjjiide, leksikála dahkosiidda ja referánsadahkosiidda
  - Jahkegirjjiide, báikkálaš historjja jahkegirjjiide dahje eará girjjiide mat leat oavvilduvvon báikkálaš olbmuid várás
  - Skuvla- ja oahppogirjjiide
  - Dieđalaš nákkosgirjjiide, dutkanraporttaide ja čielggadusaide
  - Ovdalis almmuhuvvon girjjálašvuohta. Sierra árvvoštallama vuođul sáhtta Sámediggi addit doarjaga ođđasit prentehusaide ja ođđa almmuhemiide. Dát ii guoskka jietnagirjjiide.
- Dása ii addojuvvo doarjja; gálvogoluide, bajásdollui, doaimmaide mat rievdadit gilvvohallandili, láigovisttiide, vuorkkáide, opmodatoasitmiidda, leasingii, ja buhtes molsumiidda.
- 10 gáhppálaga gárvvistuvvon buktagis sáddejuvvojit Sámedikki girjerádjui
- Doarjja vuollel 40 000 ru máksojuvvo ollásit go buot mearrádusa eavttut leat ollašuvvan, ja badjel 40 000 ruvdnosaš doarjagiin máksojuvvo 50 % go prošeakta/daibmabidju álggahuvvo ja 50 % go buot mearrádusa eavttut leat ollašuvvn.
- Sámedikki doarjagat eai galgga váikkuhit dasa ahte addojuvvo eanet doarjja go girjjálašvuođa almmuheami duohta golut.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot mañimusat guokte jagi maññá doarjjareivve beaivádeami.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Čállihonorára

- Fágagirjjálašvuohta 85 000 ru
- Honorára fágagirjjálašvuođa jorgaleami ovddas, gitta 1 500 ru rádjai juohke siiddus mas leat 2000 čállinguoskkahaga
- Románat, noveallat ja muitalusat 85 000 ru
- Divttat, čájáhusat 75 000 ru
- Smávvamánáidgirjjiit 55 000 ru
- - Girjjálašvuođa jorgalanonorára, gitta 1 500 ru rádjai juohke siiddus 2000 guoskkahagain

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon girjjiin:

Ollislaš buvttadusgollun lohkkoujuvvojit teknihkalaš buvttadeapmi ja doaimmahuslaš golut, ja doarjja rehkenastoujuvvo čuoovvovaččat árkká nammii (mearkkaša 16 siiddu):

- Dábálaš livttes barddáldat (prosa) 9 500 ru
- Váddáset barddáldat (lyriikka ja čájáhus) 11 000 ru

Jus supmi gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadanguoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon proševtta gollomeroštallama. Dat galgá ákkastuvvot čálalaččat.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaiuvilduvvo formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš.

Doaimmahuslaš gollun lohkkoujuvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš mudden ja korrektuvrra lohkan.

Jietnagirjjiide:

Ollislaš buvttadanguoluide gullá buot buvttadeapmi ja buhtadus, ja meroštallojuvvo ákkastuvvon ohcama vuodul, gitta 200 000 ru rádjai.

Jus supmi gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadanguoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon proševtta gollomeroštallama. Dat galgá ákkastuvvot čálalaččat.

Buot buvttadeapmi mearkkaša teknihkalaš buvttadeapmi, bádden ja mángen.

c) Illustrašuvdnagolut

Illustrašuvdnabálkkát ja govvaostin meroštallojuvvo ákkastuvvon gollomeroštusa vuodul.

d) Oppalaš golut

Dan lassin sáhtta b) čuoggás goluin rehkenastit gitta 75 % oppalaš gollun prentejuvvon girjjiide ja gitta 40% rádjai jietnagirjjiin

Oppalaš gollun lohkkoujuvvojit eará golut mat lágádusas leat girjji ráhkadeapmái lassin daidda mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet earret eará leat golut mat lágádusas leat viessoláigui, kontorhálldahussii, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuodđovuoigatvuodáide, fágalaš kvalitehta sihkkarastimii, govvaedigeremii ja sullasaččaide.

e) Vuovdaleapmi ja juohkin

Dasa lassin sáhtta doarjjaoažžu oažžut gitta 15 % rádjai b) čuoggá buvttadanguoluin vuovdaleapmái ja juohkimii

Ohcanáigemearri:

- Čakčamánu 1. b. 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo.

EEO – njuolggadusat:

- Doarjja lea lobálaš dakkár bálvalusaide main lea oppalaš ekonomalaš mearkkašupmi.

18.18.2.2 Musihkkaovddideapmi

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ohcama mielddusin galget leat 5 demogáhppálaga. Molssaeaktun sáhhtá čujuhit ovddeš musihkkaalmmuhemiide.

Eavttut:

- Dása ii addojuvvo doarjja; gálvogoluide, bajásdollui, doaimmaide mat rievdadit gilvohallandili, láigovisttiide, vuorkkáide, opmodatoasitmiidda, leasingii, ja buhtes molsumiidda.
- Musihkkaalmmuhemiin galget 10 gáhppálaga gárvvistuvvon buktagis sáddejuvvotit Sámediggái.
- Sámedikki doarjagat eai galgga váikkuhit dasa ahte addojuvvo eanet doarjja go musihkkaalmmuheami duohta golut.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot maŋimusat guokte jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja gitta 80 % rádjai dohkkehuvvon goluin

Ohcanáigemearri:

- Čakčamánu 1. b. 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo

EEO – njuolggadusat:

- Doarjja lea lobálaš dakkár bálvalusaide main lea oppalaš ekonomalaš mea.

18.18.2.3 Sámegielat govvasárggusráiddut – ohcanvuđot doarjagat

Eavttut:

- Dása ii addojuvvo doarjja; gálvogoluide, bajásdollui, doaimmaide mat rievdadit gilvohallandili, láigovisttiide, vuorkkáide, opmodatoasitmiidda, leasingii, ja buhtes molsumiidda.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot maŋimusat guokte jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami.
- Sámedikki doarjagat eai galgga váikkuhit dasa ahte addojuvvo eanet doarjja go sámegielat govvasárggusráidduid almmuheami duohtagolot.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvo ákkastuvvon ohcama vuodul.

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri 1. mars 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo

EEO – njuolggadusat:

- Doarjja lea lobálaš dakkár bálvalusaide main lea oppalaš ekonomalaš mearkkašupmi.

18.18.2.4 Sámi lágádusat – ohcanvudot doarjagat

Diedut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Lágádusa váldoulbmil galgá vuosttažettiin leat sámegillii almmuhit
- Lágádus galgá leat almmuhan unnimusat 10 namahusa jagiin 2008, 2009 ja 2010
- Lágádusa bruttogávpejohtu galgá leat unnimusat 500 000 ru jagis 2010
- Almmuheamit sámegillii galget leat 75 % bruttogávpejođus
- Galgá ráhkaduvvot visogovva mii čájeha man stuorra oassi bruttogávpejorus leat sámegielat almmuheamit 2010:s. Visogova galgá registrerejuvvon dahje stáhtaaudoriserejuvvon revisor duodaštit.

Eavttut:

- Rehketdoallu ja raportereren meroštallannjuolggadusaid a) ja c) vuodul sáddejuvvot Sámediggái maŋimusat čakčamánu 1. b. 2013.
- Doarjja máksojuvvo go stivrra dohkkehan jahkerrehketdoallu ja jahkediedáhus 31.12.2011 muttus lea sáddejuvvon Sámediggái, maŋimusat 1.10.2012.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Doarjja gealbudeapmái

15 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daidda geain lea vuoigatvuohta oazžut doarjaga ja geat ollašuttet doarjjaeavttuid.

b) Doaibmadoarjja

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo lágádusaide daid doaimma mielde, sihkkarastit ahte buvttaduvvot eanet sámegielat almmuheamit. Doarjaga meroštallamis biddjojuvvo vuodđun ollislaš sámegielat almmuhemiid proseantalohku 2010 bruttogálvojođus.
- 20 % jahkásaš rámmas juogaduvvo daid lágádusaid buvttadusa mielde, mat buvttadit sámi oahpponeavvuid.
- Oahpponeavvun adnojit prentejuvvon ja digitála oahppogirjjit, bargogirjjit, oahpaheaddjibagadusat, fáddágirjjit dahje gihppagat, gáiddusoahpahusprográmmat, pedagogaš prográmmagálvvut, audiovisuála oahpponeavvut, čuovgaárkkat, plánsšat, modeallat, mállet, spillat, duhkorasat ja eará ovdanbuktimat mat geavahuvvot olles vuodđooahpus.
- Doarjaga meroštallamis biddjojuvvo vuodđun ollislaš sámegielat oahpponeavvuid almmuhemiid proseantalohku 2010 bruttogálvojođus.

c) Doarjja vuovdaleapmái/

- Jahkásaš rámmas juhkkujuvvo sámi almmuhemiid vuovdaleapmái ja juohkimii. Juogadettiin doarjaga lágádusaide biddjojuvvo vuodđun dat proseantaoassi maid lágádus lea ožžon čuoggás b) Doaibmadoarjja

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo.

EEO – njuolggadusat:

- Doarjja lea lobálaš dakkár bálvalusaide main lea oppalaš ekonomalaš mearkkašupmi.

18.18.2.5 Kulturdoaimbajut mánáid ja nuoraid várás

Eavttut:

- Doarjja ii addojuvvo prošeavttaide mat leat mielde kultuvrralaš skuvlalávkkas.
- Dása ii addojuvvo doarjja; gálvogoluide, bajásdollui, doaimmaide mat rievdadit gilvohallandili, láigovisttiide, vuorkkáide, opmodatoasitmiidda, leasingii, ja buhtes molsumiidda.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot mañimusat 1 jagi maññá doarjjareivve beaivádeami.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvo ákkastuvvon ohcama vuodulinntil kr 150 000

Ohcanáigemearri:

- Rabas ohcanáigemearri čakčamánu 1. b. 2012 rádjai. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maññá, eai meannuduvvo.

EEO-njuolggadusat.

- Eai gusto doarjaga juohkima oktavuodas almmolaš ja priváhta organisašuvnnaide:
- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot skábmamánu 14. b. 2008 lánkaásahusa nr 1213. Dáid njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnnu 2011:s) ovttá dahje máñgga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdalgo doarjaga sáhtta máksit ferte doarjjaoažžu duođaštit Sámediggái ahte ii oáččo mearkkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearálaččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnnu. Vejolaš ođđa almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahhtá gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuotta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fáladatáigemeari rájes.

18.18.2.6 Eará kulturdoaimbajut - ohcanvuodot doarjagat

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Dokumentárabuvttademiid oasseruhtadeapmái galget ovddiduvvot plánat movt gaskkustit ja olámuddui buktit buktaga
- Sámi kulturdoaluid oktavuodas Sámi álbmotbeaivvi čalmmusteami oktavuodas guovvamánu 6. b. galgá ohccis leat oktasaš ruhtadeapmi earáiguin

Eavttut:

- Dása ii addojuvvo doarjja; gálvogoluide, bajásdollui, doaimmaide mat rievdadit gilvohallandili, láigovisttiide, vuorkkáide, opmodatoasitmiidda, leasingii, ja buhtes molsumiidda.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot mañimusat jagi maññá doarjjareivve beaivádeami.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjaga sturrodát rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul gitta 150 000 ru rádjai
  - Stuorámus doarjja sámi kulturdoaluide sámi álbmotbeaivvi, guovvamánu 6. beaivvi čalmmusteami oktavuodas lea 20 000 ru
  - Eanemus doarjja prošeavttaide sámi girjjálašvuoda ovdánahttimii ja gaskkusteapmái girjerájuin lea gitta 20 000 ru rádjai

- Doarjja sámi artisttaide Norggas sáhtta leat gitta 15 000 ru rádjai artistta nammii. Artistabálká ii galgga leat eanet go 30 000 ru juohke lágideamis

Ohcanáigemearri:

- Rabas ohcanáigemearri čakčamánu 1. b. 2012 rádjai. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo.

EEO-njuolggadusat:

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot skábmamánu 14. b. 2008 lálkaásahusa nr 1213. Dáid njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnnu 2011:s) ovttá dahje máŋgga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdal go doarjaga sáhtta máksit ferte doarjjaoažžu duođastit Sámediggái ahte ii oaččo mearkkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearáláččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnnu. Vejolaš ođđa almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahtta gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuohta diedihit dán doarjaga birra. Diedihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fálladatáigemeari rájes.

18.18.2.7 Sámi deaivvadansajit – ohcanvuodt doarjagat

Diedut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Duođastus ahte deaivvadansajis 31.12.11 muttus lei doaibma ja dohkkehuvvon stivra
- Doarjjaoažžu ferte ovddemustá láigohit lanjaid, sus ferte leat sierra visti dahje oktasaš báđji duoji várás

Eavttut:

- Deaivvadansajit mat ožžot doaibmadoarjaga eará boasttaid bokte Sámedikki bušeahtas, eai oaččo doarjaga dán ortnega bokte

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 10 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daidda geain lea vuoigatvuohta oažžut doarjaga ja geat ollašuttet doarjjaeavttuid. Vuodđodoarjaga stuorámus submin juohke deaivvadansaji nammii biddjojuvvo 50 000 ruvdnun.

b) Doaibmadoarjja:

- 90 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat bušeterejuvvon doaimmaid vuodul. Stuorámus doaibmadoarjjan juohke sámi deaivvadansaji nammii biddjojuvvo 300 000 ruvdnun.

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri 1. februar 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

EEO-njuolggadusat. Doarjagiid oktavuodas fitnodagaide guoská:

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot skábmamánu 14. b. 2008 láhkaásahusa nr 1213. Dáid njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnu 2011:s) ovttá dahje mángga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdalgo doarjaga sáhtta máksit ferte doarjjaoažžu duodaštit Sámediggái ahte ii oaččo mearkkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearáláččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnu. Vejolaš odđá almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahhtá gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuolta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fáiladatáigemeari rájes.

18.18.3 Máhttu

18.18.3.1 Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii – ohcanvuodot doarjagat

Dieđut mat galget boahit ovdan ohcamis:

- Ráhkaduvvo prošeaktačilgehus mas leat boadusmihttu, olahusjoavku, ovdánanplána ja čadahanvejolašvuhta. Prošeaktačilgehusas galgá maiddáid oidnot mot prošeakta fuolaha gustovaš oahppoplánadahkosa, oahpahuslága ja eará kvalitehtagáibádusaid. Ovdan galgá maiddáid boahit movt oahpponeavvu dárkkistuvvo giela ja tearbmaeavaheami ektui, dorjot go teknihkalaš čovdosat sámi čálamearkkaid ja sáhtta go digitála osiid divvut ja heivehit odđá oahpponeavvo-prošeavttaide. Dasto galgá boahit ovdan movt oahppogirjii govvejuvvojit dat erohusat mat sámi servodagas leat ja movt dásseárvoperspektiiva gozihuvvo
- Ohcamis galgá leat bušeahhtá mas lea gollogeahččastat čadnojuvvon doaimbabiijuide, ruhtadanplánii ja vurken- ja juogadanplánii
- Ohcan galgá čájehit prošeavtta organiserema

Eavttut:

- Prentejuvvon oahpponeannuide mearrida Sámediggi doarjjareivves oahpponeavvuid prentenlogu ovttaskas oahppogirjái. Ohppiid lohku vuodđoskuvlastatistihkas biddjojuvvo vuodđun. Dasa lassan galgá oahpponeavvodárbu Suomas ja Ruotas árvvoštallojuvvo
- Dasa ii addojuvvo doarjja; gálvogoluide, bajásdollui, doaimmaide mat rievdadit gilvohallandili, láigovistiide, vuorkáide, opmodatoasitmiidda, leasingii, ja buhtes molsumiidda.
- Doarjjaoažžu galgá nuvttá juogadit dárbbalaš meari oahppogirjiiid skuvllaide Norggas. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas. Ohppiidlohku vuodđoskuvlastatistihkas biddjojuvvo vuodđun
- Deaddiluvvon ja digitála oahpponeavvut galget leat fidnemis márkaniid unnimusat 5 jagi
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvttá internehtas
- Doarjjaoažžu galgá fuolahit doaimma ja bajásdoallat digitála neavvuid unnimusat vihtta jagi dan rájes go leat leamaš fidnemis
- Doarjjaoažžu galgá addit 20 gáhppálaga oahpponeavvus Sámediggái. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas
- Doarjjaoažžu galgá addit mánusa stáhtalaš buvttadeddjiide heivehuvvon oahpponeavvus
- Oahpponeavvu galgá maid sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtain

- Oahpponeavvu galgá merkejuvvot gustovaš standárddaid mielde ja dan galgá sáhttit čatnat oahpponeavvodiehtovuđđui GREP, Máhttolokten sámegiella
- Vuosttaš máksinávžžuhusa mielde galgá doarjjaoažžu sáddet šiehtadusa maid lea dahkan girječálliguin, govvejeddjiiguin, jorgaleddjiiguin ja eará návccaiguin das ahte oahpponeavvu ollásit dahje oasis das sáhttet almmuhuvvot, juogaduvvot ja ovddiduvvot girjehámis, elektrovnnalaččat (dás mielde maiddái neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii almmuheamis. Go johtu rievdá, de galgá sáddejuvvot divvojuvvon ovdánanplána muttuiguin
- Doarjjaoažžu galgá maŋŋá go prošeakta lea loahpahuvvon buktit fágalaš raportta ruđaid geavaheamis. Reporteren galgá dahkkojuvvot dan ulbmilolahusa ektui mii lea ohcamis ja prošeaktačilgehusas. Raporttas galgá boahit ovdan makkár gelbbolašvuodamihtuid oahppoplánas oahpponeavvu gokčá. Doarjjaoažžut galget buktit guokte gáhppálaga prošeaktaraporttas, ovttá mii lea elektrovnnalaččat ja nuppi báberveršuvdnan, maid sáhtta almmuhit Sámedikki neahttasiiddus dahje sámi oahpponeavvuid neahttasiidduin
- Sámedikki doarjagat eai galgga váikkuhit dasa ahte addojuvvo eanet doarjja go vuodđoskuvlla dábálaš oahpponeavvuid almmuheami duohta golut.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot maŋimusat 3 jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami.

Meroštallannjuolggadusat:

- Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

a) Mánusa ovddideapmi

- Girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta jagi rádjai, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoadiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii odđá teavsttas, bálkkáš gustovaš oahpponeavvuid jorgaleamis, heiveheamis, ođasmahttimis ja áigeguovdilastimis lea 1 500 ru siiddu nammii mas leat 2000 guoskkahaga. Erenoamáš oktavuodain sáhtta girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastit gitta guovtti jagi rádjai. Dat galgá erenoamážit vuodustuvvot
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet
- Illustrasjonshonorarer og kjøp av fotografier beregnes ut fra begrunnet kostnadsoverslag.
- Digitála oahpponeavvuid oktavuodas oavvilduvvo siidu gárvvisin digitála ovttagas.

b) Buvttadeapmi

Guoská prentejuvvon oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkojuvvojit mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut, ja doarjja rehkenastojuvvo čuovvovaš vuogi mielde árka nammii (mii lea 16 siiddu):
- gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
- gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
- gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
- eanet go 50 % govat 17 000 ru

Jus submi, gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohcojuvvon prošeavtta gollomeroštusa. Dát galgá leat ákkastuvvon čálalaččat.

Govaiguin oavvilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oavvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oavvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš gieđáškuššan ja korrektuvrra lohkan.

Guoská digitála oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttadangollun lohkkajuvvo digitála oahpponeavvu ollásit buvttadeapmi ja dat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 700 000 ru rádjai
- Jus submi, gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon prošavtta gollomeroštusa. Dát galgá leat vuodustuvvon čálalaččat.
- Ollásit buvttademiin oaivvilduvvo sisdoalu ja funkšunalitehta čilgen, ovddidangolud, jorgaleapmi ja oahpponeavvu geahččaleapmi

c) Erenoamáš ovdanbuktingolut

- Erenoamáš oktavuodain sáhtta doarjja addojuvvot gitta 150 000 ru rádjai. Dát guoská omd. stuorra báلكkáiidda illustrerejeddjiide, govvededdjiide ja vuoigatvuođaoamasteddjiide. Dáid ferte čálalaččat vuodustit

d) Oppalaš golut

- Dan lassin sáhtta b) buvttangoluin rehkenastit gitta 100 % rádjai prentejuvvon oahpponeavvuid oppalaš goluide ja 50 % rádjai digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkajuvvojit eará golut mat lágádusas leat oahpponeavvu ovddideapmái lassin daid goluide mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet leat golut mat lágádusas leat viessoláigui, kantuvrra hálddašepmái, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuodđovuoigatvuođaide, fágalaš kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide

e) Buhtadus sámi oahpponeavvuid sisaoastinortnega geažil

• Gitta 250 oahpponeavvu rádjai	20% buvttangoluin
• Gitta 251 - 500 oahpponeavvu rádjai	30% buvttangoluin
• Gitta 501 – 800 oahpponeavvu rádjai	50% buvttangoluin

Buvttangolud leat golut buohkanassii b) tehnikkalaš buvttadeapmái, c) erenoamáš buvttadanvuohkái ja d) oppalaš goluide.

Meroštallannjuolggadusat fierpmádatbáikkiid bisuheapmái guhkit áigái go 5-jagi áigodahkii:

- Doarjjasturrodat meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul gitta 75 000 ru rádjai

Meroštallannjuolggadusat dakkár oahpponeavvuide go plakáhtaide ja spillaide:

- Doarjjasturrodat meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

EEO – njuolggadusat:

- Doarjja lea lobalaš dakkár bálvalusaide main lea oppalaš ekonomalaš mearkkašupmi.

18.18.3.2 Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut – ohcanvuđot doarjagat

Dieđut mat galget boahit ovdan ohcamis:

- Ohcamis galgá leat prošeaktačilgehus mas leat boadusmihttu, olahusjoavku, ovdánanplána ja čađahanvejolašvuohta. Prošeaktačilgehusas galgá maiddáid oidnot mot prošeakta fuolaha gustovaš oahppoplánadahkosa, oahpahuslága ja eará kvalitehtagáibádusaid. Ovdan galgá maiddáid boahit movt oahpponeavvu dárkkistuvvo giela ja tearbmageavaheami ektui, dorjot go teknihkalaš čovdosat sámi čálamearkkaid ja sáhhtá go digitála osiid divvut ja heivehit ođđa oahpponeavvo-proševttaide. Dasto galgá boahit ovdan movt oahppogirjjiis govvejuvvojit dat erohusat mat sámi servodagas leat ja movt dásseárvoperspektiiva gozihuvvo
- Ohcamis galgá leat bušeahhta mas lea gollogeahčastat čadnojuvvon doaibmabijuide, ruhtadanplánii ja vurken- ja juogadanplánii
- Ohcan galgá čájehit proševtta organiserema

Eavttut:

- Prentejuvvon oahpponeannuide mearrida Sámediggi doarjjareivves oahpponeavvuid prentenlogu ovttaskas oahppogirjái. Ohppiid lohku vuodđoskuvlastatistihkas biddjojuvvo vuodđun. Dasa lassin galgá oahpponeavvodárbu Suomas ja Ruotas árvoštallojuvvo
- Dása ii addojuvvo doarjja; gálvogoluide, bajásdollui, doaimmaide mat rievdadit gilvohallandili, láigovisttiide, vuorkkáide, opmodatoasitmiidda, leasingii, ja buhtes molsumiidda.
- Doarjjaoažžu galgá nuvtá juogadit dárbbaslaš meari oahppogirjjiid skuvllaide Norggas. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas. Ohppiidlohku vuodđoskuvlastatistihkas biddjojuvvo vuodđun
- Deaddiluvvon ja digitála oahpponeavvut galget leat fidnemis márkanis unnimusat 5 jagi
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhhtit geavahit nuvtá internehtas
- Doarjjaoažžu galgá fuolahit doaimma ja bajásdoallat digitála neavvuid unnimusat vihtta jagi dan rájes go leat leamaš fidnemis
- Doarjjaoažžu galgá addit 20 gáhppálaga oahpponeavvus Sámediggái. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas
- Doarjjaoažžu galgá addit mánusa stáhtalaš buvttadeddjiide heivehuvvon oahpponeavvus
- Oahpponeavvu galgá maid sáhhtit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtain
- Oahpponeavvu galgá merkejuvvo gustovaš standárddaid mielde ja dan galgá sáhhtit čatnat oahpponeavvodiehtovuđđui GREP, Máhttolokten sámegealla
- Vuosttaš máksinávžžuhusa mielde galgá doarjjaoažžu sáddet šiehtadusa maid lea dahkan girječálliguin, govvejeddjiiguin, jorgaleddjiiguin ja eará návccaiguin das ahte oahpponeavvu ollásit dahje oasis das sáhhtet almmuhuvvot, juogaduvvot ja ovddiduvvot girjehámis, elektrovnnalaččat (dás mielde maiddáid neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii almmuheamis. Go johtu rievdá, de galgá sáddejuvvo divvojuvvon ovdánanplána muttuiguin
- Doarjjaoažžu galgá maŋŋá go prošeakta lea loahpahuvvon buktit fágalaš raportta ruđaid geavaheamis. Raporteren galgá dahkkojuvvo dan ulbmilolahusa ektui mii lea ohcamis ja prošeaktačilgehusas. Raporttas galgá boahit ovdan makkár gelbbolašvuođamihtuid oahppoplánas oahpponeavvu gokčá. Doarjjaoažžut galget buktit guokte gáhppálaga prošeaktaraporttas, ovta mii lea elektrovnnalaččat ja nuppi báberveršuvdnan, maid sáhhtá almmuhit Sámedikki neahttasiiidduin dahje sámi oahpponeavvuid neahttasiiidduin
- Sámedikki doarjagat eai galgga váikkuhit dasa ahte addojuvvo eanet doarjja go erenomážit heivehuvvon oahpponeavvuid almmuheami duohta golut.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot maŋimusat 3 jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami.

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

a) Mánusa ovddideapmi

- Girječállid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta jagi rádjai, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoadiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii odđa teavsttas, bálkkáš gustovaš oahpponeavvuid jorgaleamis, heiveheamis, ođasmahttimis ja áigeguovdilastimis lea 1 500 ru siiddu nammii mas leat 2000 guoskkahaga. Erenoamáš oktavuodain sáhtta girječállid ja jorgaleddjiid friijaoastit gitta guovtti jagi rádjai. Dat galgá erenoamážit vuodustuvvot
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet
- Illustrasjonshonorarer og kjøp av fotografier beregnes ut fra begrunnet kostnadsoverslag.
- Digitála oahpponeavvuid oktavuodas oavvilduvvo siidu gárvvisin digitála ovttagas.

b) Buvttadeapmi

Guoská prentejuvvon oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkkajuvvojit mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut, ja doarjja rehkenastojuvvo čuovvovaš vuogi mielde árkká nammii (mii lea 16 siiddu):
  - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
  - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
  - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
  - eanet go 50 % govat 17 000 ru
- Jus submi, gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon prošeavtta gollomeroštusa. Dát galgá leat ákkastuvvon čálalaččat.
- Govaiguin oavvilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.
- Teknihkalaš buvttadeapmin oavvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oavvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš gieđaškuššan ja korrektuvrra lohkan.

Guoská digitála oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttadangollun lohkkajuvvo digitála oahpponeavvu ollásit buvttadeapmi ja dat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 700 000 ru rádjai
- Jus submi, gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon prošeavtta gollomeroštusa. Dát galgá leat vuodustuvvon čálalaččat.
- Ollásit buvttademiin oavvilduvvo sisdoalu ja funkšunalitehta čilgen, ovddidangolut, jorgaleapmi ja oahpponeavvu geahččaleapmi

c) Erenoamáš ovdanbuktingolut

- Erenoamáš oktavuodain sáhtta doarjja addojuvvot gitta 150 000 ru rádjai. Dát guoská omd. stuorra bálkkážiidda illustrejeddjiide, govvededdjiide ja vuoigatvuodaoamasteddjiide. Dáid ferte čálalaččat vuodustit

d) Oppalaš golut

- Dan lassin sáhtta b) buvttadanguin rehkenastit gitta 100 % rádjai prentejuvvon oahpponeavvuid oppalaš goluide ja 50 % rádjai digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkjuvvojit eará golut mat lágádusas leat oahpponeavvu ovddideapmái lassin daid goluide mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet leat golut mat lágádusas leat viessoláigui, kantuvrra hálddašepmái, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuodđovuogiatvuodáide, fágalaš kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide

e) Buhtadus sámi oahpponeavvuid sisaoastinortnega geažil

- Gitta 250 oahpponeavvu rádjai 20% buvttadanguin
- Gitta 251 - 500 oahpponeavvu rádjai 30% buvttadanguin
- Gitta 501 – 800 oahpponeavvu rádjai 50% buvttadanguin

Buvttadanguit leat golut buohkanassii b) teknikkalaš buvttadeapmái, c) erenoamáš buvttadanvuohkái ja d) oppalaš goluide.

Meroštallannjuolggadusat fierpmádatbáikkiid bisuheapmái guhkit áigái go 5-jagi áigodahkii:

- Doarjjasturrodat meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul gitta 75 000 ru rádjai

Meroštallannjuolggadusat dakkár oahpponeavvuide go plakáhtaide ja spillaide:

- Doarjjasturrodat meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

EEO – njuolggadusat:

- Doarjja lea lobálaš dakkár bálvalusaide main lea oppalaš ekonomalaš mearkkašupmi.

18.18.3.3 Oahpponeavvut mánáidgárddiide – ohcanvuodot doarjagat

Diedut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Prošeaktačilgehus mas leat boadusmihttu, olahusjoavku, ovdánanplána ja čađahanvejolaš-vuohta. Prošeaktačilgehusas galgá maiddái oidnot mot prošeakta fuolaha *Mánáidgárddi sisdoalu ja bargamušaid rámmaplána* gáibádusa ja eará kvalitehtagáibádusaid. Ovdan galgá maiddái boahtit movt oahpponeavvu dárkkistuvvo giela ja tearbmageavaheami ektui, dorjot go teknikkalaš čovdosat sámi čálamearkkaid ja sáhtta go digitála osiid divvut ja heivehit ođđa oahpponeavvoproševttaide. Dasto galgá boahtit ovdan movt oahppogirjjiis govvejuvvojit dat erohusat mat sámi servodagas leat ja movt dásseárvoperspektiiva gozihuvvo
- Ohcamis galgá leat bušeahhta mas lea gollogeahčastat čadnojuvvon doaibmabijuide, ruhtadanplánii ja vurken- ja juogadanplánii
- Ohcan galgá čájehit proševtta organiserema

Eavttut:

- Prentejuvvon oahpponeannuide mearrida Sámediggi doarjjareivves oahpponeavvuid prentenlogu ovttaskas oahppogirjái. Ohppiid lohku vuodđoskuvlastatistihkas biddjojuvvo vuodđun. Dasa lassin galgá oahpponeavvodárbu Suomas ja Ruotas árvoštallojuvvo

- Dása ii addojuvvo doarjja; gálvogoluide, bajásdollui, doaimmaide mat rievdadit gilvohallandili, láigovisttiide, vuorkkáide, opmodatoasitmiidda, leasingii, ja buhtes molsumiidda.
- Doarjjaoažžu galgá nuvttá juogadit dárbbaslaš meari oahppogirjjiid skuvllaide Norggas. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas. Ohppiidlohku vuodđoskuvlastatistihkas biddjojuvvo vuodđun
- Deaddiluvvon ja digitála oahpponeavvut galget leat fidnemis márkanis unnimusat 5 jagi
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvttá internehtas
- Doarjjaoažžu galgá fuolahit doaimma ja bajásdoallat digitála neavvuid unnimusat vihtta jagi dan rájes go leat leamaš fidnemis
- Doarjjaoažžu galgá addit 20 gáhppálaga oahpponeavvus Sámediggái. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas
- Doarjjaoažžu galgá addit mánusa stáhtalaš buvttadeddjiide heivehuvvon oahpponeavvus
- Oahpponeavvu galgá maid sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtain
- Oahpponeavvu galgá merkejuvvot gustovaš standárddaid mielde ja dan galgá sáhttit čatnat oahpponeavvodiehtovuđđui GREP, Máhttolokten sámegeiella
- Vuosttaš máksinávžžuhusa mielde galgá doarjjaoažžu sáddet šiehtadusa maid lea dahkan girječálliguin, govvejeddjiiguin, jorgaleddjiiguin ja eará návccaiguin das ahte oahpponeavvu ollásit dahje oasis das sáhttet almmuhuvvot, juogaduvvot ja ovddiduvvot girjehámis, elektrovnnalaččat (dás mielde maiddái neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii almmuheamis. Go johtu rievdá, de galgá sáddejuvvot divvojuvvon ovdánanplána muttuiguin
- Doarjjaoažžu galgá maŋŋá go prošeakta lea loahpahuvvon buktit fágalaš raportta ruđaid geavaheamis. Raporteren galgá dahkkojuvvot dan ulbmilolahusa ektui mii lea ohcamis ja prošeaktačilgehusas. Raporttas galgá boahit ovdan makkár gelbbolašvuodamihtuid oahppoplánas oahpponeavvu gokčá. Doarjjaoažžut galget buktit guokte gáhppálaga prošeaktaraporttas, ovttá mii lea elektrovnnalaččat ja nuppi báberveršuvdnan, maid sáhtta almmuhit Sámedikki neahttasiiddus dahje sámi oahpponeavvuid neahttasiidduin
- Sámedikki doarjagat eai galgga váikkuhit dasa ahte addojuvvo eanet doarjja go mánáidgárdeoahpponeavvuid almmuheami duohta golut.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot maŋimusat 3 jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami.

Meroštallannjuolggadusat:

- Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

a) Mánusa ovddideapmi

- Girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta jagi rádjai, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoadiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii ođđa teavsttas, bálkkáš gustovaš oahpponeavvuid jorgaleamis, heiveheamis, ođasmahttimis ja áigeguovdilastimis lea 1 500 ru siiddu nammii mas leat 2000 guoskkahaga. Erenoamáš oktavuodain sáhtta girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastit gitta guovtti jagi rádjai. Dat galgá erenoamážit vuodustuvvot
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet
- Illustrasjonshonorarer og kjøp av fotografier beregnes ut fra begrunnet kostnadsoverslag.
- Digitála oahpponeavvuid oktavuodas oaivviduvvo siidu gárvvisin digitála ovttagas.

b) Buvttadeapmi

Guoská prentejuvvon oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkkoujvvojit mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut, ja doarjja rehkenastojuvvo čuovvovaš vuogi mielde árkká nammii (mii lea 16 siiddu):
  - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
  - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
  - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
  - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Govaiguin oaivvilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oaivvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš giedaškuššan ja korrektuvrra lohkan.

Guoská digitála oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttadangollun lohkkoujvvo digitála oahpponeavvu ollásit buvttadeapmi ja dat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 700 000 ru rádjai
- Ollásit buvttademiin oaivvilduvvo sisdoalu ja funkšunalitehta čilgen, ovddidangolot, jorgaleapmi ja oahpponeavvu geahččaleapmi

c) Erenoamáš ovdanbuktingolot

- Erenoamáš oktavuodain sáhtta doarjja addojuvvot gitta 150 000 ru rádjai. Dát guoská omd. stuorra bálkkážiidda illustrerejddjiide, govvidejddjiide ja vuoigatvuođaoamasteddjiide. Dáid ferte čálalaččat vuodustit

d) Oppalaš golut

- Dan lassin sáhtta b) buvttadangoluin rehkenastit gitta 100 % rádjai prentejuvvon oahpponeavvuid oppalaš goluide ja 50 % rádjai digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkoujvvojit eará golut mat lágádusas leat oahpponeavvu ovddideapmái lassin daid goluide mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet leat golut mat lágádusas leat viessoláigui, kantuvrra hálldašepmái, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuodđovuoigatvuođaide, fágalaš kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide

e) Buhtadus sámi oahpponeavvuid sisaoastinortnega geažil

- Gitta 250 oahpponeavvu rádjai 20% buvttadangoluin
- Gitta 251 - 500 oahpponeavvu rádjai 30% buvttadangoluin
- Gitta 501 – 800 oahpponeavvu rádjai 50% buvttadangoluin

Buvttadangolot leat golut buohkanassii b) teknihkalaš buvttadeapmái, c) erenoamáš buvttadanvuohkái ja d) oppalaš goluide.

Meroštallannjuolggadusat fierpmádatbáikkiid bisuheapmái guhkit áigái go 5-jagi áigodahkii:

- Doarjjasturrodat meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul gitta 75 000 ru rádjai

Meroštallannjuolggadusat dakkár oahpponeavvuide go plakáhtaide, spillaide ja sullasaččaide:

- Doarjjasturrodat meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

EEO – njuolggadusat:

- Doarjja lea lobálaš dakkár bálvalusaide main lea oppalaš ekonomalaš mearkkašupmi.

18.18.3.4 Stipeanda ohppiide geain lea sámegiella joatkkaskuvlla fágasuorggis – ohcanvuđot doarjagat

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ohcamis galget leat dieđut mat čájehit ahte oahppi lea ollesáiggeoahppi dakkár oahpposajis mas lea vuoigadahttojuvvon oažžut doarjaga Stáhta loatnakássas
- Ohcamis galg oahppobáiki leat duođastan oahppistáhtusa ja sámegielloahpahusa 2. lohkanbajis

Meroštallannjuolggadusat:

- Stipeanda juhkkjuovvo gorálaččat:
  - ohppiide geain lea sámegiella vuosttaš giellan
  - ohppiide geain lea sámegiella nubbin giellan
  - ohppiide geain lea sámegiella vierisgiellan
- Ohppiide geain lea sámegiella nubbin giella, vuoliduvvo stipeanda 25 % daid ohppiid ektui geain sámegiella lea vuosttaš giellan. Ohppiide geain lea sámegiella amas giella, vuoliduvvo stipeanda 50 % daid ohppiid ektui geain sámegiella lea vuosttaš giellan.
- Juohke giellajoavkku siskkobealde juogaduvvo jahkásaš stipeandarámma nu ahte doarjjavuoigadahttojuvvon oahppit geat devdet juolludaneavttuid, ožžot ovttá mađe guhtege. Stipeanda lea eanemusat gitta 10 000 ru rádjai oahppojaš oahppi nammi.

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

18.18.3.5 Stipeanda alit ohppui – ohcanvuđot doarjagat

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ohcamis galget leat dieđut mat čájehit oahppočuoggáid logu lohkanbajis.
- Ohcamis galgá leat duođastuvvon ahte lohkanbadjedivat lea máksojuvvon dahje duođastus das ahte lea dieđihan allaskuvlla- dahje universitehtaeksámenii.

Eavttut:

- Stipeandaohcamis oahpaheaddjiohppui galgá leat mielde duođastus ahte sus lea áigumuš bargat sámegielloahpaheaddjin, oahpaheaddjin sámii skuvllas, ahte son áigu leat mielde ráhkadeamen sámii oahpponeavvuid dahje eará láhkai leat mielde ovddideamen oahpahusa sámii mánáid ja nuoraid várás
- Stipeandaohcamis oahpaheaddjiohppui mas ii lea sámegiella mielde fágasuorggis galgá leat mielde duođastus ahte ohcci lea čađahan ja ceavzán oahpu sámegiellas vuosttašgiellan joatkkaskuvllas dahje sullasaš oahpus
- Stipeanda addojuvvo oahpuide main leat uhcimusat 10 oahppočuoggá

- Dakkár sámegieloahpus mas leat uhcit go 15 oahppočuoggá, gáibiduvvo lassin ahte biddjojuvvo ovdan duođaštus mii čájeha ahte lea čadahan eksámena sámegielas dakkár oahpus mas leat uhcimusat 10 oahppočuoggá
- Galgá buktit duođaštusa das ahte lea čadahan eksámena. Sámediggi sáhtta jagi sisa bearráigeahččat ahte ohcci lea čadahan eksámena ja gáibidit stipeanda ruovttoluotta ollásit jos eksámen ii leat čadahuvon
- Buot oahppu maŋŋá vuoddooahpu mii addá oahppočuoggái, lea joatkkaoahppu, maiddái master- ja doavttergráda.
- Váltonjuolggadus lea ahte ii addojuvvo stipeanda seamma dási ohppui eanet go oktii

Meroštallannjuolggadusat:

- Addojuvvo 7 500 ru ohppui gaskal 10 ja 14 oahppočuoggá juohke lohkanbajis
- Addojuvvo 10 000 ohppui gaskal 15 ja 29 oahppočuoggá juohke lohkanbajis
- Addojuvvo 20 000 ohppui mas leat uhcimusat 30 oahppočuoggá juohke lohkanbajis
- Sierra meroštallannjuolggadusat ohppiide geat váldet alit oahpu mátta- dahje julevsámegielas:
  - Addojuvvo 5000 ruvdnosaš lassistipeanda mátta- ja julevsámi oahpuide main leat gaskal 15 ja 29 oahppočuoggá juohke lohkanbajis
  - Addojuvvo 10 000 ruvdnosaš lassistipeanda mátta- ja julevsámi oahpuide main leat uhcimusat 30 oahppočuoggá juohke lohkanbajis

Ohcanáigemearrier:

- Ohcanáigemearri 2012 giđđabadjeohppui lea guovvamánu 1. b. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcanáigemearri 2012 čakčabadjeohppui lea golggotmánu 1. b.. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

18.18.3.6 Stipeanda rávesolbmuide – ohcanvuđot doarjagat

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ohcamis galget leat dieđut mat čájehit váldá go oahppi oahpu dakkár oahppobáikkis (giellaguovddázis/ásahusas/oahppolihtus) mii ovttasbargá allaskuvllain/universitehtain
- Ohcamis galgá oahppobáiki leat duođaštan oahppistáhtusa ja sámegieloahpahusa

Meroštallannjuolggadusat:

- Stipeanda juogaduvvo gorálaččat:
  - ohppiide mat lohket sámegiela álgodásis/vuodđoskuvladásis
  - ohppiide mat lohket sámegiela dakkár joatkkadásis man vuodul beassá alit ohppui sámegielas ja mii addá oahppočuoggáid

juohke joavkku siskkoalbealde juogaduvvo jahkásaš stipeandarámma luohitta daid doarjjavuoigaduvvomiid gaskkas geat ollašuttet juolludaneavttuid. Eanemus stipeanda lea 15 000 ru juohke oahppojagis juohke oahppi nammii.

Meroštallannjuolggadusat for stipend til voksenopplæring:

- Addojuvvo 7 500 ru rádjai álggahanstipeanda sámegieloahpus mas lea uhcimusat 15 oahppočuoggá
- Addojuvvo 15 000 ru 30 oahppočuoggásaš sámegiela lohkanbadjáieng

Ohcanáigemeari:

- Ohcanáigemeari lea guovvamánu 1. b. 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

18.18.3.7 Prošeavttat sámi luonddugeavaheami birra vuodđoskuvllas

Eavttut:

- Prošeavttat eai galgga geavahuvvot dábálaš skuvladoibmii, muhto geavahuvvot geabudeapmái ja konkrehta prošeavttaide mat sáhttet váikkuhit identitehta duddjoma, barggaheami ja árbemáhtu gaskkusteami mearrasámi ja siseatnansámi guovlluin.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvo ákkastuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul.

Ohcanáigemeari:

- Ohcanáigemeari lea miessemánu 1. B.b 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

18.18.4 Doarjagat sámi mánáidgárddiide

A) Sámi mánáidgárddit

Diedut mat galget boahit ovdan ohcamis:

- Mánáidgárddi lea njuolggadusain mearridan ahte mánáidgárddi doaibma vuodđuduvvo sámi gillii ja kultuvrii
- Mánáidgárddi jahkeplána 2011 galgá čájehit makkár konkrehta doaibmabijut galget čadáhuvvot sámi giela ja kultuvrra nannema dihte. Jahkeplánas ferte oidnot makkár gelbbolašvuhta mánáidgárddis lea sámi giela ja kultuvrra ektui
- Mánáidgárddis galget leat sáme giela hálli bargit, mat aktiivvalaččat geavahit sáme giela sihke mánáiguin ja ollesolbmiguin.
- Bearašmánáidgárddiin maid njuolggadusain lea mearriduvvon ahte ortnet dahje ovttaskas ruoktu vuodđuduvvo sámi gillii ja kultuvrii, galgá veahkkebargi hállat sáme giela ja mánáin galgá leat sámi duogáš
- Giela bearráigeahččanvöldin galgá duođaštit ahte mánáidgárddi lea vuodđuduvvon sámi gillii ja kultuvrii, ahte das leat sáme giela hálli bargit ja ahte dan doiabmagiella lea sáme giella.

Eavttut:

- Doarjja galgá geavahuvvot lassegoluide sámi mánáidgárddi doaimma oktavuodas, geahča doarjaga bagadusa.
- Doarjja galgá geavahuvvot dan bušeahhtajagis goas doarjja juolluduvvo.

Meroštallannjuolggadusat:

- Vuodđomáksomeari ossodaga nammii lea gitta 70 000 ru rádjai
- Vuodđomáksomeari sámi bearašmánáidgárddiide lea gitta 45 000 ru rádjai
- Gitta 30 000 ru rádjai sáme gielat bargi nammii olles virggis mánáidgárddis, ráddjejuvvo bajásguvlui guovtti sáme gielat bargi nammii ossodagas

Ohcanáigemearri:

Ohcanáigemearri 1. februar 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo.
Ohcanáigemearrien gjelder ikke for nye søkere.

B) mánáidgárddit main lea sámi ossodagat:

Diedut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Mánáidgárddi sámi ossodat lea njuolggadusain mearridan ahte mánáidgárddi doaibma vuodđuduvvo sámi gillii ja kultuvrii
- Mánáidgárddi jahkeplána galgá čájehit makkár doaibmabijuid sámi mánáidgárddi áigu čadáhít sámi giela ja kultuvrra nannema dihte. Jahkeplánas ferte oidnot makkár gelbbolašvuohta mánáidgárddis lea sámi giela ja kultuvrra ektui

Guhkesáiggi plána mo nannet sámi giela ja kultuvrra.

Ossodagas galget leat sáme giela hálli bargit, mat aktiivvalaččat geavahit sáme giela sihke mánáiguin ja ollesolbmuiguin.

- Sámi mánát galget leat nu guhkás go lea vejolaš leat seamma sajis mánáidgárddis ja gielddas
- Bearašmánáidgárddiin maid njuolggadusain lea mearriduvvon ahte ortnet dahje ovttaskas ruoktu vuodđuduvvo sámi gillii ja kultuvrii, galgá veahkkebargi hállat sáme giela ja mánáin galgá leat sámi duogáš

Giela bearráigeahččanválnin galgá duodaštit ahte mánáidgárddi lea vuodđuduvvon sámi gillii ja kultuvrii, ahte das leat sáme giela hálli bargit ja ahte dan doiabmagiella lea sáme giella.

Eavttut:

- Doarjja galgá geavahuvvot lassegoluide sámi ossodaga doaimma oktavuodas, geahča doarjaga bagadusa.
- Doarjja galgá geavahuvvot dan bušeahhtajagis goas doarjja juolluduvvo.

Meroštallannjuolggadusat:

- Vuodđomáksomearri ossodaga nammii lea gitta 70 000 ru rádjai
- Gitta 30 000 ru rádjai sáme gielat bargi nammii olles virggis mánáidgárddis, ráddjejuvvo bajásguvlui guovtti sáme gielat bargi nammii ossodagas. Oassevirggiid ovddas addojuvvo doarjja virggi sturrodaga mielde.

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo. Ohcanáigemearri ii gusto odđa ohcciide.

C) Mánáidgárddit mat fáallet sáme gieloahpahusa

Eavttut:

Diedut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Galle máná ovddas ohccojuvvo doarjja.

- Mánáidgárdi galgá bidjat ovdan plána mii čilge mo sámegieloahpahuš čadahuvvo, ja guđe sámegillii oahpahuvo.
- Ohccit mat ovdal leat ožžon doarjaga, galget bidjat mielddusin guhkesáigge plána mii čájeha mo sámi giella- ja kulturoahppu ovdána.
- Gielda bearráigehččánváldin galgá duođástit ahte mánáidgárddis leat sámi mánát ja ahte das leat sámegiela hálli bargit sámegieloahpahuša várás go ohcan sáddejuvvui.
- Sámi mánát galget leat nu guhkás go lea vejolaš leat seamma sajis mánáidgárddis ja gielddas.

Eavttut:

- Doarjja galgá geavahuvvot dušše goluide sámegiela.
- Doarjja galgá geavahuvvot dan bušeahhtajagis goas doarjja juolluduvvo.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sáhtta oážžut doarjaga gitta 65 000 ru rádjai jahkái juohke ossodahkii mas lea sámegieloahpahuš mánáidgárddis
- Doarjja meroštallojuvvo ákkastuvvon ohcama vuodul ja dan vuodul galle mánu addojuvvo sámegieloahpahuš.

Ohcanáigemearri:

- Rabas ohcanáigemearri čakčamánu 15. b. 2012 rádjai. Ohcamat sáddejuvvon dien beivvi maŋŋá, eai meannuduvvo.

D) Proševttat ja ovddidanbarggut

Eavttut:

- Doarjja addojuvvo mánáidgárddiide mat ožžo erenoamáš doarjaga dahje dorjaga sámegieloahpahušii.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvo ákkastuvvon ohcama ja prošektačilgehusa vuodul, gitta 150 000 ru rádjai.

Ohcanáigemearri:

- Cuoŋománu 1. b. 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beivvi maŋŋá, eai meannuduvvo.

18.18.4.1 Árbediehtu

Eavttut:

- Doarjja ii addojuvvo doaibmagoluide
- Duođástanávdnasiid galgá sáhttit bidjat registerii sámi duođástuvvon árbediehtu hálddašeami várás mii fuolaha eaiggátvuodá ja persovdnasuodjalusa.
- Prošekta galgá gárvvistuvvot maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjjasturrodad meroštallojuvvo ákkastuvvon ohcama ja prošektačilgehusa vuodul, gitta 200 000 ru rádjai.

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri lea cuoŋománu 1. b. 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beivvi maŋŋá, eai meannuduvvo.

EEO-njuolggadusat. Eai gusto doarjaga juohkima oktavuodas organisašuvnnaide:

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot skábmamánu 14. b. 2008 láhkaásahusa nr 1213. Dáid njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnu 2011:s) ovttá dahje mángga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdalgo doarjaga sáhtta máksit fertte doarjjaoažžu duodaštit Sámediggái ahte ii oaččo mearkkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearálaččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnu. Vejolaš odđá almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahttá gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuolta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fáladatáigemeari rájes.

18.18.5 Helse og sosial

18.18.5.1 Helse- og sosialprosjekter – ohcanvuđot doarjagat

Eavttut:

- Metoda- ja ovdaproševttat galget formálalaččat leat čadnojuvvon dutkan- dahje oahpahasáhusii.
- Ved tildeling av prosjektmidler til opplæring av helse- og sosialpersonell i samisk språk og kulturforståelse til kommuner som er innenfor forvaltningsområdet for samisk språk, forutsettes det at kommunen bidrar med 50 % av prosjektkostnadene
- Proševttat main leat mángga ruhtadeaddji vuoruhuvvojit
- Doarjja ii addojuvvo doaimmaide mat adnojuvvojit ásahusa/organisašuvnna dábálaš doaimbargun, dahje lága bokte geatnegahtton bargun.
- Prošekta galgá gárvvistuvvot mañimusat guokte jagi mañjá doarjjareivve beaivádeami.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvo ákkastuvvon ohcama ja prošektačilgehusa vuodul, gitta 500 000 ru rádjai.

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi mañjá, eai meannuduvvo

18.18.6 Kulturmitosudjalus

18.18.6.1 Kulturmitosudjalus – ohcanvuđot doarjagat

Eavttut:

- Buot proševttaide gusto ahte dat proševttat vuoruhuvvoji, mat fuolahit báikkálaš čatnaseami.
- Registrenproševttaide galgá Askeladdena, SEFRAKa dahje Sámedikki registrerenskovvi geavahuvvot.
- Kulturmuittut galget registrerejuvvot digitála, omd. GPS:in dahje giehta-PC:in (PDA:in). Raporteremis galgá UTM-avádat almmuhuvvo juohke registremis.

- Sámediggi galgá sáhttit oažžut buot registrerenávdnasiid ja maiddái loahpparaportta, digitála hámis.
- Kulturmuittuid registreren galgá dahkkojuvvot guoskevaš eanaeaiggádiid miedihemiin. Geassemánu 9. b. 1978-mannosaš lága nr. 50 vuodul kulturmuittuid birra ii galgga registreren ja duođašteapmi mange láhkai duohtadit kulturmuittuid. Dát guoská maiddái geahččalanroggamii ja sullasaš registrerenvugiide. Dákkár iskamiidda ferte ohcat lobi Riikaantikváras.
- Doarjjaoažžu galgá buktit loahpparaportta mas lea mielde maiddái dilleárvvoštallan maŋŋá go prošeakta lea čađahuvvon.
- Prošeakta gárvvistuvvo maŋimusat golbma jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami

Lassegáibádusat dikšoprošeavttaide

- Dikšoprošeavttaid oktavuodas lea prošeaktaeaiggát geatnegahttojuvvon váldit oktavuoda Sámedikkiin ovdalگو prošeakta álggahuvvo. Dohkkehuvvon čađahanplána rievdadeami oktavuodas leat prošeaktaeaiggát/gieddebargit geatnegahttojuvvon ságaškuššat ođđa plána Sámedikkiin ovdalگو bargu álggahuvvo.
- Dikšoprošeavttaid oktavuodas galgá raporta sistisdoallat govaid mat čájehit dili ovdalگو ja maŋŋágo prošeakta čađahuvvo ja deatalaš beliid prošeavtta čađaheami oktavuodas.
- Buot kulturmuittut maidda dikšodoaibmabidju guoská, galget registrerejuvvot ja dilli áigáduvvot Askeladdenis.

Lassegáibádusat vistesuodjalusprošeavttaide

- Ovddeštanprošeavttaid oktavuodas lea prošeaktaeaiggát geatnegahttojuvvon váldit oktavuoda Sámedikkiin ovdalگو prošeakta álggahuvvo. Dohkkehuvvon čađahanplána rievdadeami oktavuodas leat prošeaktaeaiggát/gieddebargit geatnegahttojuvvon ságaškuššat ođđa plána Sámedikkiin ovdalگو bargu álggahuvvo.
- Ovddeštanprošeavttat galget álo raporterejuvvot oktan govaiguin mat čájehit vistti dili ovdalگو ja maŋŋágo prošeakta čađahuvvo ja deatalaš beliid prošeavtta čađaheami oktavuodas.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjjasturrodat meroštallojuvvu ákkastuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul, gitta 300 000 ru rádjail
- Prošeavttat main lea iežas ruhta vuoruhuvvojit
- Hálldahusgoluide juolluduvvo gitta 15 % rádjai dohkkehuvvon goluin
- Bálkágoluide registrerenprošeavttaid oktavuodas juolluduvvo gitta 45 000 ru /mánnoi/olbmo nammii oktan sosiála goluiguin.
- Diibmohaddin iežas oasis/iežas barggus meroštallojuvvu 300 ru.
- Juohke prošeavttas mas lea bušeahhtarámma badjel 100 000 ru, berre su. 10 % ollislaš bušeahttas leat gaskkustandoaibmabijut.

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2012. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

18.18.7 Ealáhusat

18.18.7.1 Mariidnaealáhusat

Diedut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit posiivvalaš fitnodekonomalaš ovdáneapmái
- Doarjaga oktavuodas bivdofatnasiidda galgá doarjjaoažžu leat registrerejuvvon Guolástusmanntállas
- Doarjaga oktavuodas gádderusttegiidda galget dat leat dohkkehuvvon vuostáiváldima ja oastima várás

Eavttut:

- Vuolimus doarjjarádji prošeavttaide dahje doaibmabijuide lea 50 000 ru.
- Doarjja ii addojuvvo gálvogoluide, bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat botnjat gilvvu, láigohanvistiide, vuorkávistiide, giddodagaid oastimii, leasemii, seaiva lonuhemiide, bálkágoluide, vuodđoohppui, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái, bivdoreaidduide ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehttaoasttaid bokte. Doarjja bivdoreaidduide sáhtta dattetge addojuvvot vuosttaš gearddi investeremiid oktavuodas bivdofatnasii.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot mañimuštá jagi mañná doarjjareivve dáhtona.

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 300 000 ru
- Gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 150 000 ru geavahuvvon fatnasiidda mat leat vuollel 30 jagi.
- Ovttasbargodoaibmabijuide mat leat hui deatalaččat báikkálaš sámi álbmogii lea doarjja eanemusat 500 000 ru.
- Sámediggi ii searvva prošeavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 miljon ru.
- Iežas barggu ja iežas ávdnasiid oassi ii sáhte leat badjel 20 % dohkkehuvvon gollogeahčastagas.

Ohcanáigemearri:

- Rabas ohcanáigemearri.

18.18.7.2 Eanadoallu

Diedut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit posiivvalaš fitnodekonomalaš ovdáneapmái.
- Ohccis galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja fitnovásihus.
- Mášen- ja reaidoservviin galget leat mearrádušat ja unnimusat guokte aktiivvalaš doalli. Ohccit geat ožžot doarjaga sáhttet leat lahttun dušše ovtta reaidorieggás.

Eavttut:

- Doarjja stáhta mielkeeriide nuoraide vuollel 35 jagi gitta 3 jagi rádjai ásaheami mañná
- Seamma ohccái ii addojuvvo doarjja mašiinnaid ja reaidduid oastimii ovdal go lea gollan 5 jagi mañimuš doarjjalohpádusa rájes
- Doarjaga vuolimus rádji prošeavttaide dahje doaibmabijuide lea 50 000 ru. Mielkeeriide lea dát rádji 30 000 ru

- Doarjja ii addojuvvo gálvogoluide, bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat botnjet gilvvu, láigohanvisttiide, vuorkávisttiide, giddodagaid oastimii, leasemii, seaiva lonuhemiide, bálkágoluide, vuodđoohppui, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái, bivdoreaidduide ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehttaoasttaid bokte.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot mañimušta jagi mañjára doarjjareivve dáhtona.

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 30 % dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 400 000 ru
- Ovttasbargodoaibmabijuide main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii lea doarjja eanemusat 500 000 ru
- Eanemusat 100 000 ru ja gitta 20 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis mašiinnaid investeremiidda ja reaidosearvvi reaidduide
- Guovlluin gos eai gávdno eará eanadoallit sáhtta ovttaskas ohcci ohcat doarjaga mašiinnaide ja reaidduide. Dát doarjja lea ráddjejuvvon 50 000 ru ja gitta 20 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis
- Ođđa ásaheddjiid rekrutteremii dahje doaluid badjelii váldimii ja gitta 3 jagi mañjára álggaheami: Eanemusat 100 000 ru ja gitta 1 ru rádjai mielkelihhtera nammii doarjja stáhta mielkeeriid oastimii. Stuorámus almmolaš doarjja ii sáhte leat eanet go 50 % (1,75 ru lihhtera nammii
- Iežas bargu ja iežas ávdnasiid oassi ii sáhte leat badjel 20 % dohkkehuvvon gollomeroštallamis

Ohcanáigemeardi:

- Rabas ohcanáigemeardi
- Ohcanáigemeardi mielkeeriid oastimii lea guovvamánu 1. b. 2012. Ohcamat mat leat sáddejuvvon dán dáhtona mañjára eai realitehta meannuduvvo.

18.18.7.3 Lasseeláhusat boazodoalus

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit posiitiivalaš fitnodekonomalaš ovdáneapmái
- Ohccis galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja fitnovásihus

Eavttut:

- Doarjja ii addojuvvo gálvogoluide, bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat botnjet gilvvu, láigohanvisttiide, vuorkávisttiide, giddodagaid oastimii, leasemii, seaiva lonuhemiide, bálkágoluide, vuodđoohppui, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái, bivdoreaidduide ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehttaoasttaid bokte.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot mañimušta jagi mañjára doarjjareivve dáhtona.

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 30 % dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 300 000 ru. Ovttasbargodoaibmabijuide main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii lea doarjja eanemusat 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva dakkár prošeavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru

- Iežas bargu ja iežas ávdnasiid oassi ii sáhte leat badjel 20 % dohkkehuvvon gollomeroštallamis

Ohcanáigemearri:

- Rabas ohcanáigemearri gitta čakčamánu 1. b. 2012. Ohcamat mat leat sáddejuvvon dán dáhtona maŋŋá eai realitehta meannuduvvo.

EEO – njuolggadusat:

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot láhkaásahusa skábmamánu 14. b. 2008 nr 1213. Dán njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnu 2011:s) ovttahje máŋgga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdal go doarjaga sáhtta máksit ferte doarjjaoažžu duodaštit Sámediggái ahte ii oáččo mearkkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearálaččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnu. Vejolaš ođđa almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahhtá gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuohta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fálladatáigemeari rájes.

18.18.7.4 Juohkelágan ealáhusat

Diedut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit posiitivlaš fitnodekonomalaš ovdáneapmái
- Ohccis galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja fitnovásihus

Eavttut:

- Vuolimus doarjjaráđji prošeavttaide dahje doaibmabijuide lea 50 000 ru
- Doarjja ii addojuvvo gálvogoluide, bajásdoallami, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat botnjat gilvuu, láigohanvistiide, vuorkávistiide, giddodagaid oastimii, leasemii, seaiva lonuhemiide, bálkágoluide, vuoddoohppui, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái, bivdoreaidduide ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehttaoasttaid bokte.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot maŋimuštá jagi maŋŋá doarjjarievve dáhtona.

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 30 % dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 300 000 ru. Ovttasbargodoaibmabijuide main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii lea doarjja eanemusat 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva dakkár prošeavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iežas bargu ja iežas ávdnasiid oassi ii sáhte leat badjel 20 % dohkkehuvvon gollomeroštallamis

Ohcanáigemearri:

- Rabas ohcanáigemearri.

EEO – njuolggadusat:

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot láhkaásahusa skábmamánu 14. b. 2008 nr 1213. Dáin njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnnu 2011:s) ovttá dahje mángga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdal go doarjaga sáhtta máksit ferte doarjjaoažžu duodaštit Sámediggái ahte ii oáččo mearkkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearálaččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnnu. Vejolaš odđá almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahhtá gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuohta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fálladatáigemeari rájes.

18.18.7.5 Sámi mátkemaaláhusat ahtanuššamin – Árvoháhkkanprográmma

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit positiivvalaš fitnodekonomalaš ovdáneapmái
- Ohccis galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja fitnovásihus

Eavttut:

- Doarjja ii addojuvvo gálvogoluide, bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat botnjet gilvvu, láigohanvisttiide, vuorkávisttiide, giddodagaid oastimii, leasemii, seaiva lonuhemiide, bálkágoluide, vuoddoohppui, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái, bivdoreaiduide ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtapoasttaid bokte.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot mañimušta jagi mañná doarjjareivve dáhtona.

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 50 % dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 300 000 ru. Ovttasbargodoaibmabijuide main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii lea doarjja eanemusat 500 000 ru
- Sámediggái ii searvva dakkár prošeavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iežas bargu ja iežas ávdnasiid oassi ii sáhte leat badjel 20 % dohkkehuvvon gollomeroštallamis

Ohcanáigemearri:

- Rabas ohcanáigemearri gitta čakčamánu 1. b. 2011. Ohcamat mat leat sáddejuvvon dán dáhtona mañná eai realitehta meannuduvvo.

EEO – Njuolggadusat:

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot láhkaásahusa skábmamánu 14. b. 2008 nr 1213. Dáin njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnnu 2011:s) ovttá dahje mángga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdal go doarjaga sáhtta máksit ferte doarjjaoažžu duodaštit Sámediggái ahte ii oáččo mearkkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot

Sámedikki doarjagiin gaskamearálaččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnnu. Vejolaš odđa almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahhtá gos oazžu doarjaga) lea doarjjaoazžus geatnegasvuohta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fáldatáigemeari rájes.

18.18.7.6 Ovddidan- ja investerendoaibmabijut – duoji ealáhusšiehtadus

Eavttut:

A) Guoská ovddidan- ja investerendoaibmabijuide:

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ohccis galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja fitnovásihus

Eavttut:

- Doarjaga vuolimus ráđji prošeavttaide dahje doaibmabijuide lea 30 000 ru.
- Doarjja ii addojuvvo gálvogoluide, bajásdoallamii, doaibmavudot goluide, doaibmabijuide mat botnjat gilvvu, láigohanvisttiide, vuorkávisttiide, giddodagaid oastimii, leasemii, seaiva lonuhemiide.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot mañimuštá jagi mañjrá doarjjareivve dáhtona.

B) Guoská álggahanstipendii:

- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:
- Ohccis galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja fitnovásihus

Eavttut:

- Álggahanstipeandda sáhhtá addit gitta ovtta jahkái.
- Álggahanstipeandda sáhhtá addit sihke plánemii ovdal fitnodatásaheami ja ieš ásaheapmái
- Stipeanda sáhhtá addojuvvot eallingoluide (iežas bálkái), konsuleanttaveahkkái, márkániskadeapmái, ohppui, geahččalanbuvttadeapmái, mátkegoluide, unnit investeremiidda, veahki láigoheapmái dahje sadjásažžii, konseptaovddideapmái ja eará fitnodatplánemii. Stipeandda ii sáhte geavahit divatgoluide jna almmolaš instánssaide.
- Doarjjaoazžu lea geatnegas dieđihit Sámediggái čálalaččat jos prošeakta masa stipeanda lea juolluduvvon lea heaittihuvvon
- Doarjja ii addojuvvo gálvogoluide, bajásdoallamii, doaibmavudot goluide, doaibmabijuide mat sáhhtet botnjat gilvvu, láigohanvisttiide, vuorkávisttiide, giddodagaid oastimii, leasemii ja seaiva lonuhemiide

C) Guoská duodjestipendii ohppiide joatkkaskuvllain

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ohcamis galget leat dieđut oahppi birra lea go son ollesáigge oahppi muhtun oahpposajis mii lea dohkkehuvvon oazžut oahppostipeandda Stáhta loatnakássa bokte
- Ohcamis galgá oahpposadji duodaštít oahppistáhtusa ja oahpahusa duojs

D) Guoská duodjestipendii ohppiide duojs bachelor-dásis

- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:
- Ohcamis galget leat dieđut lohkanbaji oahppočuoggáid logu birra

- Ohcamis galgá duodaštit oahppodivada máksima dahje duodaštit ahte lea dieđihan eksámenii allaskuvllas dahje universitehtas

Eavttut:

- Galgá duodaštit ahte lea čađahan eksámena. Sámediggi sáhtá jagi sisa bearráigeahččat ahte ohcci lea váldán eksámena ja gáibidit stipeandda ruovttoluotta ollásit jos ii leat váldán eksámena
- Váldonjuolggadussan lea ahte stipeanda seamma fágii ii addojuvvo eanet go oktii

Meroštallannjuolggadusat:

A) Guoská ovddidan- ja investerendoaibmabijuide:

- Doarjja addojuvvo gitta 60 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis. Investeremiid oktavuodas sáhtá addit gitta 50 % ohcansupmis. Stuurámus doarjja lea 400 000 ru
- Buvttaovddideami oktavuodas sáhtá váldit mielde eallingoluid gitta 12 000 ru rádjai mánnui ja doarjjamearri lea gitta 60 % gollomeroštallamis.
- Jahkásaš stipeandarámma nuoraide geain lea duodji juogaduvvo luohitta doarjjavuogadahttojuvvon ohppiid gaskka geat ollašuttet juolludaneavttuid. Stuurámus stipeanda lea gitta 10 000 ru rádjai oahpahusjagis oahppi nammii
- Sámediggi ii searvva prošeavttaid ruhtadeapmái maid gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iežas bargu ja iežas ávdnasiid oassi ii sáhte leat badjel 20 % dohkkehuvvon gollomeroštallamis
- Gelbbolašvuoda ovddidandoaibmabijuid oktavuodas addojuvvo gitta 80 % doarjja ohcamiidda mat bohtet duoji váldoorganisašuvnnain. Eará ohccit sáhttet oažžut gitta 50 % doarjagis.
- Eanemus doarjja ovttasbargodoaibmabijuid oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi sámi álbmogii sáhtá addojuvvot gitta 500 000 ru rádjai

B) Guoská álggahanstipendii

- Eanemus sáhtá addojuvvot 75 % dohkkehuvvon goluin, gitta 150 000 ru rádjai
- Iežas bálkka sáhtá leat gitta 12 000 ru rádjai mánnui. Plánemii ovddabealde fitnodatásaheami sáhtá addit doarjaga iežas bálkái eanemusat 6 mánnui, ieš ásaheami oktavuodas eanemusat 12 mánnui. Iežas bálkka sáhtá unniduvvo jos stipeandaoažžus lea eará dienas stipeandaáigodagas

C) ja D) Guoská duodjestipendii ohppiide joatkkaskuvllain ja duodjestipendeei ohppiide geat váldet duojis bachelor-dási

- Eanemus doarjja addojuvvo 10 000 ru oahppi nammii jahkái

Ohcanáigemearri:

Guoská investeren- ja ovddidandoarjagii:

- Rabas ohcanáigemearri gitta čakčamánu 1. b. 2012. Ohcamat mat sáddejuvvojit maŋŋá dán dáhtona eai realitehta meannuduvvo.
- Guoská álggahanstipendii:
- Rabas ohcanáigemearri gitta čakčamánu 1. b. 2012. Ohcamat mat sáddejuvvojit maŋŋá dán dáhtona eai realitehta meannuduvvo.

Guoská duodjestipendii ohppiide joatkkaskuvllain ja duodjestipendii ohppiide geat váldet duojis bachelor-dási. Doaibmadoarjja – duoji ealáhusšiehtadus – ohcanvuđot doarjja:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2012. Ohcamat mat sáddejuvvojit maŋŋá dán dáhtona eai realitehta meannuduvvo

Doaibmadoarjja duojáridda:

Eavttut:

- Ohcci galgá deavdit Sámedikki jienastuslohkui čálihaneavttuid, muhto ii dárbbáš leat čálihan iežas jienastuslohkui. Erenoamáš oktavuodáin sáhtta dán gáibádusas spiehkastit
- Leat ovttalbmofitnodat dahje oasusearvi ja leat čálihuvvon lasseárvodivatlohkui
- Iešráhkaduvvon dujiid vuovdin sámi kultuvrra ja árbevieruid vuodul unnimusat 50.000 ru ovddas mas ii leat mielde lasseárvodivat
- Ieščilgehusain duođaštit ahte sus lea reálagelbbolašvuohta ja/dahje duođaštus formála gelbbolašvuočas sámi duojis
- Ohccit geat ožžot doaibmadoarjaga leat geatnegasat addit dárbbášlaš dieđuid ekonomalaš raportta ráhkadeami bokte
- Doaimmat dahje fitnodagat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušehtas, omd duodjegávppiide ja sámi deaivvadansajiide, eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dan ortnega bokte. Dát guoská maiddái oasusservviid oamasteddjiide ja oasusservviid bargiide. Sii maid eai sáhte ohcat doaibmadoarjaga eará organisašuvdnavigiiguin dán poastta bokte.
- Oasusservviid eaiggádat galget deavdit seamma eavttuid duodjeregistera ektui go ovttalbmofitnodat. Dat guoská gelbbolašvuhti, eavttuide leat Sámedikki jienastuslogus ja buvttadohkkheamis. Vurdojuvvo ahte oasusservviid bargiin lea duodjefágalaš gelbbolašvuohta
- Doarjja ii addojuvvo gálvogoluide, bajásdoallami, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat botnjat gilvuu, láigohanvistiide, vuorkávistiide, giddodagaid oastimii, leasemii ja seaiva lonuhemiide

Meroštallannjuolggadusat:

- Ovttalbmofitnodat: Doarjja rehkenastojuvvo iešráhkaduvvon duoji dohkkehuvvon gávpejođu mielde, gitta 40 % rádjai, stuorámus doarjja lea 150 000 ru. Guovtti jagi geahččalanáigodagas ožžot dat ohccit mat leat registrerejuvvon olggobealde Finnmárkku gitta 50 % doarjaga ja eanemusat 150 000 ru.
- Oasusearvvit: Doarjja rehkenastojuvvo iešráhkaduvvon duoji dohkkehuvvon gávpejođu mielde, gitta 40 % rádjai, stuorámus doarjja lea 100 000 ru. Bajimus gálvojohtorádjai lea 3 000 000 ru.
- Jus ohcojuvvo eanet go 3 600 000 ru mii lea šiehtadusrámma, de vuos vuoliduvvo bajimus doarjjasupmi 130 000 ruvdui ovttalbmofitnodagaide ja 80 000 ruvdui oasusservviide. Dasto vuoliduvvo eanemus proseantamearri dassážiigo ohcansubmi lea doaibmadoarjaga rámma siskkoalbealde.

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri lea golggotmánu 25. b. 2012. Ohcamat mat sáddejuvvojit maŋŋá dán dáhtona eai realitehta meannuduvvo.

EEO – njuolggadusat. Eai guoskka duodjestipendii ohppiide ja studeanttaide:

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahtun doarjaga mielde. Mearkkašmeahtun doarjaga njuolggadusat čuvvot lánkaásahusa skábmamánu 14. b. 2008 nr 1213. Dáin njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahtun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnu 2011:s) ovttá dahje máŋgga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdal go doarjaga sáhtta máksit ferte doarjjaoažžu duođaštit Sámediggái ahte ii oaččo mearkkašmeahtun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearáláččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnu. Vejolaš odđa

almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahttá gos oazžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuolta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fáilaldataigemeari rájes.

18.18.7.7 Čálgoortnegat – duoji ealáhusšiehtadus

Eavttut:

- Doarjjaoažžu ferte leat registrerejuvvon duodjeregistaris go galgá deavdit eavttuid oazžut doaibmadoarjaga
- Máksujuvvon lassemávssu ruovttoluottamáksin álbmotodjui galgá duodaštuvvot (buohcanruhtaortnet)

Meroštallannjuolggadusat:

- Vánhenruhtadoarjja gitta 30 000 ru rádjai. Rádji goas sáhtá addit vánhenruhtadoarjaga, lea 5G (1G= 79 216 ru)
- Dan buohcanruhtaortnega lassemávssu ruovttoluotta máksin, maid NAV mearrida.

Ohcanáigemeari:

- Vánhenruhtadoarjaga ohcama ferte sáddet maŋimuštá 6 mánu maŋŋá riegádahttima dahje adopšuvnna

EEO – njuolggadusat:

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot láhkaásahusa skábmamánu 14. b. 2008 nr 1213. Dáin njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnnu 2011:s) ovttá dahje máŋgga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdal go doarjaga sáhtá máksit ferte doarjjaoažžu duodaštit Sámediggái ahte ii oáččo mearkkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearálaččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnnu. Vejolaš ođđa almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahttá gos oazžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuolta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fáilaldataigemeari rájes.

18.18.7.8 Vuovdima ovddidandoaibmabijut – duoji ealáhusšiehtadus

Eavttut:

- Sirddekeahtes duodjegávppit mat leat doaimmas birra jagi ja mat vuvdet earáid buvttadan dujiid. Duodjegávppis galgá leat fásta rabasáigi, unnimusat 5 beaivvi vahkkui
- Doaimmat galget leat vuovdán earáid buvttadan duoji 2011:š gaskal 200 000 ru ja 3 000 000 ru earret momssa. Unnimusat 30 % doaimma gávpejođus galgá leat earáid buvttadan duodji.
- Doaimmat galget leat registrerejuvvon momsalogahallamis
- Unnimusat 30 % gávpejođus galgá leat earáid buvttadan duodji
- Ráhkaduvvo márkkanplána bušehtain movt ostojuvvon duodji galgá vuvdojuvvot ja vuovdaluvvot 2012:s.

- Doaimmat dahje fitnodagat mat ožžot doaibmadoarjaga earái poasttaid bokte Sámedikki bušehtas, ovdamearkka dihtii doaibmadoarjaga duodjái ja sámi deaivvadansajiide, eai sáhte oažžut doarjaga dán poasttas. Dát guoská maiddái oasusservviide ja oasusservviid bargiide. Eai ge dát sáhte oheat doaibmadoarjaga dán poasttas eará organisašuvdnavugiiguin ge.
- Doarjja ii addojuvvo gálvogoluide, bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat botnjet gilvvu, láigohanvisttiide, vuorkávisttiide, giddodagaid oastimii, leasemii, seaiva lonuhemiide.

Meroštallannjuolggadusat:

- Eanemusat sáhtta addojuvvot 60 % doarjja earáid dujiid vuovdimis ja gitta 200 000 ru rádjai. Vuolimus doarjjarádji lea 30 000 ru.
- 2010 gávpejohtu biddjojuvvo vuodđun doarjaga meroštallamii
- Iežas buvttadan duodji ii sáhte leat mielde meroštallanvuodus

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. Ohcamat mat sáddejuvvojit maŋŋá dán dáhtona eai realitehta meannuduvvo.

EEO – njuolggadusat:

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot lálkaásahusa skábmamánu 14. b. 2008 nr 1213. Dáin njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnnu 2011:s) ovttá dahje máŋgga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdal go doarjaga sáhtta máksit ferte doarjjaoažžu duodaštit Sámediggái ahte ii oaččo mearkkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearálaččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnnu. Vejolaš odđa almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahtta gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuolta diedihit dán doarjaga birra. Diedihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fáldatáigemeari rájes.

18.18.7.9 Meahcástanealáhusaid ovddideapmi- Lotnolasealáhusaid árvohákanprográmma

Diedut mat galget boahit ovdan ohcamis:

- Ohccis galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuolta nugo relevánta oahppu ja fitnovásihus
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit positiivvalaš fitnodekonomalaš ovdáneapmái.

Eavttut:

- Vuolimus doarjjarádji prošeavttaide dahje doaibmabijuide lea 50 000 ru
- Doarjja ii addojuvvo gálvogoluide, bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat botnjet gilvvu, láigohanvisttiide, vuorkávisttiide, giddodagaid oastimii, leasemii, seaiva lonuhemiide, bálkágoluide, vuoddoohppui, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái, bivdoreaidduide ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtapoasttaid bokte.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot maŋimuštá jagi maŋŋá doarjjareivve dáhtona.

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 30 % dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 300 000 ru. Ovttasbargodoaibmabijuide main lea stuorra mearkašupmi báikkálaš sámi álbmogii lea doarjja eanemusat 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva dakkár prošeavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iežas bargu ja iežas ávdnasiid oassi ii sáhte leat badjel 20 % dohkkehuvvon gollomeroštallamis

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri lea čakčamánu 1. b. 2012. Ohcamat mat sáddejuvvojit maŋŋá dán dáhtona eai realitehta meannuduvvo.

EEO – njuolggadusat.

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot lánkaásahusa skábmamánu 14. b. 2008 nr 1213. Dán njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnnu 2011:s) ovttá dahje máŋgga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdal go doarjaga sáhtá máksit ferte doarjjaoažžu duođaštit Sámediggái ahte ii oaččo mearkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearáláččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnnu. Vejolaš ođđa almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahtá gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuohta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fáladatáigemeari rájes.

18.18.7.10 Álggaganstipeanda – Lotnolasealáhusaid árvohákanprográmma

Ohcamis galgá boahit ovdan:

- Ohccis galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja fitnovásihus

Eavttut:

- Álggahanstipeanda sáhtá addit gitta ovttá jahkái
- Álggahanstipeandda sáhtá addit sihke plánemii ovdal fitnodatásaheamis ja ieš ásaheapmái
- Stipeanda sáhtá addojuvvot muhtun muddui ealligoluide (iežas bálká), konsuleantaveahkkái, márkániskkademiide, oahpahussii, geahččalanbuvttadeapmái, mátkegoluide, unnit investeremiidda, láigohuvvon veahkkái dahje sadjásažžii, konseptuovddideapmái ja eará fitnodatplánemii. Divatgolut jna almmolaš instánsaide eai gokčojuvvo.
- Doarjja ii addojuvvo gálvogoluide, bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat botnjet gilvvu, láigohanvisttiide, giddodagaid oastimii, leasemii, seaiva lonuhemiide, bálkágoluide, vuodđoohppui, kurssaid, semináraid ja konferánsaidda lágideapmái, bivdoreaidduide ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit eará almmolaš bušeahhtapoasttain.

Meroštallannjuolggadusat:

- Eanemusat addojuvvo 75 % dohkkehuvvon goluin, gitta 150 000 ru rádjai
- Iežas bálká sáhtá leat gitta 12 000 ru rádjai mánnui. Plánemii ovdal fitnodatásaheami sáhtá addit doarjaga iežas bálkái eanemusat 6 mánu, ieš ásaheami oktavuodas eanemusat 12 mánu. Iežas bálká sáhtá unniduvvot jos stipeandaoažžus lea eará dienas stipeandaáigodagas

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri lea čakčamánu 1. b. Ohcamat mat sáddejuvvojit maŋŋá dán dáhtona eai realitehta meannuduvvo.

EEO – njuolggadusat:

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot láhkaásahusa skábmamánu 14. b. 2008 nr 1213. Dáin njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnu 2011:s) ovttá dahje máŋgga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdal go doarjaga sáhtta máksit ferte doarjjaoažžu duodaštit Sámediggái ahte ii oáččo mearkkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearálaččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnu. Vejolaš odđá almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahhtá gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuolta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fálladatáigemeari rájes.

18.18.8 Regionálaovddideapmi

18.18.8.1 Regionálaovddidanprošeavttat

Eavttut:

- Prošeakta galgá ruhtaduvvon ovttas dainna fylkkagielddain mainna Sámedikkis lea ovttasbargošiehtadus
- Prošeakta gárvvistuvvo maŋimuštá guokte jagi maŋŋá doarjjareivve dáhtona

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 40 % doarjja dohkkehuvvon goluin ja eanemusat 400 000 ru

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri lea čakčamánu 1. b. 2012. Ohcamat mat sáddejuvvojit maŋŋá dán dáhtona eai realitehta meannuduvvo.

EEO-njuolggadusat:

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot láhkaásahusa skábmamánu 14. b. 2008 nr 1213. Dáin njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnu 2011:s) ovttá dahje máŋgga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdal go doarjaga sáhtta máksit ferte doarjjaoažžu duodaštit Sámediggái ahte ii oáččo mearkkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearálaččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnu. Vejolaš odđá almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahhtá gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuolta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fálladatáigemeari rájes.

18.18.9 Sámi ovttasbargu ja riikkaidgaskasaš bargu

18.18.9.1 Riikkaidgaskasaš doaibmabijut

Eavttut

- Prošeakta gárvvistuvvo maŋimuštá guokte jagi maŋŋá doarjjareivve dáhtona

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri lea čakčamánu 1. b. 2012. Ohcamat mat sáddejuvvojit maŋŋá dán dáhtona eai realitehta meannuduvvo.

EEO-njuolggadusat:

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot lánkaásahusa skábmamánu 14. b. 2008 nr 1213. Dáin njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnu 2011:s) ovttá dahje máŋgga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdal go doarjaga sáhtá máksit ferte doarjjaoažžu duodaštit Sámediggái ahte ii oáččo mearkkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearálaččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnu. Vejolaš odđa almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahtá gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuolta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fálladatáigemeari rájes.

18.18.10 Sámi organisašuvnnat

18.18.10.1 Doarjja organisašuvnnaide, bellodagaide ja joavkkuide main lea ovddasteapmi Sámedikkis – ohcanvuodot doarjja

Eavttut:

- Bellodagat ja joavkkut mat välljejit bidjat oktasaš listta leat doarjjavuoigadahttojuvvon oažžut dušše vuodđodoarjaga. Jienastatdoarjaga vuodul rehkenastojuvvo dušše daid válgabiiriid ektui gos bellodagas/listtas leat välljejuvvon áirasat.
- Organisašuvnnat geat ožžot njuolga doarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušehtas, eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnegis.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Jienastatdoarjja:

- 90 % jahkásaš rámmas addojuvvo seamma stuorra submi jienastaga nammi maid lea ožžon maŋimus sámediggeválggas, organisašuvnnaide, bellodagaide ja joavkkuide main lea ovddastus Sámedikkis.

b) Vuodđodoarjja:

- 10 % jahkásaš rámmas addojuvvo seamma stuorra submi registrerejuvvon sámepolitihkalaš organisašuvnnaide mat maŋimusá sámediggeválggas ožžo unnimusat 2,5 % jienastagain riikadásis dahje ožžo sisa unnimusat ovttá áirasa Sámediggái.

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. bušeahhtajagis. Ohcan mii sáddejuvvo maŋŋá dán dáhtona ii realitehta meannuduvvo.

18.18.10.2 Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnat

Eavttut:

- Kulturorganisašuvnnat fertejit duođaštit ahte dain 31.12.10 nammii ledje unnimusat 30 máksán lahtu ja lahtut unnimusat guovtti gielddas. Sámi museasearváii ii guoskka eaktu lahttologu ektui. Miellahttolisat galgá biddjojuvvon mielde.
- Riikaviidosas nuoraidorganisašuvnnain fertejit leat lahtut unnimusat golmma fylkkas ja duođaštit ahte dain 31.12.10 nammii ledje unnimusat 50 máksán lahtu.
- Doarjja ii addojuvvo dakkár organisašuvnnaid báikkálaš servviide mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas.
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnegis.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo ovttá mađe organisašuvnnaid gaskka mat ollašuttet juolludaneavttuid.

b) Miellahttodoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.10 lahttologu mielde.

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2012. Ohcamat mat leat sáddejuvvon maŋŋá dán dáhtona eai realitehta meannuduvvo.

18.18.10.3 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Eaktu:

- Organisašuvnnat fertejit duođaštit ahte dain 31.12.10 nammii ledje unnimusat 20 máksán lahtu ja lahtut unnimusat guovtti gielddas. Miellahttolista galgá biddjojuvvot mielde.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo ovttá mađe organisašuvnnaid gaskka mat ollašuttet juolludaneavttuid.

b) Miellahttodoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.10 lahttologu mielde.

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2012. Ohcamat mat leat sáddejuvvon maŋŋá dán dáhtona eai realitehta meannuduvvo.

18.18.11 Friija váikkuhangaskaoamit- ohcanvuđot doarjagat

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul.

Ohcanáigemearri:

- Ohcanáigemearri lea čakčamánu 1. b. 2012. Ohcamat mat leat sáddejuvvon maŋŋá dán dáhtona eai realitehta meannuduvvo.

Prošeakta gárvvistuvvo maŋimuštá guokte jagi maŋŋá doarjjareivve dáhtona.

EEO – njuolggadusat. Juohkima oktavuodas fitnodagaide gusto:

- Doarjja juolluduvvo EEO-šiehtadusa njuolggadusaid mearkkašmeahttun doarjaga mielde. Mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusat čuvvot láhkaásahusa skábmamánu 14. b. 2008 nr 1213. Dáin njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit mearkkašmeahttun doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro (mii lea sullii 1,6 miljon ruvnnu 2011:s) ovttá dahje máŋgga sajis 3 jagi rehketdoallojagi áigodagas.
- Ovdal go doarjaga sáhtá máksit ferte doarjjaoažžu duodaštit Sámediggái ahte ii oaččo mearkkašmeahttun doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearálaččat eai leat eanet go 515 000 Norgga ruvnnu. Vejolaš odđa almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahtá gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuolta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fáilaldatáigemeari rájes.

19 Ealáhusovddideami doarjagiid doaimmaguovlu (SED-guovlu)

2011	Guovdageaidnu	2030	Mátta-Várjjat, čuovvovaš vuodđobiirret:
2012	Áltá, čuovvovaš vuodđobiirret:	0101	Buodgáibeaski
0101	Stierdná	0102	Reais(a)vuonna
0102	Sievju	0103	Spurvnes /Sállam
0103	Uhcca Liidnevuotna	0104	Njávdam
0104	Stuora Liidnevuotna	0402	Lávvonjarga
0105	Gámavuotna	0403	Juranjohka
0106	Fielvuotna	0404	Ruovdevuonna
0107	Nyvoll	0405	Vuorjám(johka)
0108	(Stuora) Girenjarga	0503	Čoalbmejávri
0110	Latni	0504	Máiddet/Skrotnes
0201	Lákkonjargeahči	0505	Bajit Báhceveadji
0202	Dáhppeluokta/Vuojatluokta (Rivargohppi)	1902	Romsa, čuovvovaš vuodđobiirret:
0203	Lákkovuonbahta	3301	Čie(k)ŋalluokta
0204	Dálbmeluokta	3302	Leaibedievvá
0205	Vasbotnelv	3303	Moskaluokta
2014	Láhppi	3304	Moskavuovdi
2017	Fálesnuorri	3305	Rivnnje/Vuotnasiida
2018	Muosát, čuovvovaš vuodđobiirret	3306	Suortu (davit/siskit)
0119	Muorral(vuotna)	3307	Várpenjarga
0120	Vuotkevuotna (Uhcca-vuonaš)	3308	Su(o)rgomohkki
0121	Muotki	3309	Guohcavuopmi
0122	Gunnarnes	3310	Ullsfjordmoane -
0123	Tuŋford	1913	Skánit (viiddiduvvon olles suohkanii)
0124	Fávle-Ižžát	1919	Rivttát
2019	Máhkarávju (Nordkapp), čuovvovaš vuodđobiirret:	1920	Loabát (viiddiduvvon olles suohkanii)
0113	Oarjjábealli-Vuotnabađaguovlu	1925	Ráisavuotna, čuovvovaš vuodđobiirret:
0114	Nuortaváhkeguovlu	0101	Gumpedallá
0115	Goaskinvákke - Ráktionjár-guovlu	0102	Øvre Bakkejord
0117	Skuohttanjarga	0103	Skuoddovuovdi
0118	Mannskarvik-Reaipváhki (Ráiváhki)	0104	Šmorsgård Lurrušáorda/Ráb-
0119	Spierttanjarga (Spierta)	0201	oassa
0200	Geaissavearra	0207	Boazojohka
0201	Geaissavearra	0208	Áisajávri
0202	Kniskkárnjarga	1938	Ivgu
0203	Duvavuotna (Irivuotna)	1939	Omasvuotna
0204	Mageroystua	1940	Gáivuotna
0205	Finnvik	1943	Návuotn
0206	Váttavuotna (Váttavuonaneret)		
	Bygda sarnes		
2020	Porsángu		

2021	Karášjohka	1805	Nárviika, čuovvovaš vuodđobiirret:
			0102 Hearjjak
2022	Davvesiida, čuovvovaš vuodđobiirret:		0109 Áravuopmi
	0103 Dáigevuotna		0110 Jogasiida/Eanosiida
	0104 Gihppovuotna		0111 Luodnegohpie
	0105 Dorskkášvuotna/Beahkkervuotna	1849	Hábmer, čuovvovaš vuodđobiirret:
	0106 Davvesiida		0116 Strávnjunnie
	0107 Idjavuotna		0117 Vædtja (Veaggovárra)
	0108 Irgevuotna/Áttamvuotna		0118 Jávroalgege Grensetjellene –
	0109 Lagesvuonbahta/Gussanjárga		0119 Rádjevárit
	0110 Šeste (Čiesti)/Godviknes	1850	Divtasvuodna
	0111 Váttesbákt-seaibbuš	1853	Evenášši, čuovvovaš vuodđobiirret:
	0112 Gappatvárra		0109 Evenáššmárku
	0113 Eretoaivvit		0110 Gállogieddi
	0114 Vuonjalráššá		0111 Leairušáide/Osmárkku Leaŋgaviika/Duorgga
2023	Gáŋgaviika		0114 (Snubba)
2025	Deatnu		0117 Veaggo
2027	Unjárga		

Lassin geografálaš doaibmaguvlvi sáhtta doarjja addojuvvot ealáhusovdáneapmái dáidda:

- sámi kultuvrralaš ealáhusaide miehtá riikka. Mátkealáhusaide gusto SED-guovlu.
- lassiealáhusaide boazodoalus

